

«Буковина» виходить
щодругого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

плата в Чернівцях
вносить:

на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всѣ донеси адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

До рускої молодіжи.

В середніх школах скінчила ся вже наука, а за кілька днів наступити кінець курсу і на університеті. Невеличке число, бо ледво сто старших студентів роз'їдуться на вакації, щоби відпочити від цілорічної праці духової й набрати нових сил до дальшого труду над своїм образованием. В теперішній хвили, коли наша молодіж вільна від клопотів шкільних, уважаємо за пожадане звернути її увагу на важну справу, на народне діло. Завчасу повинен чоловік приучуватись, забирагтись і привикати до того, що єсть призначенієм его життя. До обов'язків, які ждуть нашу інтелігенцію, належить не тільки совістне і розумне сповнюванє того, що віяже ся з чином, із станом, який собі хто обере; святим обов'язком кожної правдивої інтелігенції є дбати зі всіх сил о добро свого народу. Сей обов'язок має особливо руска інтелігенція, ще так мало-численна, наколи потреби нашого народу ще дуже великі. Кожний інтелігентний Русин має протю велику задачу супроти свого народу, щоби его двигнути в перед і в гору. Замолоду повинен одже кожний щирий Русин брати ся за народне діло, наугатись і виправлягтись в щирім і розумнім сповнюваню своїх народних обов'язків. Се дотичит особливо всеї старшої учачої ся молодіжи рускої. Річ доконана, що молодий чоловік, що пере-сяк щирою любовію до свого народа, що полюбив працю около піддвигнення свого рідного роду, вживаєсь в неї так, що до віку, до скону остає вірним і неутомимим труженником на поли народнім. Звісна й противна правда, що молодець, котрому байдужне народне діло, стає чоловіком, що в пізнішій віку рідко, дуже рідко коли полюбит працю для добра загалу, остає бездушною машиною, що хиба сповняє плачений свій обов'язок, та дбає

хиба о свою личну вигоду, ба навіть попадає в матеріалізм і глядит всюди тільки своїй личній користі й запродує їй нерідко добро свого рідного народу. Особливо ся послідна десятка років носить на собі п'ятно національної байдужности, ба навіть національного фарисейства і національної запроданности. Кількож нині примірів того горячого національного чувства в молодечих грудях? Чи не опираєсь майже ціла національна робота, якою відзначаєсь нинішній час, на старших плечах. На Буковині бачимо молодих труженників національних по більшій часті тільки там, де то поплачуєсь личними користями, відти і походить велике число молодих перекиньчиків. А преціж був і на Буковині час, в котрім молодіж руска боролась завзято за рускі права народні й виборола не одно, чим теперішня молодіж дай Боже, щоби більше користувалась у своїм власнім і народнім інтересі. З жалем-бодем бачимо однак, як не один, а велика часть рускої молодіжи за для личних вигод кидає свій рід, переходить в чужий ворожий нам табор, як православні гімназісти-Русини переходять на румунську науку релігії, як рускі теологи корят ся безправному обмеженю своїх академічних прав, і т. д., і т. д. Щось подібного не має у ніякої иншої молодіжи.

Тому то відзиваємось до тої часті рускої молодіжи, у котрої грудях тліє ще хоть искорка національного почуття, щоби в часі вакаційнім плекала то святе чувство і підтримувала та піджегала святий огонь любови до свого рідного народу. Найліпшим средством до того є сам нарід. Зближайтесь, молоді братя, під час вакаційний до хлібороба, пізнавайте его, виучайте его хороші прикмети а й лихі сторони, підтримуйте в нім наукою добро, а викорінюйте зло. Наш мужик ще не звів ся зовсім, ще є можливість зробити з

него сильну підвалину, непобідиму силу нашої народної будучности. Будіт в них розумною розмовою ті спючі добрі сили і спосібности, додавайте ему заохоти до просвіти до висшого духового житя, піддавайте письменним з них позиточні книжочки і газети, читайте тим, що не знають письма, будіт в них замиловане до поступу, до науки, приготуйте засноване читалень, особливо старайтесь виглядіти з помежи самих селян чоловіка спосібного й охочого до провадження просвітної праці народної, а коли удасть ся вам придбати таку силу, то зробились багато. Просвітні товариства рускі підможут напевно радо вашу працю безплатним відступленем відповідних книжок та всякою радою й порадкою; удайтесь тільки до них!

До діла-ж, молоді братя; при добрій волі й охоті може кождий з вас за тих кілька неділь і свят зробити много добра своему народови а й для заснованя й скріплення свого честного характеру людского й руского. Щасливі будемо, коли нам удасть ся спонукати сими стрічками хочби одного з вас до спасенного діла на поли народнім.

Як вибирали Галицкі Русини послів до сойму.

Подаємо тут дописи «Діла» з поодиноких виборчих повітів, котрі доказуют, як славно бороли ся наші галицкі братя за свою правду, силу й волю проти числених ворогів. Читайте їх, наове братя, з увагою та навчайтесь з них постояти так само чесно і відважно, коли за рік прийде й у нас вибирати послів до сойму.

З Бобрецького пишуть до «Діла»: У нас настало незвичайне одушевлення і виборці — переважно селяне, — бо священників було всего 8, — свідомі важности хвилі і з дивним пожертвоуванем стояли при виборах як мур. Ходорівщина переважила вагу побіди на нашу сторону. — Підчас того, як ми вибирали посла, дали знати, що в Ланках під самим містом горит. Виборець з Ланок, Барбанюк повідомлений о тім, що его найбільші сусіди горят (згорло 8 господарів), висказав ті слова: «Я там вже не уратую нічого; як мож ратувати, то уратуют люде, я лишу ся тут ратувати». Скрутинія виказала 84 голосів на Дениса Кулачковського, а 36 на Северина Генцля. Результат подали ми вам вже дорогою телеграфичною. Священик з села Г., де до тепер вибирали ворожого нам виборця селянина, обіймив его, поцілував в лице і з глибоким зворушенням промовив: «Ви принесли честь собі і нам, славу громаді і народови!» А ми хіба додамо під себе: Честь і Вам, Отче, що зуміли випровадити таких виборців, а найначе честь таким Барбанюкам! Вість несе, що улавши польський кан-

дидат закупив був 80 фунтів ковбаси і за 18 зол. цигар. — Так великою несподіванкою був для него результат виборів.

З Збаража пишуть до «Діла»: Як вам вже звістно побідив о. Січинський 79 голосами на 117 голосуючих; на прочих контркандидатів упало разом 38 голосів, з тих 36 на п. Тадея Федоровича а 2 на кс. Коминка. За п. Федоровичем голосували оо: Зарицький з Стрийки, Стрільбицький з Скорик і Білинський з Синяви; відтак збараскі шевці Русини, жида, посесор, ржондця, вирлишти, мазури з чисто мазурских сел. Парафіяне оо. Стрільбицького і Зарицького голосували на о. Січинського а з отцем Білинським з Синяви виїшов виборцем Поляк Ліщинський і оба поєднались. Вибори відбули ся спокійно крім того, що селяне патріоти ганьбили тих, що їхались між них і вели агітацію. Старенький о. Ходоровський з Иванчан зганив публично перед виборцями тих священників, що виступали против о. Січинського. При самім виборі красна була хвиля, коли, щоби провирити, чи виборці годят ся на предложених о. Січинським членів комісії, староста завіззав, щоби ті, що «за Січинським», перейшли на праву сторону салі, і всі селяне рускі до одного перейшли, а по другій осталося лиш кілька панків, жидів, міщан і священників. До комісії вибрано о. Січинського, о. Ходоровського, Триюду і Сою а староста заіменував о. Зарицького, д-ра Мандля і нотари Кукавського. Предсідателем вибрано о. Ходоровського. Піднести треба, що виборці з Лучки, Кийданець і Лисичинец, Добровод і Залужа голосували на о. Січинського. Староста яко виборець не дав голосу на нікого; так само оден мазур. По оголошеню побіди парід кинув: Слава! Многая літа! а виїшовши з салі (сали виборча була в рефектарі Бернандинів) пішли всі виборці до костела і змовили молитву та заспівали грімко: «Пречистая Діво царце». Посідавши на подірю, чекали всі на о. Січинського, а коли той виїшов, заспівали «Многая літа». О. Січинський подякував всім, особливо членам комітету і заохотив до дальшої праці, щоби так можна побідити і при виборах до Відня за два роки. Комітет хлонський зложив ся відтак і запросив всіх на ниво. — О. Січинський з о. Ходоровським зайшли тимчасом до готелю а селяне зробили їм тут овацію: парід під вікнами співав многая літа. Но радість та скінчила ся на жаль дуже сумно. Вечером виїгли в Чернихівцях старі і молоді, жінки і діти на вигін, співали, веселили ся і з моадірів стріляли; при другім вистрілі пух моздір і череп ударив Данила Бойка молодого газду, що стояв яких 30 кроків з боку, в живіт так сильно, що він на другий день жите скінчив. Покійний був честним господарем, письменний, член читальні і братства та горячий патріот. Честь его паміти! О. Січинському дали знати о тім факті о 3. год. рано; він післав по лікаря, але поміч була вже за нізна.

З Жидачева пишуть до «Діла»: При виборах до сойму красивого у нас світла побіда, якої у нас не

було чувати перед тим і якої навіть ми не сподівались, позаяк кандидат з противної сторони був вже послом минулої каденції і вийшов перед тим абсолютно більшістю голосів. Честь такому селянству, котре не завело нас в наших надіях і уміло сміло поборотись з поплечниками д-ра Верницького, і майже одногласно вибрало свого любимого судю з Николаєва п. Николу Герасимовича, котрий на 140 голосуючих дістав 95 голосів. Честь п. Гренджолі з Мельнича, Слюзареві з Дубравки і Слюзареві з Буянова, що витривало стояли з своїм народом і повели его до перемоги. Слава духовенству а именно оо. Каличинському з Гніздичева, Сінгалевичеві з Руди, Шпиткові з Волцєва, Савюкові з Заболотова і Гошовському з Журавна, що уміли повести свій нарід по дорозі правди. Се найлучший доказ, яке довіріє має нарід до своїх пастирів. Сила була так велика, що вже перед виборами сказав оден з політичних наших противників: «Такого муру годі головою пробити!» Перемога була така світла, що д-р. Верницький на самім початку стратив надію перемоги. В половині вибору сів на бричку і метнув ся до дому.

Однак і тепер не обійшлося без сумних об'явів злоби, але не у кого вишого, а у кількох наших селян Русинів. В обурюючий спосіб бороздили вони нам так в часі виборів як і перед ними.

Имена їх не подамо на разі до відомости Вп. читателів наших, але запитаємось тих панів, що спонукало їх бути зрадниками народу свого і своєї вітчизни: Чи не побоялись вони суду своїх братів в сердці, котрі в самій годині вибору прогнали їх з свого товариства нап'ятувавши їх зрадниками? Чи вернувши до рідної хати знайдут там одвіт прихильний для свого діла?

З Б р і д щ и н и пишуть до «Діла»: Як вже звісно, брано у нас послом при помочи Божій і честних патріотів кандидата руского, о. Івана Сірка, пароха з Гаїв старобірдських. Голосуючих всіх було 188 а з тих 146 упало на о. Сірка, а решта голосів розбили ся поміж Мих. Білика, селянина з Лопатина, котрий дістав 38 голосів, д-ра Шараневича (3 голоси від виборців Лешнівських) а оден голос на Оттона Гавзнера. За руску перемогу належить ся передовсім честь тим священикам-патріотам, що не пожалували труду і щиро занялись правими виборами, а в день виборів прибули зі своїми виборцями до Бродів. Честь належить ся і селянству нашому, що вже пробудилось зі сну і пізнало свій патріотичний обов'язок віддати свої голоси на свого кандидата, народом вибраного а потвердженого виборчим комітетом. Патріотичне наше селянство пішло тим разом за порадою і проводом своїх світлих душпастирів, головню оо. декана Ефимовича, Чубатого, Монцібовича, Гутковського Ант., Чоровського і Лєсюка з Залозець, з відки всі 12 виборців (межи ними і лат. парох) солідарно голосували на о. Сірка. Вибір о. Сірка був предвиджений наперед, бо маючи за собою силу народу, між котрим був загально звіт

ний, яко щирий патріот руский, промовляючий в видлі повітовім завсїгди по руски, дбаючий о добро в своїй громаді — впрочім чоловік незалежний, дає добру поруку на посла.

Поляки до послїдньої хвилі не могли знайти одвітно сильного контр-кандидата в нашім повіті. Насамперед говорили про кандидатуру гр. Стан. Бадєнього, потім знов хотїли якогось там гр. Тадея Дїдушицького з Відня, говорили також, що не малиб нічого против д-ра Шараневича — „ale nigdy nie dopuszcze ks. Sirka” — мав вимовитись сам п. староста. Наконєць предложено кандидатуру п. Салї, маршалкови повітовому, але і той, не бачивши великої шанси для себе, а до того може ошадний, зрік ся з тої благодати. Доперва в послїдних днях висунули економи і ржондї з Лопатинщини селянина Мих. Білика на кандидата, але тим маневром не багато пошкодили нашому ділу.

Наконєць не зашкодит ще розказати тут, як то нераз через личні і домові неприязні і непорозуміння потерпіти може загальна справа. Вже недалеко до виборів було, як злобні люде підмовили одного парафіянина з Гаїв ст. именем Котельницького, щоби він кандидував против о. Сірка. Той дав ся наклонити підшентам незичливих людей і поїхав по Залозеччині за собою агітувати. Але незадовго опам'ятав ся сіромаха і прилюдно перед виборцями зрік ся своїх голосів на річ о. Сірка, яко кандидата апробованого виборчим комітетом руским. По виборах, коли почуто, що послом вибраний о. Сірко, роздався оклик «Славно!» і всі удались потім на малу гостину, запрошені самим о. послом. Хор селянський заспївав «Многая літа» і много инших патріотичних руских пісень. Наконєць о. посол подякував всім виборцям за довіріє і просив між иншим, щоби его не опускали, але завсїгди удавались з петиціями до него і тим способом доносили о своїх кривдах і висказували свої бажання.

З Богородчанського пишуть до «Діла»: До перемоги нашої при виборах причинили ся зарівно священики як і селяне, котрі не дались ні підкуплювати ні застрашити, ні впровадити в обману. Хрунів було заледво 7 чи 8; прочі, що голосували против руского кандидата, то виборці трьох містечок (Богородчан, Солотвини і Лєсця) і вирили. Тріюмф наш нічим не заклоочений, жадного збитка, жадної бієтики ні п'ятики не було: кілька чвертівок пива, що закупив по виборах наш посол і кількадесят бохонців хлїба, що їх довезла честна его газдиня з села, се вже цілий пир, до котрого наш муж довіриі запросив зарівно своїх виборців, як і хрунів. Лиш що хруні не явились, бо заледво вийшли з будинку староства, повитав їх нарід грїмко: Хруні, дриглярі, ковбасники! а жиди богородчанські глузували найгірше з них і співали їм якусь свою хрунівську співанку. Староста п. Штраєр заховав ся в часі виборів зовсім безсторонно і з тактом, по виборах казав хрунів відпровадити під

ескортою жандармів в місце безпечно. Много наших виборців забрало гроші, від 5 зол. до 25 зол., а голоси давали такі на свого і то чейже найліпший лїк на тих, щб підкуплюють. Не знаю, чи хтось відважит ся другий раз сипати гроші на страчене. Доносимо Вам і то, що на кілька днів перед виборами приїздив хтось з Станиславова в наші сторони в справі п. Лупкого, та ми так собі думали: кого не видно ні чути при жадних подвигах народних, нехай би не пхав кандидатів посольських, бо не досягне нічого, а утерпит на повазі. Честь вам неустрашені виборці селяне, честь оо. духовним за щирий і вірний провід, а передовсім Вам о. Тадею Левницький з Маняви, щб головували зі своїми людьми на нашого кандидата, хоч противний кандидат Ваш перший брат, а колиб був вишшов, чекали Вас не аби які користи!

(Дальше буде.)

Дописи „Буковини“.

Клевети „Русско-ї Правд-и“.

На желане „Рускої Бесіди“ в Чернівцях поміщаємо слїдуючу допись.

В 7. і 8. числї „Русско-ї Правд-и“ в звітній вже статї „До русского народа на Буковинѣ“ написав Купчанко ще ось що: „Самъ отецъ Евсевій Андрійчукъ написавъ намъ, що черновецькі паннї каються теперъ, увидѣвши и переконавшись, що цїлий русскій народъ въ Буковинѣ стоїть на нашой, а не на ихъ сторонѣ“.

Прочитавши сю підлу клевету, написали ми сей час до о. Евсевія Андрійчука, щоби єї спростував. На то получилисьмо від о. Андрійчука письмо, в котрім о. Андрійчук каже, що до 13. (25.) Марта не писав до Купчанка нічого, що одже Купчанко безпідставно покликуює ся на письмо о. Андрійчука. Аж, коли о. Андрійчук получив ч. 7. і 8. „Русско-ї Правд-и“ і письмо від Купчанка, написав о. Андрійчук Купчанкови, що він (Купчанко) зле поінформований, та що „Руска Бесіда“ веде ся після статутів, і що легше судити, як ділати. О покаїню і т. д., щб лише Купчанко в 7. і 8. ч. свої „Не-Правд-и“ не було і в сім письмі о. Андрійчука до Купчанка ніякої бесіди. За разом лише нам о. Андрійчук, що після Купчанкови спростоване клевет надрукованих в „Русско-ї Правд-и“ на „Руску Бесіду“ і черновецьких Русинів.

Так одже напаятував о. Андрійчук, на которого свідокство покликуює ся Купчанко, всі напади „Русско-ї Правд-и“ на черновецьку „Бесіду“ і черновецьких Русинів брїхнями і клеветами вдуманими самим Купчанком. Се найліпший довід підлого постування Купчанка і єго „Русско-ї Правд-и“, а для „Рускої Бесіди“ найкрасше увенчєне й найлучша признательність, а заразом заохота до дальшої праці для добра руского народа на Буковині. Є се також доказ, що по сторонї брехливої „Русско-ї Правд-и“ не стоїть навіть ті, на

котрих она сама покликуює, а не то цїлий руский нарід. Сей виразний суд людський, на котрого Купчанко сам тогїд, здав ся, і котрий єго „Русску Правду“ засудив на погорду зі сторони кожного чесного чоловіка, отворити очі многим, тому й просимо о поміщенє сеї дописи в „Буковині“.

Видїл „Рускої Бесіди“ в Чернівцях.

Дрібні вісти.

(Є. Е. п. Президента заступає) тепер придворний совітник п. Штрасер.

(Вісти особисті.) Проф. Олександр Борковський, редактор львівської рускої часописи літературної „Зоря“ іменованій директором гімназії в Дрогобичи. — Проф. славянської філології Др. Ем. Калужняк вибраний ректором черновецького університету, позаяк проф. Др. Лозерт подякував за вибір. — Дякуючи „politykam czystych rąk“, покутній агітації, обчорнюваню і т. п. штучкам іменованій надучителем при школі в Рошоши уч. Крупка, наколи найстарший і найвідповідальний з убігателів учитель-Русин Остап Продав зїстав в меньшенстві.

(Православні катихизми) написані сграшенною словенсько-московско-рускою мішаниною языковою, котрої ледво філолог не то дитина розбере. Протоєрей черновецький о. Олійський переконав ся під час сего річної інспекції науки релігії о сім великим недостатку і заявив, що предложит консисторії конєчність видання катихизмів в народній мові рускій. О. протоєрей, — а властиво консисторія заслужились би около підвищення науки православної віри, колиб перепроводили сю конєчну зміну. Побачимо, чи переможе православїє румунізацію.

(Буковинський православний календарь) „Рускої Бесіди“ в Чернівцях друкує ся вже й буде обнимати крім богатої наукової і забавної часті і повного шематизму буковинських урядів, ще й обширний устав церковний. Помамо збільшеного обєму знижено ціну календаря на 50 кр. Хто бере 10 календарів за готові гроші на розпродаж, платит лиш 4 зол. Звертаємо на се увагу ч. читачів руских і поодиноких людей наших.

(Сегорічним довжникам нашим) вислаємо з сим числом дальші напїмненя. Давних, щб мико всяких численних напїмненє не заплатили, передалисьмо судови. Най він їх навчить ретельности.

(Непошанованє свят.) В православній архієпископській (!) печатні в Чернівцях, робят і в православні свята. Директори печатні о. о. Калінескул і Бежан викреслили II православних свят, як Івана Сучавського, і др. з числа свят і обовязали робітників до праці в друкарни православній. Хтож, питаємо ся, має пильнувати пошанованя свят? Славні православні, нема що казати.

(Шкільний рік) кінчит ся сего місяця у всіх школах. Дотеперішні справозданя не показують майже ніякого нового поступу в шкільництві рускім. Обширніше поговоримо про се в другім числї.

(Велика менажерія) пробує тепер в Чернівцях, котру би варта зїдати і нашим людям, особливо школярам. Вступ недорогий; бо на третє місце лиш 10 кр.

(Сегорічний „Петрів“ ярмарок) в Чернівцях дуже слабій. Якби не був вияв „Петра“ п. Рей з фанною і музикою, а до тих кількох будок не винесли купчики з жидівської улиці брак товарів, то ніхто й не знав би, що ось то тепер Черновецький головний ярмарок

(Забобони.) В Чункові — так пише нам один читальник — забрали люди під час теперішньої посухи з Кадовбецького готаря кам'яний хрест і завезли его вночі до Чунківської кернїї на то, аби дощ ішов. Чи не встид Вам, панове газди чунківські, в таке вірити.

(Добре сховав.) Михайло Филишок, каменярь в Чункові зложив 160 зол. і сховав їх в бочку у фасолі. Якийсь воріг прийшов набрати собі фасоль, та забрав і гроші. Справедливо каже наш дописуватель: Будьте уважні люди! Не ховайте гроші між фасолі, але купуйте землю або торгуйте ними, бо гріх, щоби гріш лежав дармо, він повинен нові гроші робити, а можи фасолями не зійде новий гріш.

(В Чунківській читальни) учить Іван Білецький парубка Николая Дащука по руски читати, котрий з охотою переймає науку. Честь обом молодцям за хороше діло! Коби то таких милих новинок у нас більше чувати!

(На похороні дідича Табори) в Репуженцях під час румунської проповіді Метрополита хотіли невдоволені селяне сейчас забратись з цвинтаря, аж пенсіо нований надсовітник Штейн уговорив людей тим, що буде й руска проповідь, котру й виголосив описи проповідник Прокопович. Слава селянам, що упоминають ся о права рускої мови!

(Що не подобаєсь Москалям.) Недавно звернула російська цензура в Одесі 1. книжочку «Бібліотеки для молодіжи» вислану одному предплатникови в Одесі назад і підкреслила в ній слідуєчі уступи в життєпис Д-ра Омеляна Огоновського: «самостійну милозвучну мову більш як двадцять-мільйонного народу руского». Др. Огоновський промовляє, «щоби Русини не міняли сей дорогий скарб, сю найкрасішу спадщину по батьках своїх за чуже слово, чужу бесіду.» — «Ми єсьмо народом самостійним». Др. Огоновський ганить «недобрих синів, що покидають безталанну матір і виглядають спасення від сусіди.» — «Стійте вірно при матері Руси, не покидайте її, хотьби вам за відступство від неї обіщовано найбільші користи!... Мачоха не заступит сироті рідної неньки.» — Москалям не подобаєсь одже, що ми самостійний нарід, що не хочемо зречись своєї мови і матери-Руси за найбільші користи. З сего видимо, чого від нас хотят Москалі та й їх австрійські наймити, що їх славят. Вони то сміють ся з нашої мови і називають її спольщеною; бо хотят накиннути нам московську. Вони сміють ся з нашої самостійної народности; бо хотят злити нас у одно з Москалями. Кому одже мила своя мова-мати, пізнаєть щі хотят від нас Москалі і їх наймити в Львові, у Відні та й у Чернівцях. — Книжочку «Бібліотеки» з печаткою одескої цензури можна у нас що день оглянути.

(Голод) грозит Росії, де задля великої спеки неминучий неурожай.

(Два випадки холери) лучили ся в місті Марселі, у Франції і в Туреччині.

Для науки і забави.

Менший брат.

ОБРАЗОК ВИБОРЧИЙ.

(Намалював О. М.)

(Дальше з 12. числа.)

II.

Наставницький повіт вибрав, як сказано, на мужицького посла дідича п. Гризоту. Не велике-б то лихо було з однім таким послом. Але в тім бо лихо, що

й другі мужицькі повіти вибрали собі таких самих заступників. У Візницькій повіті став мужицьким заступником дідич Василько Турецкий, у Червонецькій пан Янко Вовк, у Штановецькій пан Василіка Мельник, а в других повітові старости, крім двох-трох міст, де Жиди й Німці вибрали собі своїх щирих приятелів Жидів та Німців. Дідичі, розумієсь, вибрали на своїх заступників тільки самих своїх. Так то засіли до ради майже самі свої, бо щож годні тих кілька ничих послів й при найліпшій волі проти більшости; бо так веде ся в кожній раді, що все має бути не так, як найліпше, а так, як більшість хоче; одже й у нашій раді все йшло так, як більшість хотіла, себ то так, щоби для неї добре було. Так то йшло рік оден і другий. Не одна важна справа рішила ся на тій раді, не одно важне діло залагоджено, не один новий тягар зложено на плечи «меншого брата», та ні про одно лихо его не унімнув ся «старший брат».

Та хоть як воно йшло, а все йшло тихо та сунокійно; бо для «старшого брата» йшло все до ладу, бо-ж він усе у свою користь рішав. ні найменшої кривди для себе не допускав, а що найважніше то то, що на «меншого брата» складав тягарів без кінця, без міри, котрі в більшій часті яко заможніший і дущий повинен був сам дьогати. Найвигідніше-ж було для «старшого брата» те, що «менший брат» про все своє лихо нічо не знав, а відбувши вибори працював дальше на жите, на податки і всякі додатки, котрі «старший брат» на него звальював. «Менший брат» і не знав на щі, та куди, і на який час вибрав посла і певно аж нові вибори були-б пригадали ему, що е там десь якась рада чи сойм, та кажут до неї знов вибрати якогось посла. І знов був би «старший брат» грішми, солодкими словами та горівкою й оселедцями кувив собі посольство; бо щож знав «менший брат» о важности вибору посла, о соймі, о раді? Він видів тільки тих кілька левів, горівку, ниво, дреглі та ковбаси, які оперед него ставляли агітатори пана посла; се тільки й мало для него вартість; бо мошенка й черево жадні були сего. Він не знав, що продає власну долю-волю, що за то, щі випив, з'їв або взяв, заплатит він у двоє а може й в десятеро податками й додатками, які підвиснит ему его посол-заступник. Про важність виборів, як уже сказано, не знав «менший брат» нічого а нічого та й довго не знав би був ще про се, як би тимчасом, коли п. Гризота і его товариші ще засідали в соймі, не було сталось щось, щі отворило очи не одному з «менших братів».

У місті в Червінцях стали щирі люди видавати газету для народа, стали в ній виказувати, як і про чіе добро дбают послы: п. Гризота і его товариші. Так то виявились на світ діла «старших братів», щі заступались тільки о свої інтереси, а не дбали про тяжку недолю «меншого брата», котрий вибрав їх на своїх заступників. Пішла та газета межі люди, та й не було майже одного числа, в котрім би не було вказано, як недбало ба навіть ворожо обходят ся «старші

братя» з «меншим братом», котрому прирекли були займатись щиро і ревниво його гіркою долею. Читали газету та її сировоздання о ділах «старших братів» — люди-виборці там і тут, та чим раз то більше людей пізнавало, що «старший брат» обходився з «меншим братом» не по братски. Одно тільки лихо, що мало ще людей читало ту газету. В многих селах її не знали про таку газету, до інших сіл знов не допускали її приятелі п. Гризоти і його товаришів. Але все таки найшлося кілька сіл, що навіть заклали собі читальню й пильно слідили, що пишуть газети в загальї нового й доброго, особливо ж що пишуть вони про п. Гризоту і його товаришів, про сойм та раду, та як заступають там «старші братя» за своїх «менших братів».

(Дальше буде.)

ЖИВНОСТИ НАРОДУ.

VI. Горівка.

Перед обідом п'ють звикле чарочку горівки, аби ліпше обід смакував. Чи се добре? Се питане дуже великої ваги, для того вимагає безсторонної і ясної відповіді.

На се питане годі відповісти короткими словами.

Горівка не має ніякої поживної вартости. Она не має навіть тільки вартости, що цукрова вода. Чомуж п'ють її так радо, а особливо робітники? П'ють її так радо лише за для її доброї, але при тім і дуже небезпечної сили. Та сила походить від спирітусу (алкоголю), що є в горівці, а спирітус, то скислий цукор. Зі всіх рослин, з котрих можна добути крохмаль (як з пшениці, жита, бараболі і т. п.) з тих рослин можна добути і спирітус; бо в горілки добувають із сих рослин крохмаль, крохмаль знов перетворюють в їму (клей), клей в цукор, а цукор в спирітус. Спирітус має в собі таку силу, якої цукор не має, а ся сила робить горівку улюбленою але й небезпечною.

Дуже маленька мірочка горівки skutує гей би лік, але в більшій мірі, як трійло (отрута).

Не дивно одже, що одні не можуть ся обійти без горівки, а другі знов її проклинають. Горівка найнебезпечніша тим, що заспокоює голод, хоть не годує чоловіка. Таким то способом заспокоює бідний чоловік скоро і дешево голод, і саме через то є горівка найбільшим ляхом людським.

Пізнаймо лічебні сили горівки а дізнаємось, чому вона така улюблена. Розберім небезпечні наслідки із заживання горівки а переконаємося, що надмірне заживання горівки справді дуже велике лихо. Горівка має подібний skutок як і кава; коли заживаємо її в дуже малій мірі, то побільшає соки потрібні до травлення. Горівка добуває з жолудка соки, що розпускають страви. Коли споживаємо трохи товди, то обгортає вона спожиту страву, не допускає до неї жолудковий сок, і так лежить їда в жолудку нестравлена. Щоби сему запо-

бігти, додаємо до масних страв н. пр. до солонини трохи перциці; вона то примушує жолудок, щоби видав з себе більше соку і таким способом улекшив стравлене. Так само підпомагає і горівка стравлене масних страв, а то тим більше, що в горівці є етер, котрий вже сам собою розпускає товди.

Горівка є одже тільки лік, а чоловік повинен о то дбати, щоби не потребував ніякого ліку, одже не повинен їсти за много і не дуже масних страв, щоби не мусів лічити ся горівкою.

Але горівка має ще й другий дуже лихий skutок. Спирітус з горівки перетворює ся зараз в кров, через що роздражнює мозок і нерви, справляє скорше бите серця, а через то скорший оборот (перебіг) крові.

Таким способом коротає чоловік свій вік, бо тіло роздражене горівкою нищить ся скорше, от як та вісь у воза від скорої їзди надто вишуронується, ба навіть загоріти може. Весіля, родини, христини, храми і т. п. забави не обходять наші люди без горівки, бо «в горівці жите й рай». Причина сего лежить в тім, що горівка розпалює, роздражнює, оживляє і розвеселяє. Однак не треба забувати, що веселість придбана горівкою неприродна і коротка, та що по ній настає, валисть, неохота, ослаблене ба навіть неміч і хвороба. Із сего чей кождому ясно буде, що горівку годить ся заживати лише десь колись в дуже малій мірі і то тільки на лік, але ніколи яко напиво, як не ся приміром вода, молоко, квас і т. п.

Г. Н.

Переписка Редакції і Адміністрації.

Ч. г. Иван Білецький в Ч. Дякувати, помістимо ще й байку.

Вч. о. И. Б. в Вижниці. Ваша донесла не просте мік факту наведеного в 13. ч. «Буковини» дотично особи п. Туркенича, одже ні що покидати. Ви розводитеся над заслугами п. Туркенича около жидівської школи, котрих ми, бо нам зовсім байдужити, не тикали. Для інспектора руских шкіл не доста, щоби «іменно і коректно бесідував» (мабути в касні?) по руски; а більше п. Т. мало що знає з рускої мови, хіба що польонізмами її латає. «Мальконтенти» недоволені п. Т., то як раз лучша часть учителів вижницького повіту, котрих лично знаємо. Секретури і то, навіть з личних вглядів, то не «безсторонність»; знаємо що натерпів ся не один учитель через ріжні прихви п. Т. ще передніми роками за то, що сей учитель належав до касни, той до свінацького тов., де п. Т. не був. Щож доперва хусит тепер діятись, коли п. Т. понав ся в інспектори! О «тактовности» п. Т. свідчат ріжні процеси судові, его письма і т. п. справки Вірихо, що п. Т. «жиролюбивий товариш» з висшми, але такі, що за-надто жалі висшми, як раз і то справедливо немілі низшим. — Просимо донести нам, що за видихний поступ зроби рускі школи вижницького повіту за час урадованя п. Т.

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

(Просвѣта" видала яко 114. книжочку «Поради лікарській на всякий важнійший хороби всен господарскої худоби.» Уложив Йосиф Селух. Сторін 92. ціна 24 кр. Зміст: Вступна рѣчь.

1. Ознаки здоров'я у худоби. 2. Ознаки слабости у худоби. 3. Лікарські средства.

А. Хвороби заразливий и пошести: 1. Інфлюєнція або зараза конська. 2. Книгосуш. 3. Зараза легких. 4. Носатизна и тыльчак. 5) Вспа овеча. 6. Парх. 7. Писка и ратиць зараза. 8. Селезінки хвороба або карбункул.

В. Хвороби звичайні: 1. В'гунка або ляс. 2. В'льмо. 3. Вош. 4. Волосіння. 5. Бысынка рожева або груд. 6. Гриб в' писку. 7. Груд конська. 8. Гедз овечій. 9. Заворот або коловорот. 10. Загвожджене. 11. Зап'ор або заткане. 12. Здуте. 13. Золы. 14. Колька у коней. 15. Кордюк. 16. Лиша. 17. Миш або колька у коней. 18. Мотели. 19. Мочи затримане. 20. Моч кровава. 21. Нирок запалене. 22. Н'гт підбите. 23. Оглоны. 24. Охват. 25. Очей хвороби. 26. Паскудик. 27. Плюць запалене. 28. Пухлина водяна. 29. Раны. 30. Ратиць заломане. 31. Спарене и згнетене. 32. Запалене родниць. 33. Запалене вымени.

При кожній хворобі подані причини, ознаки і способ лічення. — Ся цінна книжка повинна бути у кожного розумного господаря.

„Початки Граматики Руского Языка для шк'оль народныхъ“.
(Ковень.)

Оцінивши в попереднім числі граматичку проф. Глібовицького що до мови, скажемо дещо про її стійність з методичних взглядів. Передовсім мусимо зазначити, що сам автор признає свою граматичку на заголовнім листі для 2., а на окладках для 2. і 3. шкільного року, наколи зміст граматички для 2. року за обширний, для 3-гож за малий, ба й для 3. року за високий (гляди с. 6. IV.) наколи знов кончні річі зовсім пропущено, як: понятє положеня нерозширеного, доовнення, предложники, творене слів, управління дієслів, приложників і предложників ріжними надежами і в кінці стилістичні вправи. Се все покаже просте порівняне з плянком науковим, до котрого задля недостатку місця відсилаємо. Дальше констатуємо, що автор не перевів навіть найпростіших засад методичних, як простоти викладу («поучень»), поступенности в поділі матерії, логічного порядку в выводах, розводит ся над дрібницями й нісенітницями — важними хіба для Москалів — без міри (гляди: VI. «О согласныхъ»), наколи важні уступи трактує дуже поверховно (н. пр. «Склоненіє именъ существительныхъ и прилагательныхъ», «Число глаголівъ», «Числовникъ», «Число приложниковъ» «Подметъ и сказуемое», «Положеніє» і т. п.). «Приклады» положень по більшій часті невідповідні; бо розширені а навіть зложені положення; інші «приклады» повні противностей того, що ся ними обяснити хотіло (гляди особливо приклади «о самогласныхъ» стор. 8. і д.). — Задачі знов то зложені, (гляди задачу 2., 3., 4., 9. і т. п.) то повні

*) Проф. Глібовицький пише на стор. 12: «Выговляють: лефъ, лафка», сез непразда; бо Русини выговляють: леу, лаука, — а леф, лафка говорят Москалі.

нісенітниць, ба навіть неестетичних річей (гляди особливо: задачу 24, 50., 54., 59., 62.) Інші задачі знов впроваджують дітей умисно в блуд, (як н. пр. задача 10., 11., 12., 13. і 23.).

Із сеї побіжної оцінки виходит вже, що граматичка проф. Глібовицького (учителя методики!) в методичнім взгляді дуже мізерна; одже для шкільного ужитку непридатна. — В сім взгляді стоїт она далеко позаду «языкоучебно-ї книжки» з року 1883., котра мимо того не була апробована, здаєсь зі взгляду на страшне язичіє.

Скажемо ще скілька слів о правописи граматички проф. Глібовицького. Ся переважно московска фонетика, а ніби руска етімологія є головною причиною язикових хиб граматички проф. Глібовицького напроваджених в 13. числі «Буковини». Ортографія сеї граматички то нове «изобрѣтеніє» проф. Глібовицького; бо правопис сеї граматички не йде ні після одинокої до часу сего виданя рускої граматики Д-ра Осадци, ні після ніякої з ріжних видавництв руских ні руских, ні навіть після «языкоучебно-ї», ні після „Ruthenisches Sprachbuch“, ні ніякого з інших писань самого автора, ба проф. Глібовицький зрік ся (!) в сій граматичці свого власного подвійного (вправді ріжного) в'отум в комісії ортографичній.

Проф. Глібовицький не перепровадив однак і сеї найновішої своєї правописи консеквентно в граматичці; бо учит на стор. 30 писати в 2. надеж ч. ед. женських суцників «ѣ», а в титулі книжки пише два рази Семинарію; дальше не наводить на стор. 4 в азбуці знака «ѣ» а вживає его сам (стор. 12. всѣ); дальше має «ѣ» але пише замість «ѣ» гакож «ѣ»; каже (стор. 29.) писати «гостѣ, ялицѣ», але пише й «корчѣ» (стор. 7.), гр'ош (стор. 8.); букви «г» не знає автор, пише одже «гегае» (ст. 25.) і «глаголь», зовсім з московска; «е» на початку, каже автор, читай все як «е», одже й в словах: ей, ех, Еригерцоѣ, Европа і т. п. Як писати: бе, ве і т. п. не каже автор нігде; не вчит читати: «мовчав», одже ученик має се читати по московски: «читаль»; так само здаєсь має ся читати: «положень-ях», «мѣстоимень-я»; після граматички проф. Глібовицького читає ся також: „інший“, „істик“, „ікра“, „індик“, „істина“, „іх“, „ім“, „моіх“ і т. д.; „дашки“ на „о“ забув автор нехотичи-навмисне дуже часто поставити. Мимо своєї строгої ніби-етімології пише автор буковинською фонетикою (!) „заяць, мѣсяць“, але „воробецъ, отецъ“ чомуж пише воробія і отця? і т. д. — Чей се вистане на довід вартости і придатности сеї найновішої правописи проф. Глібовицького, спосібної й пожаданої як раз до збільшеня дотеперішньої запутанини.

В кінці підносимо з обуренем непростимий недогляд, коли не умисну злобу автора, що на деморалізацію молодіжи і з'огиджене найдорожнього скарбу руского варода надрукував у „шкільній граматиці“ (!) такі речення як: „Труби Грицю в рукавицю!“ (с. 3.) — „галайстра, гультайство“ (с. 5.) — „Богъ бы ты по-

биль!“ „А гій на тебе!“ (с. 8.) — „Гарбузь мамѣ, а татови диня“. „Где(!) той хлѣб дїлѣ ся(!), щосьмо вчера(!) зѣѣли(!)?“ „Кождый дѣдько въ свою трубу грає“. „Боргъ“ умеръ; „Зачекай не жїє“; кто немає грошей, най не пье!“ — (с. 13.) „гультай, гультай“. (с. 18.) — „злудїй, учитель“. (с. 25.) і т. п.

Кінчимо наше побїжне оцїнене граматики проф. Глїбовицького тим, що принуцено єї до шкільного ужитку з язиикових, методичних, естетичних, ба навіть моральних взглядів немислиме.

О. п.

Думайте, читайте!

Я АННА ЧІЛЛЯГ

маю довге на 185 сантиметрів великанське волосе Льорелей

а то в наслідок 14-місячного уживання помади мого власного винаходу, єсть она одиноким средством на випаданє волоса, викликає єго порїст, зміцняє шкіру під волосом, викликає у мужчин повний сильний зарїст бороди і надає їзе по короткїм ужитю волосю на голові і бородї природний полиск і густїсть і хоронїт єго перед скорим посивїнем аж до пізної старости.

Цїна слоїка 2 зол.

Розсилаєсь що дня у всі сторони свїта за надїсланем грошей або послїлатою.

Csillag & Comp.

Budapest, Königsasse,

і туди треба всі замовленя засилати.

5—20.

Поодинокї книжочки

їлюстрованон

„Бібліотеки для молодїжи“

продає

„РУСКА БЕСѢДА“

въ Чернівцяхъ

— по 10 книжочокъ за 60 кр. —

Товариство „Просвѣта“

при зближаючиьх ся іспытахъ въ школахъ народныхъ подає до відомости Свѣтл. Радѣ Шкільныхъ. Впов. священникѣвъ, катихитѣвъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки накладу товариства, призначенї красною Радою шкільною на премїї для ученикѣвъ, красно оправленї зъ позолочеными берегами, можна купити въ канцелярїи товариства при улиці Орменської ч. 27 по слѣдуючій цїнї:

Добре роби, добре буде	17 кр.
Роскази про сили природы	20 „
Оповідани о житю св. Бориса и Глѣба	20 „
Повѣстки для дѣтей	27 „
Сестра	15 „
Байки	22 „
У пронасть дорога ховска	28 „
Зоря	22 „
Исторїя Руси ч. I	25 „
Исторїя Руси ч. II	23 „
Исторїя Руси ч. III	28 „
Паша, душа въ господарствѣ	35 „
О користнобѣ ужитю неужитнобѣ	22 „
Лєвъ и коноплѣ	24 „
Рогата худоба	45 „
Про живоплоты и лѣсы	20 „
Веняминъ Франклїнъ	16 „
Пасѣка	24 „
На досвѣтлахъ	22 „
Чинї люде живї	20 „
Житє св. великомуч. и лїкаря Пантелеймона	20 „
Родина Морозовичѣвъ	20 „
Дрѣбна птица господарска, а великї грошѣ	20 „
Молитвеникѣ народный (въ звычайной оправѣ)	20 „

въ лучшей оправѣ:

а) хребетъ полотняный и золоченый хрестъ въ передѣ	25 „
б) цѣла оправѣ полотняная, береги золоченый и золоченый хрестъ въ передѣ	35 „
Зоня безплатна учительска въ хорш. переплетѣ	25 „
„ „ „ въ звычайн.	15 „

Всякї замовленя высылають ся скоро и точно.

КНИЖКИ

КАСОВІ, ШПИХЛЯРСКІ, ДОВЖНИКІВ

СКРИПТИ ДОВЖНІ

для товариств

„ВЛАСНА ПОМІЧ“

продає по 50 кр. за лїбру (25 аркушів),
(на поchtову пересилку треба долучити 10 кр.)

„Руска Бесѣда“

в Чернівцях

Улиця Петровича, ч. 4.

„ПЕРШІЙ ВІНОК.“

Жїночий Альманах,
виданий коштом і заходом

Наталїї Кобринської

і
Олени Пчілки.

Цїна 2 зол., з поchtою
2 зол. 10 кр.

ЗЕРНА

літературно-науковий додаток до

„БУКОВИНИ“

за рік 1887 і за рік 1888.

разомъ 25 кр.

Видає і за редакцію відповідає: Сїльвестер Дашкевич.

З печатнї Г. Чоппа.

«Буковина» виходить
щодругого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
виносить:

на цілий рік 3 зол. — кр.
«пів року 1 — 50»
«третину 1 — —»

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ци Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежить.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Черновецькі школи а Русини.

Саме два роки тому, як черновецькі това-
риства «Руска Бесіда» і «Руска Школа»
вручили Єго Ексцеленції міністрови просвіти
Д-ру Гавчови пропамятне письмо дотично
кривд, які діють ся Русинамъ у всіх буко-
винських школах в загалі, а в черновецьких
з особна. Єго Ексцеленція п. міністер зарядив
в тім взгляді слідство, як се знаємо напевно
дотично черновецьких шкіл народних. Не
знаємо яке донесене зробила черновецька міска
рада шкільна що-до закидів о упослідженю
Русинів в черновецьких школах, але знаємо
докладно, що за час послідних двох років
шкільних не змінилось в черновецьких школах
нічо на користь Русинів, а за то погіршилось
не одно. За два послідні роки обсаджено з
десять посад при черновецьких міських школах
народних, а в ні однім конкурсї не жадано
кваліфікації з рускої мови, противно задоволь-
нювалось «знанем» рускої мови, удовідненням
про люцке око приватними лише свідоцтвами;
ба що гірше, при всіх майже обсадах поми-
нено численних та зі всіх компетентів най-
старших і найвідповідніших убігатель-Руси-
нів усякими покутними агітаціями. Таким спо-
собом дійшло в черновецьких школах міських
до того, що в кількох школах нема вже ні-
одного учителя-Русина, ба навіть ніодного
учителя, котрий би знав належито мову руску,
через що учат єї люди необзнакомлені з нею
достаточно. Така наука рускої мови винаро-
довляє нашу молодіж чим раз то більше й
збільшає що-рік і так велике вже число пере-
кинчиків руских.

Крім отсего для рускої народности
вельми небезпечного упослідження рускої мови
в черновецьких школах міських, належит під-
нести ще й другий недостаток, котрий Ру-
синам черновецьким приносить не тільки мо-

ральну але й матеріальну шкоду. Після права
має наука в черновецьких школах міських по-
даватись в низинних-класах (що найменше в 1.
і 2. році шкільнім) в рідній мові дітей, одже
у всіх школах і по руски. Чи се дійсно так
буває, за тим не треба так довго слідити. На
се вистарчит зазначити факт, що крім одної
школи в середмістю (при улици краювої па-
лати) і одної на передмістю (в Монастирську)
нема в ніодній школі (а є їх ще 7 міських
а 3 приватних) ніодного учителя-Русина
або учительки-Русинки, а всего тільки ще 2
чи 3 учителі-Нерусини, що уміють по руски
говорити. Проча часть учителів і учительок
(а є їх всіх до 100) не уміють або ні слова
по руски, або хіба смішат своєю латаниною,
мішаниною і путаниною руску мову. З сего
факту виходить, що у всіх майже черновецьких
школах міських неживають учителі і учительки
навіть в 1. і 2. класї рускої мови ніразу, що
одже рускі діти їх німецької науки не розу-
міють і хіба тільки на підставі домашної по-
мощі або своїх особливших талантів звичайно
тільки-пів механічний спосіб наперед посту-
пають, наколи більша часть тратит безвинно
час і гроші і будучність.

Се факт превеликої ваги так моральної
як і матеріальної не тільки для одиниць по-
шкодованих невідповідним устроєм черновець-
ких шкіл міських, але й для цілого руского
народу; бо від черновецьких Русинів залежит
головно доля руского народу на Буковині, бо
черновецьким Русинам дана перед усіма про-
чими буковинськими Русинами можливість даль-
шого образования.

Підносимо в кінци ще й то, що після
основних законів заporučене кожній народ-
ности — одже й рускій — право, плекати
свою мову, та що після того самого права,
мають школи так уладжені бути, щоби була
можність плекання своєї мови і щоби не сиду-

вано нікого до вивчення чужої мови. На се наше святе право народне не бере устрій черновецьких шкіл народних майже ніякого взгляду, ба чим раз то більше занедбує наші діти не тільки що-до науки рідної мови, але й що-до загального образования. А вжеж число руских дітей в черновецьких школах народних не таке мале; бо є в них вже після офіційальних виказів звиж п'ятьсот хлопців, а около півтретя ста дівчат, що учають до черновецьких шкіл народних.

Зі взгляду на се гарне число і на некористний для Русинів устрій черновецьких шкіл народних конечно для нас зробити в сім ділі енергичний крок, а то зажадати від черновецької громади отворення відповідної школи народної з викладовою мовою рускою.

Що сего нам відмовити не можна, на довід того маємо громадску народну школу руску у Львові. Що така школа при розумнім устрою піднесе нас не тільки в національнім, але й у моральнім і матеріальнім взгляді, се докажемо в слідуємій числі; тут скажемо для усунення всяких непорозумінь вже наперед, що попри науку рускої мови повинні би плекатись у відповідній мірі і інші мови конечні покищо до дальшого образования нашої молодіжи.

Сим бажалисьмо покищо звернути увагу черновецьких Русинів на переважну для них справу.

Як вибирали Галицькі Русини послів до сойму.

(Дальше)

З Бобрецького пишуть до «Діла»: Політичний повіт бобрецький під взглядом політично-народного розвою належав усе до послідних, тому не дивно, що винявши першу сиймову каденцію, при всіх прочих виборах до сойму виходили послами такі Щенанські, Чайковські та Генці, а руский кандидат все перепадав і звичайно діставав лиш по кільканацять голосів. Причина того сумного унадку лежала таки в нас самих, в нашій непорадності, в недостатку доброї організації народної.

Нині у нас пішли вибори инакше, ми побідили сильного, впливового і могучого противника, а на нашу світлу побіду склали ся такі чинники: 1) почуте і самопізнане нашого достоїнства народного, 2) добра організація повітова успішно оперуюча в двох і товних комітетах виборчих і 3) згода і єдність нашої інтелігенції, котра в виду тяжкої борби з могучим противником не ділила ся на сторонництва. В виду повисше сказаного нічого не помогла і асистенція функціонерів і делегатів ради повітової при переведженню правиборів по наших селах і місточках, не по-

могли і езекутники податкові, що підчас правиборів залеглі данини немилосердно стягали і нарід великими податками страшили; навіть обшари двірські, ті „segedezni przujaście ludku“ і жидівска товпа з тьмою агітаторів і щедро подаваний гріш — все то нічого не помогло; нарід, як ніколи, ревно займав ся виборами, і оминаючи виїтів, вибирав виборцями людей честних, не ласих на панські примани. Тут належит піднести і патріотизм наших міщан з Бібрки, Ходорова і Стрітаск, котрі враз з своїми отцями духовними весь напір польско-жидівської кліки бодро перенесли і остаточно хоть в части своїх противників побідили. Тож слава і честь вам рускі міщане!

Сам вибір посла назначило ц. к. староство на 10. годину в тісній сали ради повітової, замість обширної і вигідної сали староства, де звичайно до тепер відбували ся всякі вибори. По відправленій в церкві службі Божій в означеній годині стали наші виборці збирати ся в сали виборчій, а тут нараз повстав огонь в сусіднім селі Ланках. Честний виборець з Ланок не опустив побоевища, но віддав голос на нашого кандидата. Дійсно чудом Божим наш виборець не погорів, хотий наоколо него згоріло до 12 господарів.

Сам результат вибору був такий: Комісія виборча була наша а председателем єї був діяльний о. Заяць з Ходорова. На 135 виборців обовязаних голосувати, лавило ся 122. З тих голосувало на нашого кандидата п. Кулачковського 84 виборців, одже наш кандидат одержав 22 голоси понад абсолютну більшість. На п. Генця унало 38 голосів, на котрі зложили ся: голос пана старости яко виборця з Бібрки, голос самого п. Генця, унавшего кандидата, яко виборця з Шоломі, голоси 3 вирилістів, 2 польских ксендзів, голоси кількох осад німецьких і мазурских, голоси жидівско-паньські, голоси двох виїтів і акінци наших Хрунів. Межи 84 нашими голосами було 8 священників, 3 виїтів, 2 виборців селян латинників, а прочі тверді як скала честні рускі виборці. Не голосувало 13 виборців, межи ними і один руский священник! В судовім повіті ходорівським п. Кулачковський дістав 43 голоси, п. Генцель 12; в судовім повіті бобрецьким п. Кулачковський 41 голосів, п. Генцель 26.

По укінченім виборі наші виборці зібрани ся перед будинком ц. к. староства і уповаживши о. Заяця до зложеня вірно-підданчих чувств Єго Величеству Цісарю, грімко заспівали трикратне «многая літа» Єго Величеству а акінци і пана старості яко безсторонному і справедливому цісарському урядникови. Таку то світлу віднесли ми побіду над п. Генцлем, віце-маршалком повітовим, заступником члена виділу краєвого, членом комісії контрольної Краківського Товариства, стовпом станьчиків, горячим польским патріотизмом, а при тім вічним негатором Руси.

На закінчене подаємо Вам і спис місцевостей, де рускі голоси пронали а де належало би потрудити ся, щоби зло направити. То: Баківці, Любешка, Три-

бухівці, Відники, Будків, Лани, Ходерківці, Соколівка, Гринів, Копурів, Шоломия, Селищі, Берездівці, Гранки-Кути, Добрівляни, Городище четверске, Підгірці, Русятинці і т. д.

З Станіславова пишуть до «Дѣла»: В особі Іосифа Гурика вислало селянство станіславівського повіту безперечно найкрасшу свою силу до галицького сойму. Вибір сей повитала також вся независима інтелігенція з одушевленням, бо над рухом селянським, котрий тут, як і в многих інших повітах, зачав обявляти ся мов елементарна сила, визначав ся як раз голос Іосифа Гурика, котрий вказував в своїх промовах на висші надматеріальні і кастові цілі, а коли розгойдані амбіції інших селянських кандидатів накликали селян, щоби не приймали рускої інтелігенції до уділу в організації виборчій, то він сам один накликав селян, щоби при виборі не дивились на одіж, але на здібність і характер кандидата.

Під кінець червня 1889 виказували записки ту-тешного комітету до 50 виборців таких, котрі при всіх попередних виборах ішли сліпо за прикладом влади, а межі прочими зверх 100 виборцями відзначала ся агітація трьох заможних війтів-кандидатів, кожного на власну руку, але всі вони ширили такий оклик, що не треба виборцям ніяких передвиборчих зборів, бо то видумують не-селяне на то, щоби накинати селянам священика або урядника, і що для того все треба лишити на «Божу волю». Мало було таких, котрі тому завіряли, що селяне-виборці віддадут без всякої агітації із сторони Гурика ему, яко найспосібнішому, свої голоси, а правдиве пригноблене принесла вість, що Гурик на три дні перед виборами, коли взивано его, щоби еднав розстрілювані голоси станіславівські, послушав зазиву товмацького комітету виборчого і вибрав ся туди на цілий ряд передвиборчих зборів. Загукана там, говорилося, сторона, а доки для розбудження народного достоїнства збере Гурик в Товмаччині яких 20 голосів, то за той час тут его голоси розсилять ся, бо наперед уже голосили противники, що Гурика тут не можна буде вибирати, скоро вибере ся по мандат в Товмацке. І дійсно, коли 2. липня 1889. зачали на него в Станіславові також при другім голосованю сипатись голоси то зараз появили ся підроблені «чужою рукою» телеграми з Товмача, мов би там уже вибрано Гурика. Зараз зачато наставати на него, щоби тут зрік ся кандидатури, але він заявив, що телеграма підроблена, бо не прийшла на адресу, умовлену з товмацьким комітетом. Тоді війти-кандидати: Королик, Дмитраш і Винничук, котрих поплечники найголоснійше горлали на передвиборчих зборах против духовної і світської інтелігенції, віддали свої і своїх поплечників голоси як-раз сурдутовому кандидату, у доказ, що кричали «за сіраком» лиш так довго, поки кождий з них для себе мандату добивав ся! Не придала ся також ні на що проба арештовати виборця Кернякевича, яко мнимого «агітатора», не помогло і то, що де-хто з ради по-

вітової, відкинувши всякий такт на бік, підпивав ся агітуючи за сурдутовим кандидатом, голосно під фірму осіб, котрі з гори заявили, що в акцію виборчу не мішають ся. Лишаємо однак поки що на боці ті епізоди, а радше піднесемо то, що поступоване п. к. влади при акції вибору відзначало ся тактом і спокоем, похибки при виголошуваню имен кандидатів поправлявано, збройної жандармерії не було ні в дверех, ні в сали. За то повне такту поступоване дякував посол зараз по підписаню протоколу в вимовних словах п. старості Хондзиньському, звістному з такого-ж лояльного поступованя з Надвірної, як о тім читателі наші знають. З піснею на устах перейшли виборці обох партій на закуску, у одних і других з строгим пошанованем «Петрівки», кождий, у промовах без кінця, рвав ся до слова, щоби радоватись вибором Іосифа Гурика тут значною більшістю, і моральною перемогою его в Товмачи, де здобув 66 голосів, а місцевий кандидат польський і шеф повіту кс. Сава перейшов лише 11 голосами по над абсолютну більшість. Зараз се і телеграфувала Товмаччина Станіславщині, а коли Станіславці відповіли, що Гурик вибраний в Станіславові, відкликнула ся Товмаччина телеграмою: «Присутні виборці одушевлені вибором Гурика в Станіславові засилають благожелання! Тихович». Близші вісти про передвиборчі заходи і про сам акт вибору в Товмачи подасть до часописей сама Товмаччина, де то подібно як в сусідній Городенщині показує цифра голосів, за народним кандидатом відданих, що і там дні володіння «чужою рукою» вже почислені.

(Дальше буде.)

Посли селяне.

В повітах богородчанських і станіславівських вибрано до сойму краевого двох селян, о котрих «Батьківщина» так пише: Олекса Барабаш, господарь і давнійше півец церковний а тепер начальник громади в Богородчанах старих, — чоловік образований, читаний не лише в руских книжках і газетах, но знає також точно і закони конституційні і всі прочі, що відносять ся до громад. Брав він участь у зборах і нарадах руских і має велику повагу як в своїй громаді так і в околиці. Жив він дуже добре з покійним патріотом Николю Басарабом з Лиховець. Для того, що всюди неустрашимо виступав яко Русин і в обороні Русинів, вибрали его господарі вже другим наворотом до ради повітової в Богородчанах. Будучи начальником громади, в котрій писарем є також господарь Русин, веде він все урядоване і всю переписку з властями в язичі рускім, так само і говорить з всякими урядниками чи в старостві чи в суді чи в раді повітової лиш по руски. Вже в році 1883 був кандидатом руского виборчого комітету для Богородчан і переправ против старости лиш кількома голосами. Живе добре з о. деканом Кирилом Начовским, о. Алексієм

Заклинским, о. Волод. Пауком і прочими патріотами богородчанської околиці. Маємо всю надію, що яко посол буде ревним і щиро потрудится для добра руского народу. — Іосиф Гурик родився 6 січня 1853 р. в селі Угринові долішнім, повіту станиславівського. Ходив до школи в Угринові і відзначався пильністю і добрими обичаями. По укінченню сільської школи, помагав родичам в роботі господарській. (Господарство складалося з півпяти моргів поля і кількох штук худоби.) В 1870. р. отець умер по довгій слабості, а Іосиф, маючи 17 літ, почав сам газдувати при помочі матери і двох молодших дітей. В році 1872. був при війську при 8-мім полку уланів 6 місяців, і за прозьбою матери прийшов до дому (рекламації не робив бо тогди багато коштувала). В році 1874. рада громадська поручила йому надзир над пиянством і пропинацією. Іосиф Гурик сповнив совісно той обов'язок, а властитель пропинації, граф Ворковський, стратив доходи пропинаційні через догляд Іосифа. Граф жалувався на него в старостві і домагався, щоби его назад до війська відослати, бо инакше ціла пропинація впаде. Іосиф сказав комісареві, що ліпше буде, як впаде одна пропинація, як ціле село. В році 1875. познакомився Іосиф з майстром мулярським Николаєм Грудзицьким і виучився мулярської роботи, і з того поліпшив значно свій добробит. В році 1876. вступив до товариства «Просвіта», в році 1878. відновив своє господарство, в р. 1879. оженився а 1880. р. обняв значну роботу мулярську і отримав два похвальні свідоцтва. В році 1881. вибрано его радним, чим і тепер є, а 1883. р. записався в деталсатором. В справах цивільних, політичних і автономичних уділяє Іосиф людям своєї помочі словом, а в разі потреби, то і грошми. При всіх виборах понирав руских кандидатів. Був на вічу у Львові, Коломиї і Станиславові, забирав голос і его бесіду расно оплескувачо. В році 1888., як сїйси позасинали дороги краєві, а жандарми силою людей виганяли, то Іосиф зараз пішов до виділу повітового і просив, щоби виділ побільшив плату: то само повторив на зборах «Народної Ради» у Львові, 2. лютого 1889. Сего року разом з Винничуком зав'язали товариство з 38 членів і купили 154 моргів ліса. Єсть се муж правого характеру, добрий патріот, тож маємо непохитну надію, що яко посол щиро буде заступати інтереси руского народу.

Що нового в світі?

Відпоручники послів усіх країв Австро-Угорщини розтіхалися дозволивши зверх 20 мільйонів зол. військові потреби. Се найліпший доказ, що все ще грозить нам війна, котра ще сеї осені вибухнути може. Час теперішній тим небезпечніший, що Франція вже зовсім готова до війни, та що в Сербії поклякали вже третю резерву; дальша небезпека та, що в Сербії розігрався ватаги розбійницькі, в кінці ще й то великий

знак небезпечности, що папа римський вибирається через грозичу війну з Риму до Гішпанії. Недоста сего одного лиха, коли тут ще й друге із ним у парі йде. Ото тисячі й тисячі робітників фабричних в різних краях ворохоблять ся проти властителей фабрик, домагаючись ліпшої плати та й злекішнїя і зменшенія роботи. Доля робітників виправді дуже тяжка, одже й домагання їх справедливі, та одно тільки лихо, що скупість фабрикантів з одної, а роздражнене робітників з другої сторони доводять до бійки, грабежів, ба навіть до убійств. Рух робітничий прибирає все чим раз більші розміри й ширить ся безустанно, так що побоюватись належить навіть революції. Революція й війна, отсе страшило нині цілу Европу, і Бог знає, чи надовго ще омине нас всіх отсе подвійне лихо, що, коли вибухне, знищить народне добро на довгий, предовгий час. Все се нещасте прискорить ще й голод, якого в наслідок загальних неурожаїв ледви чи не дізнаємо сего року. Одиною хоч дуже слабою відрадою в пресумній теперішній хвилі видається гостина нашого Монарха у німецького цесаря, що послідує 10. лют. Августа с. р. і тривати ме через 4 дні. Друга надія на продовжене супокою, то вість, що Туреччина на випадок війни має держати з нами, хоч Туреччина вже тепер має великий власний клоніт з Греками на острові Креті, котрі хотять увільнитись від турецького підданства а злучитись з прочими Греками, що мають свого власного короля. Вже тепер вибухла на острові Креті ворохобня і ширить ся чим раз то більше та й доведе мабуть до получения Кретенців з їх братами в грецькім королівстві. От тільки то нового в світі, та й саме тільки лихо.

Дрібні вісти.

(Хто против пиянства, той против православія), так думає мабуть Вашківський панотець Масикевич, що вніс скаргу проти учителя тамешної школи за оскорбу православної церкви, наколи учитель набирив ученика за то, що при нарастасі під церквою (!) унів ся і пияний до школи прийшов на посміховиско прочих дітей. О. Масикевич най би дбав ліпше о науку релігій, несповняв людям коло церкви заливати ся, та мурі храму Божого занечищувати (!), а не нападати з личної мести на учителя, котрий виступаючи проти пиянства і нехарности сповнив тільки свій обов'язок, а котрому як раз завдячити треба, що записав до школи небувале доси число православних дітей Вашківських. Побачимо, що викаже слідство, та яке становище займуть в сій справі прочі інтелігентні члени Вашківської ради шкільної, без котрих о. Масикевич міг легко переневести свої заміри.

(Град) наробив перед 2 неділями величезну шкоду в бук. селі Каранчеві.

(Нові банкноти одногольденові) менші і красніш дотеперішних, синої красні, увійшли вже в рух. Намі селяне повинні би познакомитись з ними в читальнях, щоби їм не упхав який ошуканець замість нового левя якийсь непотрібний образок. Старі рецькі приймають

муть в касах тільки до 1. Юлія 1892. року, а від того дня до кінця 1893. року тільки на прозьбу вистосовану до фін. міністерства, по 1893. році дотеперішні паперові ренські не будуть мати ніякої вартости.

(Вижиницький інспектор шкільний), п. Туркевич до-рікає тепер учителям, котрі голосували на немилого ему, але знаного з своєї прихильности для товаришів кандидата яко відпоручника до краєвої конференції, та що домагались другого заступника в раді шкільній на місце п. Т., де він вже яко інспектор засідає. Сей факт ілюструє достаточню такт і безсторонність п. Т.

(Жнива сегорічні) видали усюди меншу міру й підлійшу якість білого хліба, як тогид. Кукуруза, бараболя й дрица стоять ще добре, але потребують конче дощу, котрого ще дасть Біг. За то надіють ся в наслідок великої й довгої спеки много й такого доброго вина, як ще ніколи з сім століття не бувало.

(Упокоїв ся) нагле 12. (24.) с. м. совітник черновецького суду краєвого п. Стабінський Альоїс, бувший улюблений начальник суду Вижицького. Тіло похоронено у Вижицях. Пером ему земля!

(Антику в Заставні) порішено вже заложити.

(Убили двірника) Юрія Торака в селі Тораках коло Путилова, коли прийшов грабити (фантувати) одного селянина за залеглий податок. Убийці, батько і син, ставились сами перед суд.

(З жидівкою утік) без сліду молодий парубок Литвинюк з Кучурова великого, залюбившись в неї і не отримавши від батька 18-літньої жидівочки дозволу, щоби повінчатись з нею.

(До испиту зрілости) в Черновецькій гімназії згосило ся сего року 44 учеників, а то 18 Жидів, 9 Німців, 7 Русинів, 6 Румунів і 4 Поляків. 3 Русинів здали: Сем. Бойчук, Вас. Циганчук, Еман. Семака, Вас. Дутчак і Вол. Могильницький; 2 Русини мають поправити испит по вакаціях. «Панрусские профессори й студенти» вербують абітурієнтів-Русинів всіми способами до «Букавіни». Побачимо небавом, чи всіх їх годувала й школувала Русь кривавим потом на свою зраду і шкоду.

(Низша школа реальна в Сереті) зістала з кінцем сего шкільного року замкнена. Тільки всего зробив доси міністер Гавч для Буковини.

(Головний збір краєвого (?) товариства бук. учителів) відбув ся сего вторника в Сереті. З учителів-Русинів свідомих своїх народних обовязків не взяв ніхто участі в сім «параднім» з'їзді румунизаторським, хіба кілька „Paraderuthenen“.

(О величині Лондону), — столиці Англії — можна пересвідчитись хочби з тих даних: Що години родит ся на світ в тім місті 15 нових горожан а десять сходит з сего світа. Лондон має сім тисяч миль улиць; если би хто хотів всі ті улиці перейти, мусів би йти цілий рік, переходячи по двадцять миль англійських на годину, а йшов би рік і п'ядесят днів, если би відпочивав що неділі. Такого подорожника не змогла би ніколи спрага, бо на своїй дорозі подибає би він 75.000 шинків. За рік з'їдають мешканці Лондону 500.000 волів, два міліони баранів, 200.000 телят, 300.000 безрог, 8 міліонів домашньої птиці, п'ятьдесят міліонів пудів риби, двіста міліонів острів, двіста міліонів морських раків, п'ятьдесят міліонів бушлів пшениці. При тім випивають Лондонці за рік: двіста міліонів кварт пива, десять міліонів руму і п'ятьдесят міліонів кварт вина.

(Жиди запанували) Карапчевом. Рада громадська доси жидівська а й начальник жид. Нові вибори громадські відбудут ся на другий місяць, але нема надії,

щоби стало ліпше; бо панотець Купчанко, брат редактора «Русско-ї Правд-и» в жидівських руках і не дбає не то про громаду, але навіть про церков і Хрест Божий, про що помістимо в слідуєчій числі цікаву та сумну допис з тамошньої околиці.

(Сойм), одже й буковинський, зберут ся у вересні на наради.

(Заступником Маршалка) галицького сойму именований знов Митрополит Сембратович.

(Громадяне трьох сел) в перемишлянській повіті побили своїх начальників громадських за голосоване на польского кандидата гр. Романа Потоцького. Справа ся віддана до суду.

(Холера) появилася в однім селі коло Будапешту, столиці Угорщини. Помер оден селянин а чотири тяжко занедужали.

(Пів міліона зол.) виграв оногди якийсь бувший урядник Мелхіор Фаркаш на тягненню малої льотерії в Темешварі. Показало ся але пізнійше, що се надзвичайне щасте полагало на обманстві, бо при тягненню номерів намість призначеного до того хлопця підсунено за хлопця перебрану дівчину. За те увязнено нещасливого щасливця, двох льотерійних урядників і матер тої-же дівчини, і в коротці мають виточити всім винувикам процес.

(Нещастна пригода) лучила ся на Шлезку. Один селянин захоплений тучею при звозі конюшини з поля, вертав возом сам чим скорійше домів і гадав, що его малий синок побіг вже наперед. — Вибираючись встромив косу з верху в конюшину. Дома не було дитини, і коли скидали конюшину з воза, найшли її неживу, бо коса встромлена пробила наскрізь грудь дитини. Дитина сховалась в конюшину перед тучею, а отець того не бачив і мимо волі убив свою дитину.

(Порівнюючи давні вибори до сойму галицького з теперішніми) знаходить «Діло»: Перед шістьма роками при виборах до сойму упало в 47 руских округах виборчих з селянської курії на руских кандидатів 1.717 голосів, на польских 4.516 голосів, перед чотирма роками при виборах до ради державної на руских кандидатів, 3.156 гол., на польских 5.390 гол., тепер на руских 3.050, на польских 3.978 гол. Перед шістьма роками вибрано 9 руских кандидатів против 38 польских, а тепер 16 против 31 польских. З того виходить ясно, що ми поступаємо наперед, і поступаємо навіть досить значно. Тим поступом ми можемо бути і досить задоволені. Однакож самим результатом теперішних виборів ми ніяк не можемо бути задоволені, а тим менше можемо ними величати ся; бо в 47 селянських округах виборчих східної Галичини руских послів повинно-би вийти 45, а неруских 2. — Число (16) руских послів перевищує значно число таких же послів не тільки при остатних, але і при передостатних виборах до сойму. Перед шістьма роками вибрано тільки дев'ять руских кандидатів, перед дванатцятьма роками одинадцять. — Дальше будут в соймі, як доси, три рускі владки і оден Русин вибраний Поляками з більших посілостей (о, Ковальський), котрі тільки по руски будут промовляти і в многих справах, іменно національних, з руским клубом голосувати.

(Послідня вість): Холера вибухла в Бесарабії особливо в Одесі.

Для науки і забави.

Менший брат.

ОБРАЗОК ВИБОРЧИЙ.

(Намалював О. М.)

(Конець.)

III.

Одної неділі загостив ч. господарь Розумовский з села Читальниць до свого кума Робчука. Поздоровившись, як Бог приказав, розпочали оба газди розмовляти про сегорічні жнива. Оба вони бідкались на неурожай та на тяжкий рік, який жде бідного хлібороба.

«О, гірко буде вижити христининові», каже Робчук, «не знаю відки навіть податок оплатити, що як надто сего року ще висний, як доси був».

«Подякуйте за се своїм послам-заступникам!» озвав ся Розумовский, «що й губи не отворили й ніякого иншого способу не придумали, щоби злекшити нашу тяжку недолю».

«Та щож вони годні», закинув Робчук, «податки-ж сам цісарь накладає».

«Зле говорите, куме», озвав ся Розумовский, «наш Монарха не накладає податків, а чинят се самі послы в радї державній та в соймі краєвим. Їх то й вина, коли податки нас дають, вони тільки й сему лихови зарадити можуть».

«Та бо кажут, замітив знов Робчук, «що податки конечні, що без податків не було би ні войска, ні шкіл, ні урядів, ні судів, ні доріг, ні всего того, чого людям доконче мати».

«Правда ваша, куме, але буває й багато видатків неконче потрібних. От н. пр. у нас в Дубовині, ухвалили наші послы п. Гризота та его товариші більші видатки одже й податки на таке, що народови зовсім не приносить пожитку, або що могло ся обійти з меншов сумов. Що н. пр. за хосен нашому народови з різнничої школи, що єї удержує край в Червінцях? Коби то була школа мужицка, а то виходят з неї учені панки-економи, що хіба в чужих краях хліба найдут, та й там тільки користь з них мають. Або на що було урядникам краєвим, що й так дуже добре плачені, ще підвиспати плату? Або кілько користи мали доси наші громади з краєвих інспекторів? А все се, кажут, зробили послы-дідичі лише на то, аби піддержувати панків, що своє майно протринькали, нічого не навчилися, а тепер хитро-мудро на конт краю хотіли би їсти легкий хліб. Або викупино пропинації, підвисшене податку горівчаного і річні величезні нагороди за се для властителей горалень з чієї мошенки та в чію підут? Або знов страшні суми на всякі висні школи на чію користь ідут? Певно, що не на нашу, але за то з нашого поту, хоть до них через німецку та Бог знає яку ще иншу мову нашим дітем приступу нема. А як розділені податки? Чи однаково заплатити мужикови, що має сотку доходу на рік, з

тої сотки тільки, що богачеві з тисяч від кожної сотки. А кілько то алишних річей богацких ще неоподаткованих, наколи наш кусень насущного хліба обтяжений не маслом, а податками і всякими додатками. І за тиждень не вичислив би всеї тої кринди, яка дієсь нам від наших заступників. О, куме, кобисьте прочитали лиш одну мужицку газету, от н. пр. виходячу в Червінцях «Дубовину», а тогди отворились би вам очі, і побачили бисьте, що то за важна для нас річ ті вибори послів. Коби то у нас у кождім селі була читальня, то провиділи би люди, що, хто продає свій голос при виборах посла, той продає свою долю на довгих шість рік, ба що за взятий гріш заплатит податками й додатками в десятеро, і сто і тисячу раз стілько, що взяв за свій голос від панських посіпаків-скусителів...»

«Аж сум побирає», озвав ся Робчук, «коли слухає чоловік ваших слів. Та щож нам почати, коли ми сліпі, темні!»

«Що почати?» відказав Розумовский. То само, що зробили в сусіднім краю, в Галичині наші брати, таж рускі мужики, як і ми. І оні були недавно ще такі темні, як і ми, але послушали своїх щирих світлих братів-Русинів, позакладали читальні, взялись читати книжки та газети, писані щирими ученим людьми, що знають нашу кринду і спосіб, як би нам з неї видобутись. З тих книжок і газет пізнали вони своє лихо, навчилися, як живют другі-світлі народи, як поступают собі при всяких виборах і инних справах хлібороби німецкі та инші, та пішли тов самов дорогов. І от вже при сегорічних виборах мимо покусигроша, мимо прозьб, грозьб та всякого натиску вибрали вони таки аж 16 своїх щирих заступників, що вже піднесут свій голос проти людської кринди, а панської сваволі.

Так би робити і нам, а може вже нарік удалось би вибрати хоть одного щирого посла-заступника, а з часом вийти можуть тільки самі наші світлі рускі послы, щирі мужицкі заступники, що не допустят нашої кринди. Тогди то й нам стане жити легше і лініше».

«Все дуже красно, аж любо», перебив Робчук, «але дуже тяжко». Хтож нам поможе до читальні, до просвіти. В Галичині, чув я, опікуют ся мужиком панотці, учителі і другі щирі світлі люди; а у нас...»

«Є Богу дякувати і у нас вже подекуди щирі народолюбці панотці, учителі і др. Де-ж їх нема, там би брати ся самим людям до просвітнього діла, до заложеня читалень. А от у Червінцях є наша руска газета, є наші рускі товариства, що радо й безкористно допоможут нам в спасенім ділі народної просвіти. — А щоби вам правду сказати, я задля того лиш і загостив до вас; бо знаю, що ви чоловік порядний і розумний, та займетесь тим, щоби й у вашім селі як найскорше — та ще сеї осени — стала читальня. Заохотьте тільки так, як я вас заохотив, скількох чесних газдів до заснованя читальні, а коли їх буде зо пять, напишіт до редакції отсеї газети по статуті та о пораді

в с'їм дїлї, а не пожалуєте ніколи сего малого труду, щоб вам ще, а тим більше дітем і внукам вашим принесе стократну нагороду побільшенем і поліпшенем вашого майна, здоров'я і щаст'я.»

Робчук згодився на раду свого кума і ще тої неділі розпочав вербувати основателів читальні, котра за Божою помічю сеї осені отворити ся.

Від Робчука поспішив Розумовський до сусіднього села до свого далекого кривняка, письменного господаря на храм. Тут застав повну хату гостей і в ясних та сердечних словах заохочував присутніх братів своїх до праці над поліпшенем своєї незavidної долі, до заложення читальні. І тут як усе і всюди закінчив Розумовський свою гарячу промову словами: «Братя! не спускаймо ся на нічию ласку, на нічию поміч, а працюймо і дбаймо сами над собою. Знаєте, що й Бог лежнєви не допомагає; бо справедливо каже пословиця: Ти, Боже, поможи, але й ти, небоже, не лежи! Колиж Бог всемілостивий не жадує лежнє, недбайлиці, якжеж вимогати такої помочи від людей. Знаєте прецінь, що «чужими руками добре лише грань замітати». Знаєте, що «чужим волом не доробиш ся». Знайте-ж, що і «старший брат» собі лише рад. Хто сам дбає, той лиш має. В наших власних руках наша доля. Ніхто нічо ніколи нікому пусто-дурно і на свою власну шкоду не зробив і не дав. Прото кличу ще раз до вас, брати-хлібороби: не здавайтесь на «старшого брата», а дбайте сами про себе!...»

Дай Боже, щоб і сі розумні, золоті, спасенні слова Розумовського прийнялись у всіх «менших братів» і перейшли в діло, поки ще незапізно.

ЖИВНОСТИ НАРОДУ.

VII. Небезпечність з горівки.

В попереднім числі писалисьмо о лічєбній силї горівки, тепер скажемо дещо о небезпечности, яка походить з горівки й об'яснимо вам причину, для чого заживанє горівки приводить чоловіка до п'янства.

Коли перед сніданєм або перед обідом випемо чарочку горівки, то чуємо ся роздражнєними розохочєними. Пульс бє скорше, віддих стає скоріїшим, жолудок травить скоро і легко.

Щє страви не перейшли в кров, щоби тіло по-кормити, а вже чуємо ся охочими до свіжої роботи, до нового діла. Горівка виповняє так би сказати той час спокою, котрий наступає зараз по їдї і триває аж доки страви не починають перетворюватись в кров. Хто зголоднів, а наїсть ся, той заспокоїв насамперед лише свій жолудок, тіло єго єще не прокормленє; бо страва спожита не переходить сейчас в кров, а потребує на то часто 5—6 годин; аж коли страва перейде в кров, аж тогди дістає тіло назад свою часть, котру утратило при роботї.

По їдї не чуємо ся черствими а противно ов'ялими, оспалими і до спокою склїнними. Хто по їдї не

має часу спочити, а мусить зараз дальше працювати, той досвідчив, що горівка єго сили відсвіжує, як їда.

Чиж дивно одже, що п'янство як раз межі бідними зарібниками панує?

Ми не дивуємось тому, а тільки жалуємо, що люде покликані на то, щоби нарід обучати і просвічати, не навчають і не просвічають єго в природний спосіб. Замість щоби хрєстинина «чортом та пєклом» страшити, ліпше й розуміще познакомити єго з природою. Хрєстинин ознакомлений з природою пізнаєть шкідливість і небезпечність горівки і певно відцураєсь сивухи.

Шкідливість і небезпечність горівки лежить в тім, що добрі і скutoчні прикмети горівки показують ся зараз, а лихі наслідки і все горівчанє лихо виходить аж пізнійше наверх. Горівка то фальшивий чоловік, що в очі світить, а позаочи кусає, така то она небезпечна.

Правда, що горівка має лічєбну силу, але она стає ся, як кождий лік отрутою, на коли станемо єї щоденно заживати. Чоловік, що хоче остати при здоровю, не сміє природї н. пр. стравленю перешкоджувати, але й не сміє єї штучними способами до сильнішого діла визивати.

Досвідчена річ, що молоко є живність, котра має в собі всі частини, з яких кров складає ся; коли-б однак чоловік хотїв жити самим молоком, то зле би на тім вишло єго здоровє. Так само має ся річ і з горівкою.

Хто допомагає природї тогди, коли она помочи потребує, той робить добре: але де природа собі сама помочи може, там штуки не показуй, бо як раз пошкодиш собі. Нєрозумний, котрий досвідчив, що горівка улекшає травленє, думає, що добре робить, коли завсїгди жолудкови штучними способами роботу улекшит; але в тім то й лихо; що таким способом жолудок привикає лиш тогди стравити, коли єго до того горівка розбудить.

О природнім стравленю ж лудка нема й мови. Так то горівка, котра вперед була тільки ліком, стає ся неюбною потребою, що спалює жолудок, розстроює нерви і мозок, і загонить чоловіка перед часом в грїб.

Г. Н.

Переписка Редакції і Адміністрації.

П. П. І. Югнє в Куцурі. Просимо нас як найскорше написати, що то є: ормани, фатєм, цїпелї, чути, контї, крожиля, філя, рєпчєк, вершник і картають ся. — Сї нєрозумїлі нас слова є у Вашій дописи, котру ми чим скорше помістити би радї.

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Бібліотека для молодїжи“ вийшла вже книжочка 7. слїдуючого змісту: 1) «Кріль Йроль» (За Гетем стих Юрія Федьковича), 2) «Славний Русини». (З портрєтами Николи Лисєнка і Михайла Вер-

бицького написав О. П.), 3) «Бесѣды про нашій землѣ» (Пише Стодольский), 4) «Руфъ» (Оповідане з біблії, переробив О. Кониский), 5) «Зъ житя ластовокъ» (Переповила Малина), 6) Дещо для дѣточокъ. «Бѣльшій сокѣль якъ лиликъ» (Сніваночка Юрія Федьковича). — Передплату по 1 зол. за цілий річник (12 книжочок) приймає і вийшовші доси 7 книжочок висилає «Руска Бесѣда» в Чернівцях, улица Петровича ч. 4.

Думайте, читайте!

Я АННА ЧІЛЛЯГ

маю довге на 185 сантиметрів великанське волосє Льорелей

а то в наслідок 14-місячного уживання помади мого власного винаходу, єсть она одиноким средством на випаданє волося, викликає єго поріст, зміцняє шкіру під волосєм, викликає у мужчин повний сильний заріст борода і надає вже по короткім ужитю волосю на голові і бороді природний полиск і густість і хоронит єго перед скорим посивінєм аж до пізної старости.

Ціна слоїка 2 зол.

Розсилаєсь що дия у всі сторони свѣта за надісланєм грошей або послїлатою.

Csillag & Comp.

Budapest, Königsgasse,

і туди треба всі замовлєнн засилати.

6—20.

Поодинокі книжочки

ілюстрованон

„Бібліотеки для молодѣжи“

продає

„РУСКА БЕСѢДА“

въ Чернівцяхъ

— по 10 книжочокъ за 60 кр. —

ПЕЧАТНЯ

Г. ЧОППА

В ЧЕРНІВЦЯХ, улица божницї ч. 8.
поручаєсь к скорому і елегантному виготовленю

ВСЯКИХ ДРУКІВ

як:

ТВОРІВ, БРОШУР і ЧАСОПИСЕЙ

на всіх язиках:

оповіщєнь, табель, лїнників, циркулярів, адресних і визитових карт, увідомлєнь о заручинах, запрошенєнь весільних, листових паперів і обверток з фірмою і проч.

і заобезпечує дуже умірені ціни.

СКЛАД ДРУКІВ ВСЯКОГО РОДУ

для п. к. войска і жандармерії, для п. т. урядів, громад, колектантів, приватних і т. д.

ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ.

Папір і прибори до писання продають ся гуртом і подрїбно.

СТАТУТИ затвердженого в. ц. к. правительством товариства

„Власна Поміч“,

(каси позичкової і шкільної) продає по 30 кр. (за 5 прихїрників разом з прозьбою.)

Редакція «Буковини»

„Руске товариство Педагогичне“

при зближаючиєх ся иснятиє въ школахъ народныхъ подает до відомости Свѣта Радѣ Школьнымъ, Вномъ священниковъ, катихитовъ, учителей и родичѣвъ, що книжки наклады товариства, призводеи красною Радюю школьною на прєхїт для учениковъ, красю оправленє, можна купити въ канцеляріи товариства при улиці Орменської ч. 27 по слѣдуючій цѣнѣ:

Образной видання:

а) для дѣтей:

1. Зѣтринець ч. I.	10 кр.
2. Зѣтринець ч. II.	10
3. Зѣтринець ч. III.	10
4. Зѣтринець ч. IV.	10
5. Гостинець для чємнѣхъ дѣтей.	15
6. Менажерія	15
7. Зѣтрата ч. I.	20
8. Зѣтрата ч. II.	20

б) для старшой молодѣжи:

9. Робинзонъ	40
--------------	----

Иной видання:

Для старшой молодѣжи:

10. Читанка ч. I.	10 кр.	въ опра- вѣ по 20 кр.
11. Читанка ч. II.	10	
12. Читанка ч. III.	10	
13. Читанка ч. IV.	10	

— Всякі замовлєннє высилаетъ ся скоро и точно. —

«Буковина» виходить
щодругого Четверга.

ПРЕЗУМЕРАТА

платна в Чернівцях
виносить:

на цілий рік 3 зол. — кр.
пів року 1 „ 50 „
третину „ 1 „ — „

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Руска взаїмність.

Не зовсім без причини називають «рус-
скіи объединители» та Поляки-шовинисти
нас Русинів сепаратистами. Правда, що ми
в їх очах тому тільки сепаратисти; бо об-
стаємо за відрубністю, за самостійністю
руского народа супроти Москалів і Поляків.
Назва «сепаратистів» зі сторони отсих людей
нам байдужна, але на жаль превеликий, та
на шкоду нашого народа є ми Русини в ин-
шім взгляді сепаратистами, що відділюємо ся
самохіть один від одного. Стара, престара се
хиба Русинів, що накликала на нас не одно
тяжке лихо, ба була усе головною причиною
нашої слабосильности. Та хоть як ясно і зро-
зуміло говорить в тім ділі до нас історія на-
шої минувшини, хоть що хвилі маємо все
нову нагоду бачити ба й тяжко, претяжко
відчувати отсей наш сепаратизм, мимо того
нема майже сліду якої діяльности до духо-
вого сполучення, з'єдинення нашого загалу в
одну щирю любязну і нерозривну громаду.
Противно, на кождому кроці виявляєсь у нас
так званий «місцевий патріотизм», якась гор-
дість і зарозумілість одних супроти других:
Українець поглядає з висока на Галичанина,
а сей знов на Буковинця, Угро-Рус думний
на своє «наріччє» не виявляючи ні наймен-
шого зрозуміння для ваги рускої мови, Русин-
Уніят виїздає вічно з своїм католицизмом, а
Православний уважає знов Уніята, особливо
в новітніх часах коли негіршим «кальвіна»,
Гуцул висміває словом і піснею Подолянина,
Бойко глузує над Лемком, ба навіть сусідні
села собі ворожі; словом, братя рідні по
кості і крові уважають друг друга чужими
чужинцями.

Не дивно нам з простолюдина, що в
темноті своїй бачит лише тільки світа, що в
вікні; але чудно й жалко дивитись, що цвіт

народа нашого, що інтелігенція руска, хоть
і голосит фразу о «двадцятмільоновім народі
рускім», показує на кождім майже кроці сло-
вом і ділом свій руский сепаратизм і брак
взаїмности. Досить заглянути до наших газет,
товариств і діл народних, щоби признати,
що люди переняті правдивою взаїмністю
рускою у нас ще дуже рідкі рідкості. Сей
сепаратизм руский відчуваємо особливо ми,
буковинські Русини, що ледво прочунались з
задуру «обединительного» і потребуємо много
а много щирої підмоги братньої не тільки
в словах але й на ділі в пекучій роботі спа-
сєня нашого народа в рук нечислимих ворогів
єго. На жаль крім одного однісінького това-
риства «Просвіта», не зазнали ми від братів
наших позабуковинських майже ніякої помочи,
противно почули ми вже не одно слово погорди
з рідних таки уст подібне до тої поговірки,
що каже: Чи може що з Ветлеєму доброго
вийти? З другого боку знов мовчат про нас
завзято, ба здаєсь умисно навіть. Ото, щоб
навести один тільки примір, сими днями завзи-
ває одна руска газета, щоби хто взяв ся за
видавництво для «дітського читання», (мов би
то вона нічого й не знала про виходячу в
Чернівцях «Бібліотеку для молодїжи»), замість,
щоби видати свій безсторонний суд о ній,
особливо-ж заохотити наших писателїв і пу-
блику до піддержування а тим то й до піднесення
сєго після суду знатоків розумно розпочатого
видавництва.

Або чи вчитав хто в позабуковинській
прасї рускій, (крім «Дїла») хоч би оттаку
невеличку критику або заохоту про буков.
видання, яку стрітите в нашій маленькій «Буко-
вині» про всі галицькі видання надіслані нашій
редакції. Або кільки підмоги подали поза-
буковинські братя бук. тов. «Народному До-
мови»? Або яка взаїмність руска показалає
при обходженю ювілею Федьковича і Данила

Млаки, де на перше з них не прибув ніякий а на друге всего на всего один однісецький заступник тов. «Просвіта», і Тернопільської «Рускої Бесіди.»

А вжеж ми, бук. самосвідомі Русини, без самохвальства кажучи, підтримуємо зі всієї сили конечну в народнім інтересі єдність і взаємність всіх Русинів з тим самим жаром і замилованем, як відрубність і самостійність руского народа, плекаючи заразом ідеал, котрий так ясно підніс незабутий наш Тарас словами: «щоб усі Славяне стали добрими братами», і боремось проти ложного славянофільства російского, та стоїмо на ліберальнім становищі віроісповіднім о вільности і нетикальности переконання релігійного, ставляючи наперед моральність народну. І Богу дякувати, мимо запеклої агітації плачених обєдинителїв та сполучених з ними російських панслявистїв та клерикалїв і деморалізуючих матеріалістїв ширшає народна свідомість, щира руска і славянська взаємність та моральність і віротерпимість між бук. Русинами все більше і більше. Голосними свідками сих наших засад є щорічне святковане наших народних свят, именно получене свята в пам'ять нашої трійці Тараса-Маркіяна-Юрія єсть найліпшим доказом, як ми понимаємо руску взаємність, а славянське свято апостолів Кирила і Методія святковане єм лїт тому черновецькими Русинами і прочими Славянами показало, як ми розуміємо славянську справу. Дух, який віє в наших товариствах і в наших словах, письмах і ділах є найліпший доказ на то, що є нашими ідеалами, а вжеж не докаже ніхто, що ми поводимося иншими засадами як ось тут висказаними а лежачими в інтересі добра нашого народа, рускості і людскості. З тої тільки причини піднесли ми осью справу, не у гнів нікому, а бажаючи щиро, щоби сі наші невимовні слова причинились до розвитку і скріплення рускої взаємности для добра, величі і слави єдиної нашої матери Руси-України.

Щоби однак наші виводи не остали тільки голими словами, позволимо собі зробити скілька практичних предложень.

До зміцнення взаємности рускої треба би всіми силами і способами ширити і плекати почуте, що ми кість з одної кости, кров з одної крови, пізнаваймо-ж ся і любім ся, пересякнім щирим братнім співчутєм, правдивою родинною любовію, що тішит ся утіхою, а плаче сльозами своїх, ратує і спомогає брата, і дбає про всяку дрібницю, яка тільки дотикає кого будь з рідної сем'ї. Сю задачу повинни завсїгди мати на оці всі Русини, головнж їх органи: праса й това-

риства, плекаючи все, що лучит, а уникаючи того, що в силі поріжнити Русинів. Зі взгляду на слабї ще сили наші повинни ми взаємно спиратись і спомогатись, а не робити сами собі непотрібної а шкідливої бо обезселяючої конкуренції. Всїх Русинів лучит у всім однакова доля; наша задача поки що так ясна і виразна, що ні чого нікому з нас ставати одному проти другого, та йти ріжними дорогами, або спирати віроісповідну, соціальну чи кастову ріжницю; а противно яко рівні з рівними і рідні з рідними плекати, що сила, циру і сердечну взаємність руску.

Як вибирали Галицькі Русини послів до сойму.

(Дальше.)

З під Чешанова пишут до «Дїла»: У нас вибори зле випали а причина тому за-велике довірїє в честність наших противників політичних. Кандидат руский, котрий впрочім до нічого не мішаєсь, котрий з Поляками в дружбі жєє а особливо з п. Кархедою, старостою чешанівським, не сподївав ся великих агітацій противників а особливо з сторони старства. П. староста ще до того їздив кіньми і повозом о. Яблоновского по правиборах і то зовсім не перешкаджало єму промовляти за ки. Савігою (ще перед єго зреченєм). Вина неудачі єсть і по сторони самих Русинів а переважно по сторони о. Яблоновского, котрий бодай в найближшій окрестности повинен був сам поагітувати за собою (як в Коровиці і Любачені, де повинні були самі Русини виборці вийти). Ки. Савіга в останній хвили зрік ся, аби не дати часу до поставлення иншого кандидата, но день перед виборами центральний комітет польский телеграфічною дорогою поставив Пузину, і за одну ніч змогли переробити виборців на єго сторону, розумієсь грїшми.

Наші виборці тримали ся добре, за що їм честь. Особливо добре держали ся Люблинець (4), Нове село (4), Жуків, Лукавець, Липовець і многі инші; але було і багато хруїв як в Коровиці, Кобильниці, Жапалова, Дикова, Цивкова і др. Священство не всюди сповнило свою задачу. О. Желехівский а Кобильниці, хоч завізваний до правиборів, не явив ся і там вибрано двох, що любят заглядати до чарки, хоч хрест тверезости коло церкви стоїт. Священники з дїбр ки. Савіги, хоч князь того не вимагає і кождому за честь почитує, коли прав своїх боронит, відтягнулись були цілком від виборів і там найгірше голосовано. А найгірше вже поступив такі о. Федорович з Круця коло Нароля, котрий хоч яко виборець не голосував але агітував за ки. Пузиною. Помимо того дістав о. Яблоновский 67 а Пузина за гроші 76 голосів. Двох виборців з Опаки дістали по 10 зол., но голоси дали на о. Яблоновского і від тих знаємо о перекуйстві. Кладемо їм в обов'язок ужиток з того зробити.

З Товмача пишуть до «Дѣла»: Вибори у нас зачинались, можна сказати, ще в понеділок рано. Того дня можна було бачити як зашники кс. Сави їздили по місті і забирали з жидівських домів столи і лавки з поручами, на котрих бебехи жидівські через 6 літ тихо спочивали і хіба знов за 6 літ будуть рушені, як нові вибори будуть перепроваджуватись. Коропецький, вийт з Долини, і о. Абдія уганяли дуже неспокійно, бо їм того дня ще двох голосів не ставало до абсолютної більшости. Коли так оба шастались, а коло них ще однокінки жидівські стояли, щоби їздити по селах за голосами, побачили одного нашого честного виборця з села, котрий їздив по селах агітувати в дозволений спосіб за нашим кандидатом. Се так роз'ярило о. Абдію, коли Коропецький звернув на то его увагу, він приступає до нашого виборця і зачинає его ганьбити і лаяти. Але пожалував того, одержавши «пенкне за надобне» і почувши заслужену відповідь: «Ти сам такий; я за доброю справою їзджу, а ти...» Сором відступникам народним і перевертням!

В сам день виборів вже від 6 години рано жидівська голота з кількома різницками стояла на подвір'ю перед ц. к. староством і обиджала наших священиків, виборців розличними поганими словами. Жандармерія стояла також межі тою товпою, але до нічого не мішала ся. До салі виборчої згромадилась маса зашників кс. Сави, навіть таких, котрі не були виборцями. Коли прийшло вибирати комісію виборчу, ми не могли і одного свого вибрати: в салі виборчій крик нечуваний, а ми ніби все в меншости. Пізнійше казали нам перейти до другої комнати, і ледви кількох перейшло до салі виборчої, бо в дверех затримали наших. Ми звернули увагу пана старости, що там много таких, що не суть виборцями, і пан староста бодай двох наших священиків взяв до комісії. Кс. Сава, вихавшись до комісії, сам кожного виборця вичитував своїм доносним голосом, і кождий ішов перед него і подавав ему карту легітимацийну, а кс. Сава питав ся: «на кого глосуєш пан?» і часто-густо покипував головою, як хто не дав на него голос. З комісії нераз підповідали: «Францішик». Около пів до 10 години прибула жидівська музика, жиди піднесли крик: «віват пан Сава нех жие» а музика заграла від уха: «Еще Польска не згінела». Крик був так великий, що аж староста приказав музиці перестати дальше грати. Помимо всякої пресії 66 наших виборців як скала твердих неустрашено віддали голоси на Осипа Гурика. Два священики, о. Абдія Шенарович з Олеші і о. Андрухович з Окнян голосували на кс. Саву. Десять наших, котрих ми мали за певних, не явились до виборів, а два хруні з Коминець і з Петрилова нас зрадили.

Около 11 години закінчено голосованє. Знов та сама історія повторилась, коли священики вийшли з салі, але ми вже привикли то того, що перший-ліпший посіпака безчистит наших виборців. Ми вийшли на майдан перед нашу церков, там честні отці духовні

загріли наших до дальшої праці, а колись і в наше віконце засвітит сонце. Внесено мпогелітствіє нашому монарсі, а з уст над 200 народа розлиглось грімке Многая літа, так що аж цілий Товмач задрожав. Відтак ми чекали терпеливо, щоби побачити славний похід жидівський з кс. Савою. В кінці ми дочекались, тай було що видіти: самі малі жидинята бігли перед музикою, за котрою ішов кс. Сава і кількох ковбасників-хрунів. Але кс. Сава утікав, а нарід обурений кликав: зрадники, хруні, ковбасники! Чекалисьмо ще на о. Абдію, щоби ему належну честь віддати, та не показував ся. Похід замкнули 6 жандармів, котрі відпроваджували кс. Саву, «ойца люду», під багнетами, щоби ему в дорозі що не приключило ся. Так одже багнети свідчат, кс. Саво, який ви «ойце люду»; радшеб вам назвати себе «ойцем вуйтув», а не всіх, або «ойцем поликуф мойжешового визнання», бо і так жиди кричали до людей по ярмарках: То наш тате!

Смуток наш перемінив ся вкінці в невисказану радість, коли ми получили депешу телеграфічну, що Гурик вибраний в Станиславові. Знов сотки народа згромадились наоколо наших борців-патріотів, о. Тиховича, о. Кадайского, о. Сосенка, а ті мусили їм телеграму з Станиславова кількадесять разів перечитувати. Тогди вирвав ся з грудей всіх оден голос радости, так сильний, що в миг ока цілий Товмач збіг ся учути, що такого стало ся. Моральна побіда наша. Хоч ми упали, але з честію, бо перемогли нас тільки голоси жидівські: з Товмача 10 голосів, з Отинії 78, а з Тисьмениці 12 голосів дістав також кс. Сава. Двох честних виборців з Тисьмениці устоялись, а то п. Маланюк і п. Федоринчук. Честь і слава їм! А деж другі міщане тисьменицькі поділись? 7 тисьменицьких міщан відступили від справи народної.

(Дальше буде.)

Що нового в світі?

Мало, дуже мало що нового. Надія на удержанє мира і небезпечність вибуху війни переважують що хвиля одно другого. Гостина німецького цїсаря в Англії була дуже парадна множество одличних караблів англійських показало світови военну силу Англії а завіреня прихильности Англії для Німців і супокою кажут надїятись мира, так само величаєє принятє нашого Монарха в Берліні, що саме тепер відбуваєє. Дальшою ознакою мира є вість, що Туреччина не прийняла предложєня Росії на заклочєнє з нею відпорного союзу. І в Сербії утихло, хоть бувший король сербський Мілян повернув до Білграду і досить остро озвав ся до приятеля Росії Метрополита сербского, котрий тепер повернув з Росії до Сербії. Мілян сказав до него, щоби був вірний своєму народови і направив свої попередні блуди москвофільські. І розрухи робітників притихли. Тільки на грецькім острові Креті великий нєлад; Греки прогонят і ріжут Турків, множе-

ство люду винеслось з острова, а Туреччина не може упоратись з Кретицями. Бідним Грекам-Христіанам не удасть ся мабуть визволитись зпід ярма Бісурманів; бо прочі монарства прикажут Грекам сидіти тихо, щоби з сеї малої искри не вибух великий огонь, що́ готов запалити пілу Європу. Так одже збільшилась надія на удержане мира, одно тільки лихо докучає чим раз то більше людем а то загальний неурожай, а дощuku як нема, так нема. Тому ошадно, панове газди, з хлібом і з пашов. Не продавайте легкодушно й одного зерна; бо тяжкий, претяжкий жеде нас час; а що́ продасьте за лева, того не докупитесь потім і за десять!

Проти кого вже пише „Русска Правда“.

«Русска Правда» Григорія Купчанка доказала в 11. і 12. числі, як низко, низше безумної скотини, упасти може чоловік в підлости і безстыдности своїй. Поміщаючи спростоване Черновецької «Руско-ї Бесѣд-и», котре й ми подали в 13. ч. «Буковини», нападає она найпростішими прізвизами на членів «Руско-ї Бесѣд-и» за їх поважне і делікатне спростоване. Дальше перекручує «Русска Правда» спростовану статію свою так, що в ній ніби то не було написано, що «русскіи патріоты» ганьбили панків з «Руської Бесіди» в очі, а що ніби десь там нахивали пальцем в чоботі. З того виходить одже, що й члени «Руско-ї Бесѣд-и» не засторонили і не каляли ся, а тим то й виходить ясно, що «Русска Правда» в 9 і 10 ч. своїм збрехала, а в 11. і 12. перекрутила сю свою брехню. Ціла ся статія «Руско-ї Правд-и» є для поверховного читателя одличною пробою крутарства недовареного адвоката Григорія Купчанка. — Се число «Руско-ї Правд-и» переповнене найпідлійшими нападами і найпростішими прізвизами, яких тільки може вигадати Москаль-Татарин, а всі они звернені до нашої газети і до членів черновецьких товариств. Та се не диво, бо-ж тільки ми стоїмо запродавцями московському Григорію Купчанкові і его підлій безстыдній та огидній «Русській Не-Правді» в дорозі. Але-ж кождий православний Русин мусит здригнути ся з огірчення на мерзке під-зріне кинене «Русскою Правдою» на Вир. О. проф. Исидора Воробкевича взглядом его поступованя що-до православия. Така людина, як Григорій Купчанко, що вже отсим одним ч. своєї «Бреші-Правди» доказав, що він негідний називатись чоловіком не то христіянином, сміє підозрівати православие Панотця Исидора Воробкевича, котрий для звелеченя православної віри написав більше церковних пісней і проповідей, ніж Григорій Купчанко в своїм житю перекрестив ся. Негідний имени православного Русина той, котрий не зглянувшись на сей мерзкий поступок такого напасника як Григорій Купчанко проти Вир. протоєрея Исидора Воробкевича, гордості і слави православного руского духовенства, підтримував би а не поборював би отсе письменне болото, що́ зве ся «Русскою Правдою», що́

свідокство відане Вир. о. Исидором Воробкевичем чистий правді тов. «Руска Бесѣда» називає «недостойнимъ» і «подлимъ». Тяжка, претяжка обиди; якої допустила ся гідка мазанина Григорія Купчанка проти найпершого зі всіх теперішних православних Русинів буковинських отворит напевно кождому Русинови очі і кождий пізнасть розбишацтво «Руско-ї Правд-и» проти всіх щирих Русинів, що́ не запродали свою душу за московські рублі. Си напастъ запродавця Григорія Купчанка на достойну особу Вир. о. протоєрея і професора Исидора Воробкевича примусила нас відозватись про ганьбу і стыд руского народа, про «Руску Правду». Та не дивуйтесь, милі брати, і сему так огидному і бридкому поступованю Григорія Купчанка; бо ото в сім самім ч. «Руско-ї Правд-и» посягає святотатска рука отсего ворога правди навіть на ще святійші речі. Ото на 85. стороні сміти, що́ зве ся «Руска Правда», надруковано ось що: «Въ Россіи теперь дуже гнѣвають ся, що наші Цѣсарь Францъ Іосифъ недавно похваливъ Болгарію... и именно черезъ Болгарію, сдается, прійдетъ сегодня-завтра до войны между нами и Россією». Так одже представляє московский наймит Григорій Купчанко нашого над усіх миролюбивого Монарха причиною нещастя людского, се є війни. Чиж дивно, що московска наймитка «Русска Правда» кидаєсь на нас зі всею татарскою остеклостію? Нам дивно лише, що не то люди але навіть ряд не видит, куда веде «Русска Правда».

Дописи „Буковини“.

З ПІД РАДОВЕЦЬ. (Честь, кому честь.) В першій половині липня с. р. покинув приходник Качики о. Сіменович свою посаду, переносячись на завідательство Старого Косова. Несновна три роки оставав о. Сіменович на тій посаді, та в тім короткім часі зділав тільки для рускої справи і для добра занедбаного доси люду, скільки не оден і через кільканадцять літ не всій би зділати.

Неутомимий в душпастированю о. Сіменович розбудив руского духа не лише в самій Качиці і в зрумуниці прилученій місцевості Гліті, але повіднаходив — то в часі звіднування парохіян з свяченою водою, то при інших нагодах — давних Русинів-уніятів по німецько-латинських родинах в Солці і других місцевостях, та пригадав їм, що се неправно деякі лат. священики, як именно теперішній єс. декан радовецький, їх до свого стада понеретягали. На весні 1888. р. відбуло ся торжественне відкрите читальні в Качиці, при чім тамошня німецько-польска інтелігенція мала случайність на декламаторскім вечерку спізнати красу рускої музи і рускої пісні. Літом тогож таки року підняв ся о. Сіменович завести при помочи богослова п. Коп. хор нотний, що́ его не трохи туду і жертв матеріяльних стояло. Коли в осени згаданого року п. міністер Гавч гостив в Чернівцях, удав ся о.

Сіменович з депутацією своїх освіджених ним парохіян до п. президента Піна, щоби виснав ему послухане у міністра в справі жалоби на кривду, яка діялась доси Русинам в школі качицькій і глітській, де, мимо чисельної переваги рускої молодіжї над румунською, лише язык румунський був обов'язуючим. П. Піно не допустив до аудієнції, а обіцяв натомість сам те діло поладити. І справді, вже на весні с. р. одержало староство радовецьке приказ, тим ділом зайнятись, та як то звичайно — не дуже квапило ся. Аж при визитації в червні пригадав о. Сіменович п. інспекторови окружному, що час би вже приспану справу розбудити, і в наслідок сего ще діждав ся овочів своїх невтомимих заходів. На день перед его виїздом зїхала комісія з Радовець до Гліту і Качики і поладила в обох школах справу на користь руского языка, а о. Сіменович мів другого дня свою посаду опускати з тим радістним чувством, що залїзна его витривалість увінчалась бажаним успіхом.

Честь Вам Отче! а Вашим бувшим парохіянам дай Боже, щоби Ваші наслідники прочиненою дорогою дальше поступали!

Г—чин.

(Від Редакції: Не тільки одні качицькі Русини а й черновецькі товариства рускі відчувають тяжкий жал і велику шкоду, яку справляє буковинський Русь перенесене вч. О. Сіменовича, Русина-патріота що ревнює, щиро і з рідким жаром брав усе чинну участь і в сих товариствах, що крім него числять всего на всего лише двох членів з гр. к. духовенства. Відчисливши бл. п. оо. крилошан Малиновского і Сембратовича, що спомогали наші товариства матеріально, та щирах патріотів вч. оо. Стрийского і Турчмановича, з котрих о. Стрийский і нині спирає бук. видавництва рускі, не знаємо інших бук гр. к. священників що до їх національної роботи рускої, за то дають ся рускому народови у знаки такі Шанковскі, Огоновскі, Устяиновичі і т. п., яким побила наш нарід тяжка недоля руска.)

Дрібні вісти.

(Гр. кат. синод церковний), що має відбутись у Львові, дістав уже позволене папи римского. І гр. к. громади з Угорщини вишлють своїх заступників.

(Тепер сїють) на Мазурщині горох, гречку і вику на пашу для худоби.

(Єзуїти), непрошені опікуни гр.-кат. Русинів, що вихались вже до двох гр.-кат. монастирів в Галичині, мають, такі вісти ходять, взяти і львівську гр.-кат. семінарію духовну в свої руки. Чи так додержують в Римі права запоручені гр.-кат. церкви?

(Обікрали церков) в Старій Жучці минушого тижня. Закравшись через вікно, розбив злодій скриньку і виняв з неї 300 зол. Друга скринька з паперами нерозбита, а се вказує на домашнього злодія.

(Буковинські жидівочки), пише «Дїло», мусят бути дуже гарні і знають приманювати до себе молодих па-

робків сільських. Недавно тому донесли ми, що паробок Литвинюк викрав шинкареви Гершманови в Кучурові коло Черновець его доньку і сховав єї так, що нема слїду. Тепер другий шинкарь Кучурівский Янсел Енглер подав минушої суботи до суду донесенє, що его 16-літня донька Сара утїкла з дому, забравши 200 зол. готівкою і різні дорогочинности. Енглер подає, що его Сурцю викрав паробок Юрій Мициленко, котрий залицяє ся до неї вже довгий час.

(Неуцтво) ходит все в парі з простацтвом. Так то й Лужанський неук Василь Орза думав відомститись на нашій редакції за научку дану ему в «Буковині» простацкою картою кореспонденційною, не мав тільки відваги підписати на ній своє пми, як то звичайно чинят денунціанти та автори пасквілів. З сего випадку бачимо, що не тільки «паирусскі» ідеї але й простацтво й підлість «Русскої Правди» паходить на Буковині вдячних учеників, а перший між ними Василь Орза. Стид і ганьба!

(„Славянськія Извѣстія“) заходять таки номимо закау до Австрії. Доказом сего найновіше ч. (29.) з сего року, котре дісталось, як видно з «Дїла», не тільки до Львова але й до нас. А цікаві річі в сїм числі, котрі зраджують «задушевним мечтаніям рускихъ объединителей». До статії редактора бл. п. «Слова» г. Площанского про «составъ Галицкаго сойма» додає редакція «Славянскихъ Извѣстій» ось яку замітку: «Другой еще болѣе естественный и счастливый выходъ (зъ нынѣшняго злополучнаго положенія Галицкой Руси) — возвращеніе русской Галичины ея единственно законному владѣльцу — Россіи — у нашихъ (Паирусскіхъ — Ред.) прикарпатскихъ братьевъ лежить на сердцѣ, но они, по понятной причинѣ, говорить о ней не могутъ.»

(О. Маси́кевич) виступав перше зі всіх сил проти отвореня рускої читальні у Вашківцях, аж коли побачив, що оспователі читальні не слухають его нісенітних бесід проти добра людского, то взяв ся на штучки, ухав ся до читальні а з собою втигнув і своїх зашників, а тепер воює разом з нами проти руских газет, а за зложені народом гроші справят мабуть знов таку просту пятику без ніякої науки і хорошої забави, як при отвореню читальні. Стид та ганьба людем, що дають ся за ніс водити.

(Тов. „Просвіта“) мати ме сего року перший раз загальні збори своїх членів по-за Львовом, именно в Станиславові, дня 17. (29.) Серпня с. р. По богослуженю відбудут ся збори, по полудні безплатний концерт для членів, а вечером другий концерт і забава з танцями. На зборах радити мут про видавництво популярних книжок, про устрій читалень, шпихлїрів, кас позичкових, крамниць і т. п. Наші читальні, що належат до тов. „Просвіта“, повинни би вислати на сі збори своїх відіоручників, тим більше що ціна їзди знажена. Хто би мав охоту виїхати, най удасть ся до нас, а ми ему подамо потрібну пораду, бо й сами виїдемо на збори.

(Румунизатор) Д. Литвинюк не перестає провадити своє діло винародоулення руских дітей. Ось як перевертає він рускі имена на румунський лад. В офіційних каталогах сеї школи понаписувано попри інші слїдуючі назви в румунський спосіб, а то: Ariciuciu, Jonu Coțecu Jonu Cudla, Jonu Tarnovietchi, Jonu Nazarevici, Tomovici і т. д. Все имена дітей руских селян ізза Прута. Не сподїємось ми від пана інспектора, щоби зарадив румунизації наших дітей, а чому, про се иншим разом; най ще міра наповниєсь, аж перелїєсь.

(Именована): Межи иншими авскултантї именованї і Русини Лукашенич і Малик ад'юнктами судовими, перший в Станівцях другий в Серетї. Славний з процесу п. Кобилянського переквнчик руский п. Тудан, найстарший авскултант, зістав поминений.

(Бук. школа з московским викладовим язиком) буде небагом отворена в бук. селї Липовенах для Старовірців-Липован. Під дотичний будинок поставлено оногди угольний камінь. Наші бук. «русскія» обединителї мають тепер нагоду образоватись на «общелитературномъ языкѣ», потребуют тільки осістись в Липовенах.

(„Русскій народъ“), обединительну брошуру сего имени сконфісковану п. к. прокураторією розсилає редактор «Русско-ї Правд-и» Григорій Купчанко по Буквині. Недавно надіслала нам одна читальня один примірник сеї заказаної писанини; бо не знала, що з нею зробити. Ото робимо наших читальників уважними, що хто позичає сю і тим подібні заборонені книжки другим, підпадає за то тяжкій карі. Хто одже дістане книжку Григорія Купчанка, що називає ся «Русскій народъ» най еї не приймає з почти, а скаже, щоби еї назад відослали до Відня, а хто має вже у себе сю книжку, най еї спалит і най не важит ся давати кому иншому до читаня; бо се пахне криминалом. По читальних карати мут за се голову і бібліотекаря читальні; тож викидайте такі книжки і газети з бібліотек читальнь та палїт їх, бо стягнете ними на себе кару, а на читальню неслану.

(Напади на читальників раранецких) не устают. Не давно тому побив славний буиный начальник раранецкий Красовский з своїми синами ч. читальника Родича, а минушого тиждня підсїв зять того самого Красовского в почи від хатою теперішнього голови читальні, також Родича, нанав на него ножем і покалічив его-тяжко. Так то воже отся людина і его рідня неустанно, а бідним людям годї від него охоронитись; бо він собі знає ся з нанами, що его при виборах до агітації потребуют.

(Головний збір бук. тов. учительского) а властиво зїзд учителів по більшій части нечленів сего товариства відбув ся в Серетї нарадою але не зовсім мило для дотеперішних провідників сего товариства, бо з присутних около 150 (як кажут) осіб відтягнулась сотка від вибору виділу і тільки щось сорок і кілька віддало картки записані вже наперед самими виділовими їх такі именами. Та й межи тими картками найшла ся одна з заявленем «довірія» для уступаючого виділу такого змісту: Крайна вже пора, щоби дотеперішній вічний і нерадний виділ уступив. Тішит нас, що вже й учителї Німці, ба навіть Румуни починають пізнаватись на фарбованих лисах. Є надія що й бук. учителї увільнят ся від непрошених опікунів, се видно із того, що підчас сего таки збору повзято гадку заложеня незалежної газети учительської супроти „Вук. рад. Blätter“. На зборї в Серетї реферували самі тільки грабанти д. Існескула, і таких лише вибрано до виділу. З учителів-Русинів не говорив ніхто й не належит ніхто до виділу. Честь їм за то, що не гнут ший в ярмо!

(Румунська мова) має після лексикона Маєра: 3800 слів славянських, 2600 латинських, 700 турецьких, 650 грецьких, 50 альбанезьких а 500 невідомих; як із сего видно, мусят румунські латинізатора ще много потрудитись, щоби з сеї по коріни на пів славянської мови виробити романську.

(Експеримента з наукою рускої мови) робит в бук. школах народних славний інспектор вижницький п.

Туркевич. Обиявши свій уряд наказав п. Т. учителям держатись граматики Партицкого і розіслав еї навіть по повіті, при другій інспекції закидав (!) п. Т. учителям, чого они учат після граматики Партицкого, а не після Осадци, а трохи пізніше, при конференції повітової, захвалив п. Т. знов иншу ще навіть неапробовану нещасливу граматичку, котру «сочиналь» г. Глібовицькій. Оттак то закручує п. Т. голови і учителям і ученикам, чи на користь науки рускої мови, се чейже ясно кождому, хіба ли: не тим щирим опікунам нашим, мають обовязок аби дбати о просвіту руского народа.

(На відпоручника до красвої конференції) бук. учителів вибраний ще один Русин п. Солонар із Серетского повіту. На половину руский повіт сторожинецький не вибрав ніодного Русина. Стидно! До конференції засиде всего 36 членів, з тих 10 Русинів, 12 Румунів (між ними 3 Русини переквнчики), 11 Німців і 3 Поляки.

Ціни збіжа.

В Понедїлок, дня 12. лат. Августа платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	8 зол 70 кр. — 8 зол. 85 кр.
жита	6 „ 50 „ — 6 „ 70 „
ячменю	6 „ 50 „ — 7 „ „
вівса	6 „ 25 „ — 6 „ 35 „
кукурузи	5 „ 75 „ — 5 „ 80 „

Для науки і забави.

Навернений скупець.

(Оповіданє Євгенії Ярошинської)

I.

По довгій, предовгій, слабості умер наконець Грицко Садківский. Але в перед зробив дуже мудре діло, бо записав жінці все своє майно, хоть люде ему відраджували від того, кажучи, що як она буде мати багато поля, то борше за другого віддасть ся а его не буде поминати. Грицко сказав на то, що не має нічо проти того як его жінка повдовівши за другого віддасть ся. «Вже досить», каже, «зо мною набідилась, мене хорого наобходилась, не одну нічку не доснала, слухаючи як я стогнав; та мала би ще і не віддаватись. Та кому я запишу, як не їй? Брата нема, дітей нема, сестра хоть є, то має досить всего, та чи прийшла она хоть раз коли одну ніч коло мене пересидіти, або водиці подати? Тепер, правда, прибігла, бо учула, що я хочу своїм маєтком розпорядити. Ні, не дам їй нічо, тому дам, кому ся належит.» Тай не хотів сестрі нічого дати, але вже жінка як зачала коло него приговорювати, то дав ся намовити і відповів сестрі два кавалки поля. Незадовго по тім умер, а що вже жінці записав тільки поля, то она не скупувала ся з похороном; запросила аж три панотці, дяків відкись аж вять прийшло; людем, що несли хоругви та тіло, подавала не хустки, як то звичайно дають, але красні бумажкові рушники. Людей так задо-

волила, що найбільша обмовниця в селі, баба Дмитриха, сказала, що так, як Грициха свого чоловіка ховала, та поминала, ще ніхто в селі не потрапив.

Вже на похороні говорили кумки й сващки, що Грицисі нема як так, сидіти, що она коңче мусит віддатись, та ще за якого порядного ґазду, аби знав і господарство пошанувати тай її саму не зневажав. Но Грициха сказала, що она не гадає піддаватись, бо то прецінь гріх навіть о тім думати, як ще чоловіки й ноги не застигли. Кумки видячи її правдивий жаль замовкли.

В шість неділь справила Грициха знов обід за свого чоловіка, наймила службу Богу і поставила красний хрест на его гробі. Тепер вже кумки не дивились на її бесіду, а говорили просто, за котрого то парубка чи вдівця їй би йти. Она все відговорювалась, а они вчинились її, як ріп'як кожуха та все: «но йди за Василя, він добрий господар, має воли, корови.»

«Но добре піду за Василя», відповіла Грициха, аби лиш відченились.

«Ей, що за Василя, де Василь годе́н з Иваном зрівняти́сь, Иван то богати́р», сказала друга.

«То піду за Ивана», сміялась Грициха.

«Та що Ви, кумко, плетите ні се, ні то, де кумі Грицисі віддаватись за такого старого, коли они можуть і за першого ліпшого парубка піти», сказала трета.

«Я, кумко, до вас не говорю, але до них, кума Грициха ліпше знають, що їм робити, чи йти за парубка, що буде їх бити, чи за ґазду, котрий ліпше розуміє, як з жінкою обходитись треба», відповіла друга кума.

Так кумки, котрим трохи від паленої горівки в голові закрутилось, сватали Грициху то за того, то за сего, а она, щоби збутись їх пустої говірки, потакувала за кождим. Як вже всі порозходились, она подумала, що тепер в правді будут до неї старости від неодного парубка та вдівця набиватись, та сама не знала як і що робити, чи віддаватись за другого чоловіка, чи ліпше сидіти так самій собою.

Сталось так, як Грициха превиджувала. Парубки і вдівці що найзаміжнійші почали її сватати, бо знали дуже добре, що й она заможна, та що таки сама ніколи дурно не посидит, а все любить працювати, одже богата, добра робітниця, та ще і не стара, було їй щось поверх трицять літ; де-ж тут не набиватись? Оден від другого гірше домагався її взяти, але-ж коли бо їй ні оден не був до внодобы; за парубка таки не гадала йти, бо знала, що вони лиш за для її мастку хотіли-б з нею ожени́ти ся, одівці знов одні були дуже старі, у других було по кількоро дітей, а їй не хотілось чужі діти обходити, та на них робити. Досить того, що всім старостам повідмовляла. В селі почали говорити, що Грициха чекає відай якогось пана, коли повідмовляла таким файним людем, но їй було се байдуже, її мало людська говірка обходила.

Раз прийшов до неї товариш її покійного чоловіка Петро. Таки на вході сказав: «Маю з вами дуже сваритись, кумо, що то ви таке виробляєте?»

«Що такого?» запитала Грициха задивована.

«Що то ви таке перебираєте чоловіками? Дивіт ся, куманю, щоби́сьте не перебрали, та за гриба козари́ не дістали. Чому не віддасте ся, коли вас такі хоро́щі люде сватають?»

«Бо якось нема против мене, не мож такого найти, як був покійний Грицко.»

«Суть ще ліпші від него, треба лиш пошука́ти, та роздивитись поме́жи люде. Як ви нікуди не ідете, то і не можете знати, котрий чоловік добрий, а котрий лихий.»

«Ей кумку, я ся другого відда́вня дуже бою, мені здає ся, що я ся на него ніколи не зважу.»

«Тай так не будете жити; що жіно́че господарство варта. Слуги вас будут обкра́дати, будут ва́шу пра́цю марнувати та ро́зносити, не будете ма́ти з цілого вашого господарства ніякого вжитку. От, віддайтесь за того, за кого я вам поря́ю, то добре зробите.»

«А то за кого такого?»

«Йді́т, кумо, за Никола́я Сте́фанового. Ві́л господар маю́чий, не має, лиш одного, однісе́нького хло́пця, що вже та́кже годе́н робити, кажу вам, кумо, будете мені дякувати, щом вас до купи звів.»

«Та бо ка́жут, що він дуже ску́пий.»

«Хто ску́пий, то не глу́пий, але люде всі́яке вигадую́т, та не так стра́шно, як на́писано. Я вам ка́жу, іді́т за него, а не будете жа́лувати. От я ему́ вже ска́жу, щоби́ такі ще се́й неді́лі до вас приходив в старости́, за три неді́лі най би було весі́ле; чо́го вам на да́лі відтя́гати?»

«То ви мені прира́джуєте йти за него?»

«Не прира́джую, але та́кі ра́джу з щиро́ї ду́ші, та́ке зна́єте, що я би вас, не дай Бо́же, на зле нена́прова́див.»

«Дай вам Бо́же здоро́в'я, коли маєте до́бру га́дку, але я ще пі́ду до сусі́дного села́ пора́дитись там з моєю́ старшою́ сестро́ю, то може що́ з сего́ й буде.»

«Та́кі до́вго не ра́дьте ся, але кле́пчі́т зе́лі́зо, поки́ тепле, то і погу́ляємо на ва́шій весі́лю. Бува́йте здоро́в'я, я не за до́вго при́йду з ним до вас.»

«Йді́т здоро́в'я, та про́сти-Ви́г вам за то, що ще че́рез мене́ кло́почи́тись», відка́зала Грици́ха і ви́прова́дила его́ аж за во́рота. По́тому зібра́лась і пі́шла до сестри́ зара́дитись, що їй в сі́м ді́лі робити, як по́ступити.

(Да́льше бу́де.)

Від Видавництва „Буковини.“

Пригадуємо ся нашим п. т. довжникам, щоби зволити як найскорше вирівнати свої залеглості. Кождий, урядник чи господар, може тепер по жнивах ще найлегше видати тих кілька шісток, що, чим пізніше, тим тяжше припаде зі взгляду на сегорічний не-

урожай. Хто не приїде належитість до сліду-
ючого числа, тому примушені будемо вислати
приказ почтовий. Просимо прото ще раз, не
наражати себе і нас на злишні труди, ви-
датки і неприємности.

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Бібліотеки для молодіжи“ вийшла вже книжочка
8. вона містить: «Слава хлібороба» (Стишок Ю.
Федьковича), «Бесѣды про рускій землѣ» (Пише
Стодольский), «Курилка» (Сміховинка М. Озерного),
«Пальма» (Переказ Маллини, з образком) і «Горда
качечка» (байка Ю. Федьковича).

Ось що пише «Дѣло» в ч. 468 з сего
року про се видавництво: „Бібліотеки для моло-
дѣжи“ вийшла книжочка сема и визначуєсь
такъ само гарнымъ змѣстомъ якъ и попередній
такій видання «Руской Бесѣды» въ Чер-
нівцяхъ. Єсть се одиноке періодичне видав-
ництво для нашої молодіжи, а такъ знаме-
нито редаговане, що повинно бути въ кождомъ
домѣ, де суть дѣти».

„Історія літератури руской. Написавъ Омелянъ
Огоновскій». Часть II. I. вѣдѣль. стор. 1—352, ціна
1 зр. 20 кр.; 2. вѣдѣль. стор. 353—962. ціна 1 зр.
80 кр. Часть I. «Історія літератури руской» Дра.
Омеляна Огоновского, появилася 1887. р. і обнимає
історію літератури рускої від найдавнішихъ часівъ
(XI. столітя) аж до кінця минувшого столітя. Нині
лежить перед нами часть друга сеї знаменитої праці,
що обнимає період новий літератури рускої а именно
поезію епічну, ліричну і драматичну. Ся історія літе-
ратури складаєсь із загальнихъ критичнихъ оглядівъ по-
одинокихъ періодівъ, далше з обширнихъ життєсей пооди-
нокихъ писателівъ і критичного перегляду їх творівъ.
Історія Дра. Огоновского відзначаєсь особливо двома
прикметами; а то багатим матеріалом і легкимъ стилемъ
дипучим на кождім місці горячимъ патріотичнимъ духомъ.
Історія Дра. Огоновского не тільки навчає але й
загріває. Вона повинна прото находитись з рука-
хъ кождого Русина, що займаєсь духовимъ житємъ свого
народу. Обі части «Історія літератури руской» в
3 томахъ по загальній ціні 4 зр. 70 кр. можна набути
в «товаристві имени Шевченка» у Львові і через усі
товариства і редакції рускі в Буковині і Галичині.

О. п.

Думайте, читайте!

„ПЕРШИЙ ВІНОК.“

Жіночий Альманах,
виданий коштом і заходом
Наталії Кобринської
і
Олени Пчілки.
Ціна 2 зол., з поштою
2 зол. 10 кр.

ЗЕРНА

літературно-науковий дода-
токъ до
„БУКОВИНИ“
за рік 1887 і за рік 1888.
разом 25 кр.

Поодинокі книжочки

ілюстрованон

„Бібліотеки для молодіжи“

продає

„РУСКА БЕСѢДА“

въ Чернівцяхъ

— по 10 книжочокъ за 60 кр. —

Я АННА ЧІЛЛЯГ

маю довге на 185 санти-
метрів великанське во-
лосє Льорелей

а то в наслідок 14-мі-
сячного уживання помади
мого власного винаходу,
єсть она одиноким сред-
ством на випаданє во-
лосє, викликає єго поріст,
зміцняє шкіру під воло-
сєм, викликає у мужчин
повний сильний заріст
бороди і надає вже по
короткім ужитю волосю
на голові і бороді при-
родний полиск і густість
і хоронит єго перед ско-
рим посивінєм аж до піз-
ної старости.

Ціна слоїка 2 зол.

однаєсь що дня у всі сторони світа за наді-
сланєм грошей або послілатою.

Csillag & Comp.

Budapest, Königs-gasse,

і туди треба всі замовленя заслати.

7—20.

ВАТРА,

літературний Збірник Василя Лукича,
виданий коштом членів руского касина
в Стрию на дохід того-ж, вже появилася
в розпродажи.

Ціна 1 прим. з пересилкою реком. 1 зол.
Замовляти можна через часописи рускі або
відносячись впрям до виділу касина.

Видає і за редакцію відповідає: Сільвестер Дашкевич.

З печатні Г. Чоппа.

«Буковина» виходить
що Другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
виносит:

на цілий рік 3 зол. — кр.
на пів року 1 — 50 «
на третину 1 — —

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи-адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Преважні справи.

Сьогодні відбувають ся загальні збори сла-
вного товариства «Просвіта» перший раз поза
Львовом, в місті Станиславові. Витаючи зі-
браних там братів-Русинів щиро-руським же-
ланем: «Боже помогай!», подаємо нашим чита-
телям важні ухвали, які мають запасти на сих
зборах.; бо зближає ся уже найлучший час,
в котрім сі справи проготовити а й випро-
вадити можна. Просимо умильно всіх щирх
Русинів-патріотів, щоби взяли ся заохо-
чувати наш нарід до читання, до заложеня
читатель, шпихлірів і кас позичкових, та
щоби поступали при тім після рад, котрі по-
даємо на сім місци. Добра воля і невтомимий
труд щирх одиниць зможут перевести отсі
бажання впливаючі з душі руских патріотів
в діло собі на славу, а народови на добро.

I.

Як треба старати ся, щоби більше книжок наші люди
читали і щоби більше книжок розходило ся через
розпродаж?

1. Кождий щирый письменний Русин-патріот по-
винен запрошувати своїх знайомих, ще з книжками
необізнаних, і читати їм в голос.

2. Хто уміє читати, повинен бувати з книжками
там, де більше людей збирає ся, н. пр. на празниках,
на вечерниках, коли сидят люди при умерци, коли
збирають ся на вечірню роботу, і там в голос читати.

3. Треба старати ся у місцевих учителів, в
шкільних радах місцевих, в радах повітових і. т. д.,
щоби рускі книжки, радою шкільною поручені, розда-
вано дітем в школі в нагороду.

4. Щірі патріоти повинни виникувати в кождій
місцевості, чи то село чи місто, щирого чоловіка,
котрий брав би в розпродаж рускі книжки за раба-
том. Треба до того чоловіка честного і люблячого

Русь святу; придавали би ся до того люди слабовиті,
до тяжкої роботи неспосібні, вислужені жовніри і інші,
що побирають ~~малі гроші~~ грошу. Людей сих треба по-
давати до відомости виділові «Рускої Вєсїди» в Чернів-
цях і «Просвіти» у Львові, а виділ іменує їх відпоруч-
никами товариства на основі §. 48 і 49 статутів, і
постараєсь, о скілько того треба буде, у власти о
дозволене для сих людей, щоби могли розпродувати
книжки в своїй місцевості або в своїм повіті. Відпо-
ручники будут мати обовязок, продавати на ярмарках,
відпустах і. т. д. і в своїм мешканю книжки това-
риствах.

5. Священники, учителі і др. повинни постарати
ся в краєвій радї шкільній і в дирекціях, щоби рускі
книжки введені були урядово до науки господарства
в семінаріях учительских і низших школах рілєвних.

II.

Як мають бути устроєні читальні, щоби члени до них
радо горнули ся, щоби видимий був ще більший хосен
з читалень як до тепер, і щоби ті, що вже позакла-
дані, не упадали, як то дехуди буває?

1. Поручає ся членам читалень, вибирати до ви-
ділу таких членів з між себе, про котрих певно
знає ся, що они щиро будут трудити ся, і зовсім на
те не зважати, чи хто тим образит ся.

2. Поручаєсь віділам читалень старати ся, щоби
бодай раз кождого місяця були відчиті і виклади в
читальні, а коли зайде щось такого, що всіх дуже
обходить, н. пр. разом великий попит за яким збіжем
або иншим добутком господарским, нові гроші, нові
міри і ваги і уряди до надзору, нові машини і ору-
дина господарска, нове насїне де купувати, щоби за-
раз о тім була наука в читальні; коли прийде звістка,
що виданий новий закон дотикає членів, що є новий
винахід, н. пр. світити електрикою, говорити теле-
фоном і т. д. щоби і о тім була зараз наука в чи-
тальні; також має відбутися в читальні нарада,
коли надходить якесь лихо: пошесть на людей, звірят
або рослини, дорожня, посуха, миши, шкода від дик

звірів; ту треба прочитати, що о тім в книжках і газетах руских вже написано, і листом запитати о раду досвідних людей.

3. Поручаєсь членам читалень, старати ся всіми способами, щоби читальня мала свою хату.

4. Поручаєсь членам читалень, вишукувати і вивідуватись про всі памятки народні в їх селі або місті.

5. Поручаєсь виділам читалень обходити в читальнях або бодай «споминути не злим тихим словом» великі події народні: знесене панщини і пам'ять цесаря Фердинанда Добротливого, хрещене Руси, пам'ять князя Ярослава Мудрого, Володимира Мономаха, Ярослава Осмомисла, Данила Юрія І, Петра Конашевича Сагайдачного, Богдана Хмельницького, Петра Могили, Тараса Шевченка, Маркіяна Шашкевича, Юрія Федьковича, Василя Продана, Стефана Качали, день смерті цесаря Йосифа ІІ, день уродин цесаря Франца Йосифа І, і т. п.

6. Членам читалень старати-б ся, щоби був хор в їх читальні, щоби члени учили ся співу церковного і щоби зміли виспівати всякі патріотичні пісні, що поукладали великі писателі, або і сам нарід.

7. Поручаєсь членам читалень, утримувати в читальнях побіч портрету цесаря також образи великих патріотів руских та людей, що для добра Руси щиро потрудили ся.

8. Взиваєсь всіх Вп. патріотів, приступати до отворення читальні аж тогди, коли будучі члени добре до того підготовлені і самі о то просят.

9. Просят ся Впр. священство, учителів і дяків займатися і далі ще щиро читальнями, як дотепер.

10. Поручаєсь виділам читалень, ісреховувати і по році опраляти всі газети, які має читальня.

III.

Чи потрібні зсипи збіжа шпихаїрів по селах і як приступати до заложення зсипу збіжа?

1. Поручаєсь патріотам руским закладати зсип збіжа доконче в кожній громаді, щоби нарід мав в кожній потребі поміч в своїх руках; великі або далеко розкинені громади, повинні мати два або три зсипи збіжа.

2. Поручаєсь закладати зсипи збіжа так само як позакладані Народні Торговлі, на основі законів о товариствах заробкових, яко самостійні товариства на уділах.

3. Поручаєсь читати при обрадах над заложенем зсипу збіжа книжку пок Стефана Качали «Що нас губит, а що нам помочи може?» (видало тов. «Прогрес») і статут, що продає редакція «Буковини» в Чернівцях.

4. Поручаєсь удавати ся перед отворенем зсипу збіжа до тих громад, де вже зсип збіжа заложений і добре стоїт, і там розвідати ся, як зсипом збіжа орудуют; такі зсипи збіжа є вже: в Карлові пов. сля-

тинського, в Гаврилівці пов. надвірнянського, в Бортиках пов. товмацького, в Божикові п.в. підгаєцького, в Нисмичах, Угринові, Жужели, Скоморохах і в Тартакові пов. сокальського, в Новосілках кардинальських пов. равського, і багато других.

5. Поручаєсь товариствам, що завязують ся для удержування зсипу збіжа, отворити також крамницю

IV.

Чи принесли хосен каси позичкові і щадничі, чи треба їх далі закладати і на який лад?

1. Каси щадничі і позичкові, позакладані рускими патріотами, стали великою підмогою для піднесення господарства, ремесла і купецтва меж Русинами, і поручають громадам сільским, міским і шляхотским закладати у себе касу позичкову і щадничу.

2. Поручаєсь закладати таку касу яко спілку на уділах на основі законів о товариствах заробкових, і то яко спілку з обмеженою подвійною порукою.

3. Каси такі можна також закладати на підставі статутів тов. «Власна Поміч» виданих тов. «Руска Бесіда» в Чернівцях або на лад каси в Закомарі пов. залочівського, де каса називає ся «Закомарська Правда», заложена о. Данилом Таничківцем. Статуту затверджує краєви правительство.

4. Поручаєсь патріотам руским при закладаню кас засягати ради в тих громадах, де каси давно позакладані, як в Карлові пов. слятинського, заходом пок. о. Андрея Воевудки, в Чесниках пов. рогатинського, в Божикові пов. підгаєцького, в Острові і Скоморохах пов. сокальського, в Куликові, в Раранчу, Топорівцях і др.

5. Поручаєсь товариствам завязаним для удержування каси позичкової і щадничої, отворити також крамницю з мішаними товарами.

Що нового в світі?

Не новина то вже, що наш Монарх пробув кілька днів в гостині у німецького цесаря; ми споминали про то вже в попереднім числі, а і про те, що ся гостиня скріпит союз тридержавний і забезпечит ще більше мир. Алеж се новина і то велика, що прийняте нашого Монарха в Німеччині було так сердечне і так величаве, промови обох Монархів під час двірського обіду так великої ваги, що можна надовго сподівати ся сталого супокою. Слаба надія на удержане мира стала ся по сій гостині майже безсумнівною певністю. Гостиня німецького цесаря в Англії приблизила й Англію до тридержавного союзу, ба англійський міністер заявив, що Англія хоче і потребує супокою і буде его піддержувати. Німеччина і Австрія загнались так далеко, що нема їм як бути однією без другої, одже й певно, що одна другої ніяк опустити не може. Як певні оба союзники взаємної вірності, о тім свідчить факт, що

наш Монарха незважаючи на Росію похвалив Болгарію, а німецький цїсарь незважаючи на Францію поїхав до загранич у Франції країв Ельзас-Льотрінґен. Росія і Франція, небезпечні для удержання супокою, мусят зі взгляду на свої внутрішні клопоти сидіти тихо і то на довгий час. Через се запоручене мира не устанут справді воєнні приготування, але й нема вже небезпечности від війни, хіба що Росія упала-б на голову й розпочала легковажно війну, чого тяжко припустити. Таку радісну вість принесла нам послїдна гостина нашого Монарха за границею.

Дописи „Буковини“.

З УГОРСКОЇ РУСИ. (Про житє тамошних Русинів.)

Кажут люди: «Кожний край має свій звичай.» Так находить ся в «Географії Руси» описано, що ми належимо до Лемків. Може бути, що наші предки принесли з собою звичай від Лемків, але наш край не признає кождий звичай. То показало ся зараз із початку. Русинам надавали ґрунта і підчинили їх під управу римско-католицьку. Приходив до них священник з сусіднього села, котрий їм відправляв богослуженє по латинськи; а они сами собі призывали, також з другого села, священника сербського, котрого могли добре розуміти. То не подобало ся властям й за то була вислана комісія на них, щоби їх вислухати, і тогди сказали Русини, що радше вернут ся, відки прийшли, як мають Мадярами бути. Таким способом дістали двох священників із єпархії Мункачівської. Року 1778. підпали ми знов до троединого королівства Хорвацького, під управу греко-католицького владика Крижевського, де й тепер школуют ся наші діти і відти дістаємо священників. Наші діти, коли підут там, научат ся хорвацького і німецького языка, а як повернут ся, стають знов Русинами. У нас богослуженє відправляє ся за-всїгда по руски.

Наш руский нарід дуже хоронит свою віру і народність, особливо в Керестурі они не хочут научити ся другої мови, лиш рускої. Коли Русин іде до суду, то і там лиш по руски говорить; колиж его випитують по мадярски, то він каже: «Та який то пан, тільки років учив ся в школах, а не научив ся рускої мови?» Русин, як піде на ярмарок, то лиш від того купит одежу, котрий знає рускої бесїди, бодай трохи. З сего можна видіти, що Бач-Бодроцькі Русини любят свою народність. (Слава їм! Редакція.)

Доми у нас суть такі, як і у Німців більших не найде ся. В хатах Сербів, Словаків, або Мадярів не так чисто, як у Русинів та у Німців. В передній комнаті стоять з обох сторін постелі, з одної сторони піч, а з одної оден, декуди два «ормани» (шафи), на середній стів, а около него «столки» (крісла). На постелях червоні пляхти шнурками і «фатьолом»¹⁾ прибрані. На стїнах довкола хати висят образи святих. По між

образи накладають порцелянові «танери» (тарелі) мальовані, а межі два «облаки» (вікна) «звіркало» (зеркало). На вікна застеляють білі або червоні «форганги» (занавіси). Тепер будують домн із шклянними дверьми. В кухнях так чисто, як і в хатах, і украшено порцелянами, та великими мальованими мисками. У многих господарів суть осїбні кухні на дворі, де варят та і хлїб печут. В таких кухнях глиняні миски і тарелі, а порцелянові хіснуют до їди лиш на великі свята, або коли прийдут гості.

Хлїб у нас пшеничний і житний. Декотрі додают і кукурузи до житного, але у нас стид кукурузу до хлїба мішати. Коли прийдут де з гір Карпатських, та розказують про їх житє, що они вівсяний хлїб їдят, то нам дуже дивно, що они так гірко живут в горах, де ані хлїба, ані одежі.

У нас одежа дуже много грошей коштує н. пр. одна шовкова («гадвабна») хустка 10 або 15 зол. — Для молодого хлопа ногавиці, камізелька і «долман» (сірак) із чорного сукна 20—24 зол. Хлопи носят «чіжми» (черевики) чорні, жінки червоні, а дівчата «цїпелі». В зимі хлопи носят «бунду» (манту, плащ) довгу аж до землі, кожухи не зовсім до колін, і «чуги»²⁾ чорні або білі. Жінки носят також кожухи, но не так довгі, лиш до пояса, але дуже «цифровані», (вишивані), або манти з чорного сукна кожухом підставлені. Дівчата носят «реклі» (кацавейки) атласові. Жінки сплітають волосє до «контюх» (до кінців), а дівчата до «варґоча» (коси), та припинають до него «пантічки» (стижки, бенди), ходит простоволосі (не берут нічого на голови). Руска одежа в нашім краю найдорожша зі всіх других стрій народних.

В нашім краю стоїт рілляництво на високім степени. Найменша земля 5, а найбільша 120 моргів. Де було пасовиско перед десяти роками, там по однім морґу подїлено. Коли арендує оден у другого землю на оден рік, то платит за оден морґ 24 зол. або за десять моргів 240 зол. На однім морґу уродит ся, жита 35—40 або і до 50 кірців, вівса 50, 60 і до 70 кірців, кукурузи 60, 70 і до 75 корців, «кромплі»²⁾ з одного міха уродит ся 10—12 міхів. Родит ся в нашім краю і багато ячменю, але дуже ослабляє землю. Коноплі декотрі уростут і на 8 стїп високі і «фасоля» родит ся дуже добре. Єще декотрі сіют «репчень» (ріпак) в осени, на яри покосят, а за ним кукурузу або просо.

Ми того держимо ся, що Бачка найилороднійша зі всіх комітатів угорських, прото не забуває за нас держава угорська і жадає від нас великі податки («порцію»). Котрий господар має дїм і 10 моргів землі, той платит що річно 70—75 зол., а єще і другі податки: За священника 2 корці збіжа, за шівця 1 корець, за учителів $\frac{1}{4}$ «мірова», на церков від кожної пари 40 кр. і від кождых десять моргів 40 кр.

¹⁾ фатьол то тють (тоненька органіана).

²⁾ сіраки, ²⁾ картофлі

Наші багатства церковні складають: Церковний огорог, 5 домів парохіяльних, 46 моргів канелянських, 23 моргів півця, 23 моргів учителя першого, 11½ моргів учителя другого, 11½ моргів учителя третього, 23 моргів послужителя церковного, 23 моргів звонаря; то робит всіх разом 161 моргів, і то все на однім місці.

У нас не має кождий свої землі; такий робит на чужій землі. Тот, що робит, дістає половину, а той, чия земля, також половину і тойже платит «порцію» (податок). Єще суть і такі, що не мають своїх коней. Такі люди дістають на третю часть кукурузу обробляти. Одна пара заслужит кождого року 60—70 міхів на свою часть. Жито косят за 12-тий сніп: одна пара заслужит 20—24 кірців пшениці, 4—5 кірців ячмею і 8—12 кірців вівса. Убогі, як скоро готови із жатвов, ідуть до парових машин на дни робити. Хлоп дістає 1 зол. або віз соломн, а жінки і дівчата по 50—60 кр. на день. Їсти дістають там, де робит. Звичайно при машинах є доволі горівки, вина, і їдн, так піби на гостині, і тому наш нарід, чим найтяжкі роботи, тим найвесельшій. У наших господарів суть дуже гарні домн і поля. Хто має багато землі, наймає собі убогого чоловіка, котрий цілий рік зістає ся на стані. В місяцю Юнію, на св. Петра, жито все буває покошене. Пасовиска у нас нема, бо всі пасовиска поорані, а пани відобрали свої. Прото коров не много держат. Котрий не має землі, тей не сміє більше лиш одну корову мати, а другі мають 2 до 5. Коней у нас єсть більше, як коров, бо навіть убогі мають коні, а у декотрих є 3 або й 4 пари коней; у многих є і воли і вівці.

В зимові вечери сходять ся по 10 або 15 жінок в одно місце, та прядуть до одинацяті години. За тот час, коли прядуть, ведуть велику політику; за кождого царя і цисаря знають «по своїм плану», котрий буде війну провадити, бо чули від жида. То часом жалують ся одна другій, що єї корова не привосит хісна, як переднім часом; бо від неї «босорки» (відьми) відобрали молоко. Цілий вечер богато великого крику, а нема що слухати, бо кожда говорить таке, що «ані воздух не приймає».

Дівчатка також сходять ся. Они співають цілий вечер, а паробки сидять поза дверми і коло печі. Дівчатка убирають ся гарно, голова зачесана, до чесання употребляють пахучий олійок, а лица малюють кармазином. Коли паробок хоче сісти межи дівчата, то приобіцяє, що буде чесно сидіти; а як забуває, що приобіцяв, то зараз его газдиня «вершніком»⁴⁾ по голові і «вибезчестит» его перед всіма; бо кожда газдиня має «отвіт дати» (відповідати) за своїх дівчат. Она дістає плату за зиму від кождої 1 зол.

Так само старі хлопн сходять ся вечерами. Они не палат світла. У хлопів спокійнішє, як у жінок. Они споминають давні часи: які колись добрі роки

були, як було много наші; споминають деколи 1848. і 1849. рік, який «немир» (неспокій) був в нашім краю, як убивали злодії, та відбирали коні у чоловіка. Много разів бесідують о страхах: Той видів ворожбитя на роздорожю, а другий видів чоловіка по смерті ходити, котрий вже давно погребаний.

Декоتری молодші ідуть до млина та «картають ся» (грають в карти); декотрі сходять ся та співають і читають з набожних книжок. Много молодших хлопів не так вірують в забобони, як старі.

Паробки і дівчата мають кождої неділі танці в корчмі, кромі великого і Петрового посту, перед Успенієм і перед Рождеством. Музика у нас лиш на скрипках, пять або шість «гудакох» (грачів) грають. Танець у нас такий, як у Мадярін, по двоє танцюють.

На дальше опишу звичай «свадьби» (весільні) і пісеньки, які співають сванки. (Дуже просимо! Редакція.)

Остаю кланюючи ся ваш дописователі:

Г'оан-Югик,

кравець в Кудурі.

Дрібні вісти.

(Є. Е. П. Президент краю Барон Піно) поверне до Чернівців з початком лат. Вересня.

(Смішна глупість і злосливість.) В 16. ч. румунської часописи «Ревіста політик» написав якийсь великий політик румунський, що Є. Е. Барон Піно получив ордер російський за то, що всирає несприродний зріст славинської народности над Прутом, що Росії (!) подобаєсь. Ми знов знаємо, що на Буковині йдуть Панруси з Румунизаторами, та що секретарь голови Румунизаторів буває в товаристві російського конзуляту.

(Молоденькі співаки.) О. Олександр Манастирський парох в Паньській Долині удержує від кількох літ своїм коштом і трудом народну школу. Школярики о. Манастирського учат ся не тільки читати й писати, але й співати. Молоді співаки о. Манастирського такі виправні в співі, що о. Манастирський порішив для заохоти других дітей дати співно-декляматорські вечери в поблизьких селах. Перший такий вечерок відбув ся в день цисарських уродин в Руськм Банилові і випав одлично, та й приніс скілька ринських доходу на Банилівську бідну молодіж шкільну. Кождий признаєть велику вагу отсего заміру о. Манастирського. Ой ні, не кождий; бо як нам лишє сам о. Манастирський, найшли ся люди, котрі повинни дбати о просвіту народну, котрі навіть обовязані учить дітей співу, а мимо того протинають ся сим продукціям в своїх селах і перешкопжають їм. Віримо, що не вигідно тим панам бачити, як тішитись ме нарід співаками о. Манастирського та що не один собі подумає, чому се у нас не так; але найті панове знесут справедливиий стыд та найвзьмуть ся і сами за ревнійше плеканє найкрасної прикмети руского народа, его співолобія. По другім заохотят продукції молодих співаків і прочу молодіж та й старих до науки, а коли о. Манастирський обяснит, що его добуток опираються головню на тм, що его школярики ходять пильно до школи і т. д., то як раз споможут его продукції й прочих учителів в їх тяжкій задачі.

⁴⁾ кужівкою.

Надіємось, проте, що наша інтелігенція по селах не ме робити ніяких перепон о. Манастирському а противно підопре его зі всіх сил. Дальші продукції заповіджені о. Манастирским на кожду неділю лат. Вересня в слідуючій порядку: 1. 9. у Вашківцях, 8. 9. в Милієві, 15. 9. у Вишніцях, 22. 9. в Испасі, а 29. 9. у Видавчу. — О. Манастирський висказав готовість виступити з своїм діточим хором і в Черновецькій «Рускій Бесіді», (лучше-б було в «Народнім Домі» і на дохід сего товариства — Ред.), котру готовість приймили черновецькі Русини з великою радістю і вдякою для нч. панотця-народолюбця. Ми не залишимо донести про се в свій час і надіємось численних гостей з околиці черновецької.

(Поголоска), що Е. Е. Барон Піно має перейти на иншу посаду, до Трієсту, чи де, кружит по наших місті й викликала загальний жал і тревогу перед сею незмірною можливою стратою. Потішаймо ся тим, що се й остане тільки поголоскою! Що дай Боже!

(Курс ремісничий) при черновецькій семінарії учительській закінчив ся минулою суботи. Двацять учителів, що брали в ній участь, получили свідоцтва здібности, межи ними найлучші два учителі-Русини п. Ивасюк з Дуки і п. Лучинський з Плоскої. Роботи шницарські й столярські виготовлені в сім курсі за 4 неділі гідні всякої похвали, щоби тільки кваліфіковані учителі не звели свою штуку до степени простого ремісла, заробку понижаючого стан учительский!

(Маневри) двох тисяч мужів краю оборони розпочались сего тижня в Чернівцях; а тревати мут до 9. л. Вересня.

(Шкільний рік) 1889/90 розлічне ся в народних школах 2. а в середніх 4. лат. Вересня. Помогай Біг учителям і ученикам в їх тяжкій праці, особливо в точнім вивченю рускої мови, ще дуже, а дуже занедбаной.

(„Руска взаїмність“), стаття випечатана в посліднім числі «Буковини» під сим яменем звернула на себе увагу руского загалу, а «Діло» відпечатало еї, хоть дуже обкросну. Замітні також вже деякі кроки до ліпшого в тім взгяді. Тішимось, що наші слова не прогомоніли даром, та дай Боже, щоби Русини не забували на них ніколи!

(Поліція львівська) арештувала пп. Фанка, Павлика, трох ківських академиків, дві дочці російського генерала Деґена, гр. к. священника о. Кузева. Дальше відбулись ревізії ще в кількох домах галицьких Русинів. Розходить ся тут, як кажут, о соціалістичну пропаганду. Слідство покаже, кілько в тім правди. Та чи що з того буде, чи ні, а вороги Русинів мають нагоду до різних клевет. Ой, тяжкі, претяжкі хвилі переживають Русини!

(Обід на 13.000 осіб), начальник міст французких, був 18. л. Августу в Парижі. В одній сали обідало 5500, в других двох по 3300, а в 36 менших саях по 200 осіб. Зготовлене обіду переняв один одиїсінський господар. Він потребував до сего 500 начальників, 400 слуг, 1400 кухарів і помічників, 300 помивачів і т. д. помічників. На столах було 80.000 шклянко, 100.000 тарелів, 20.000 ложок, 80.000 вилок, 60.000 ножів, 900 полумисків, 20.000 фляшок вина, 450 літер лікерів, 10.000 сілничок, 20.000 серветок, 1500 метрів скатертей і т. д. Накритий стів мав вартість майже пів міліона зол. Ніхто мабуть не чув ще про такий величезний обід.

(Красва конференція) бук. учителів відбула ся в днях 21. — 24. л. с. м. Обширніше справоздане про наради дотичаючі народну просвіту подамо пізніше,

тепер скажемо дещо про то, що дотикало руску справу. В першій лінії піднести належит руску промову надчителя п. Омелина Поповича, котрий зі взгяду на румунські промови в попередніх і теперішній конференції зазначив, що вживає, помимо знання німецької бесіди, мови рускої, щоби колись на підставі історичного права не заперечувано права промов руских. Дальше вніс той сам делегат потребу уложеня учебників релігії і инших книжок шкільних в живій народній мові рускій, і конечність знання рускої мови зі сторони катихитів. Що до делегатів-Русинів зазначаємо, що їх реферати і участь в дебаті принесли честь учителям-Русинам, в сім ділі відзначились пп. Попович Ом. з Чернівців, Содонар з Терешен, Пігуляк з Садагури, Савицкий з Мамайців, Гвідий із Звинячки і Стефюк із Банилова. Тільки два делегати-Русини не брали участі в рефератах і дебатах, чого ніяк не похваляємо. До постійного відділу і яко голова одної секції вибраний з Русинів п. Ом. Попович. На пирі, який відбув ся по заключеню конференції, промовляв з учителів-Русинів п. Ом Попович про потребу релігійної і національної терпимости та й про конечність истинного релігійного й національного почутя у учителів. Бесіда ся принята зі сторони всіх присутних гримкими оплесками була так що до змісту як і що до форми і виголошеня найлучшою. — Дай Боже, щоби делегати-Русини слідуючої конференції були ще численніше заступлені й старались представити руске учительство в ще лучнім світлі.

Для науки і забави.

Навернений скупець.

(Оповіданє Евгеніі Ярошинської)

II.

Всі люде говорили, що Грицисі найліпше віддатись за Николая. И сестра їй до сего дораджувала. Она послушала людської ради, та як він в Неділю разом з Петром до неї прийшов, приймила їх обох дуже красно. Таки зараз приступили до діла і урядились понести на заповіді, а за три неділи, щоби відбув ся слюб.

Грициха знаючи, що піде мешкати до хати свого будучого мужа, винаймила свою хату разом з городом якомусь шляхтецеві, що прийшов був до села, та шукав собі помешканя на три роки. Поле мали вже обое з Николаєм обробяти.

Николай Стефанів був чоловіком старшим, бо мав сорок і шість літ. Він був заможним господарем і не мав лишень одного сина. Тому було вже двацять літ і він гадав его небавом оженити та передати ему весь свій маєток. Тому шукав для себе багатой жінки, щоби міг по ожененю сына на еї господарстві так господарувати, як до тепер на своїм. Що люде казали, що він скуний, то мали в тім правду, але він старав ся кілько міг укрити се перед Грицихою, бо ему віщувалось, що як би вона дізналась, як він з першою жінкою та з слугами обходив ся, жалуючи їм навіть їсти, то певне би его зреклась і всі его красні надії розпились би на вінащо.

Зараз по весілю пересвідчилась Грициха, тепер вже Николаїха, що вона дуже помилилась думаючи, що її муж буде її господарства як свого власного шанувати і доглядати. Де там; він лиш дивився, коби що під її мастьку залягти та до свого притулити. Та скупий вже був скупий, аж страх. Вона зачала варити так, як була у себе навчена, но рзз приходив до комори, дивився, а то всі міхи з мукою позавязувані такими штучними ключками, що годі їх було розв'язати. Йй було муки на кулешу дуже борзо треба, бо окріп вже кипів, то вона не довго надумувалась, але взяла ніж і розрубала ключку від міха з кукурудзяною мукою.

Зготовивши обід поклікала свого чоловіка, хлопця і двох наймитів їсти. Николай узрівши, що вона зварилу дуже велику кулешу захмурился, но не казав при наймитах нічого. Як обід скінчився і наймити вийшли з хати, то сказав заісно: «Чому ти мене не закликала, щоби я тобі був муки на кулешу відмірив? Гей як ми зачнемо так їсти, то за рік все поїмо, таке я сих непотрібних не годую на солонину, от кілька най їдять, щоби з голоду не помирали».

Жінка видивилась на него: «Мені ще з роду ніхто муки не мірив, я була і в свого неня і мій покійний Грицко ніколи до мого господарства не мішався. Аж тепер на старість мала-бимся такого дочекати, щоби мені хтось в горшки зазирава та муки мірив. Ох лихо-ж моє, а се мене що напало».

«Та я тебе на то не взяв, аби ти мені працю змарнувала, я тяжко через цїлий свій вік працював, доки чогось трохи доканався, а тепер —».

«Що тепер? я твою працю змарную», підхопила жінка гірко усміхаючись, «правда я і у свого першого чоловіка все змарнувала, та тепер прийшла до тебе на ласку».

«Я тобі ще раз кажу, що як хочеш так робити, як у мене давно було і як моя перша жінка робила, то добре, а як ні, то, —»

«Забирайся, се ти хотів сказати, не бійся, не буду я довго на твоїм подвір'ю заваджати».

Николай не хотів її прогнати, Боже борони, але хотів лиш показати, що він старший від неї, та що вона его слухати має. Учувши її послідні слова він вийшов з хати, щоби ще гіршого лиха не наробити, та щоби вона такі напавду его не покинула.

Николаїха зачала дуже плакати погадавши, за якого то чоловіка вона віддалась, та що з ним має цїлий свій вік проводити, вона не зважала, що его син Гнат, хороший чорнобровий парубок, сидів на лаві і дивився з жалем на неї. Видячи її плач він приступив до неї, та зачав її вговорювати.

«Не плачте, мамо, не противтеся неньови, вони так і з моєю мамою обходились, боронили їм всего, терпів і ви так, як моя мама терпів».

«Твоя мама могла терпіти, а я не можу, тай не буду терпіти», обізвалась гнівно до него, гніваючись

на тата була і на сина не ліпша; «ще сьогодні піду собі гет».

«Ох, мамко-шанко, не робіть сміху з себе тай з нас, та куда ви підете, коли хата наша винаймлена?»

«Піду в комірне, а тут не буду сидіти, де хто таке видів, щоби чоловік по горшках нипав, та вимірював жінці, кілька муки вона на хліб та на кулешу брати має. Або я не дай Боже злодійка, чи розбійниця, що він позавязував мішки так від мене, щоби їх і чорт не розв'язав».

«Я вас прошу, мамо, не противтеся, терпів як можете, може вони ще нарозуміються».

«Не знаю, за що я маю терпіти, чи мене діти присіли, чи не маю де подітись, щоби я сму терпіла».

«Но то хоть не йдіть ще від нас, анумо попробуйте ще по своєму, може бисте їх ще як переробили, бо й я досить через їх скупість терплю, нігде мене не пускають, та ніколи мені і крейцара зломаного не дають».

«Хиба тебе послухати, та не йти. Добре ти кажеш, що він може би дався ще якось переробити. Коби лиш дався навернути!»

У вечер вже Николаїха пішла до свого чоловіка та казала ему, щоби йшов відмірити їй муки на кулешу, та розказати кілька яець бити в яєшницю. Він аж стрясся з радости, що вона зачала вже до розуму приходити, але не показував їй того. Мовчки пішов до комори відмірив муку, подав їй і пішов назад до своєї роботи. Но і єй в тім не бито. Вона розділила ту муку, що він єй дав, на половини, та зварилу таку кулешу, що не було що видіти. Позасідали до їди, тай не обізрілись куда кулеша зникла. Кождий був би ще в двоє тільки з'їв, але не було що, то й повставали голодні від вечері. Николай хоть і самий був голоден, то все таки сказав: «То дуже не добре в вечер об'їдатись, як дуже наїшся, то потому такі страшні сни снят ся, що страх».

«Та бо й голодне око не засне глибоко», обізвав ся старший наймит Михась, дуже цікавий хлопець. «Не мож і тогда заснути, як з голоду аж жидики ся при-виджають».

«Яйце все хоче розумнішим бути як курка, вже я ліпше знаю як то на світі є», сказав Николай.

«Мож ви й ліпше знаєте пане газдо, але я в сїм ділі також ся розумію», засміяв ся Михась.

«Но, но вже досить, йдіть та лягайте, бо завтра треба йти конюшину косити».

На другий день була Пятниця, одже треба було варити пісяю. Николаїха зварилу пісний борщ в котрім десь не десь пливало по одному крупови. До борщу зварилу ще трохи кукурудзяних галушок, бо на рибу не хотів Николай дати грошей кажучи, що то «розплюй-хліб». Галушки і борщ помастила ще тогідним олієм, котрого відмірив їй маленьку порцію. Як трохи того олію було, то було го досить, щоби попусувати смак страви. Кулешку зварилу ще меншу

як у вечер. Поприходили з города, де косили конюшину, та засіли обідати. Гнат і наймити взяли по ложці борщу, видивились оден на другого і поскладали ложки мов на коменду. «Чому не їсте?» запитав Николай. «Щось нам лихо від борщу», відповів Гнат. «Се таке нечувана річ, щоби комусь від борщу лихо було, щем з роду такого доброго борщу не їв, а дивит який масний аж зелений від олію», тай закашлав ся сердега, бо від старого олію так го задерло в горлі, що не міг дихнути. Дала галушки, хлопці покушали по-кривились тай повставали. Господарь не противив ся тому. «Буде», кажет до жінки, «на вечер, як ся наробят, то ліпше їм смакувати.»

Голодні хлопці працювали через цілий день, тож хоти не хоти мусіли в вечер то їсти, що їм ся дало, бо були такі голодні як вовки.

«А видиш, я тобі не казав, що нема ся чого журити, сесі би і пса печеного з'їли», сказав Николай до жінки усміхаючись. «Се дуже добре діло лиш раз на день їсти».

Но показалося, що се не було дуже добре діло, бо попоївши так через цілий тиждень повивали всі, навіть сам господарь. Наймити сказали, що вже більше не будут у него служити.

«Чому?» запитав їх дивуючись, він гадав, що вони у него так мазт, як у Бога за дверьми, та що їм ніколи і в голову не прийде відправитись від него.

«Скажемо таки по правді иане газдо», обізвав ся Михась; «дуже злий харч нам даєте, то ми не можемо тому бути. Як робити, то треба і їсти».

«Що, я вам їсти не даю, а Бог би вас скарав за мою працю, то чого вам треба, чого вам ся забігає, принципалів?» кричав Николай мов бішений.

«Не принципалів, але чогось смачнішого від того борщу, яким ви нас годуєте, тай трохи більше».

«То ви хочете, щоби я вас на солонину годував, вам як би дав волю, то ви би мене з ногами з'їли. Но можете собі йти, я вас не потребую. Буду сам працювати, та буду знати, що робю для себе не для дурнів, що ще в добрій їді вибарагчають собі», сказав Николай.

(Дальше буде.)

Кілька слів о лихві по селах.

(З газети «Приятель люду» переложив О. М.)

I.

Хто в вас, милі читателі, не знає ту жидівську пиявку, що ссе кров людську! То на позір невинне створіне крутить ся по селі гейби тьма без означеної ціли: загляне до хати, поснитас о здорове, довідує ся від нехотя про засів або жнива, а тим часом навіть не полапаєш ся, а вже ти жидиско довідав ся ліпше і скорше, як ти сам господарю, о тім, кілько маєш гроша і о твоїх потребах і недостатках.

Зміркувавши, що тобі найбільше допікає, починає від доброї ради і так ніби з доброго серця втискає

тобі в руку потрібні гроші. Не жадає з разу ніякого квітка, позичає без проценту, або на дуже малий процент, не назначає навіть терміну до звернення грошей, таке ніби довіріє має до мужика, що му **їх** віддасть коли мати буде.

Мужик в великій нужді, — але на нещасте не раз і легкодушно — бере гроші. Чому не брати, гадає собі, коли дають? і затыгає довг, через котрий попадає від разу в кігті лихварські.

Лихвар чатує на свою жертву в шинках, в склепках, або волочит ся від села до села на візку тягненім вихуділою костистою шкапою, скуповуючи все, що попаде: старі лахи, кости, шкільки зайчі, покладки, старе залізе і т. д. Отсей «гандель» то тільки спосіб до навизання стосунків з мужиком, котрого, коли йме его раз в свої лихварські сіти, вже не так скоро з них випустит. А є різні способи, якими баламутит свого довжника і приводит его до остаточної нужди: то записує на тратли (вексли) більшу суму, ніж мужик випожижив, відтучуючи від неї, розуміє ся, від разу з гори процента; то лічит ті процента не на роки, а на квартали, на місяці, а навіть на тижні, що виходит на грубе ошукаństwo. Притім старає ся осторожно і крадьки стягати високі процента, бо устава проти лихви остро за то карає.

До менше знаних штучок лихварських належит виставлене довжного запису або квіту на час короткий, або визначене такого речинця до сплати довгу, коли мужик грошей не має і мати не може, на приклад на передіовку. В таку то пору з'являє ся лихвар в хаті мужицькій з письмом в руках і жадає вже остро звороту позички, — він знає, що тепер не дістане грошей від мужика, але єсть то найліпший спосіб, щоби приперти его до стіни, бо перестрашений господар робит тепер нову злагоду, розуміє ся під найгіршими для себе варунками. Щоби тримати мужика в непереривній від себе залежності, позволяє лихвар на часткове силачуване довгу, себ-то ратами, щоби ніби злекшити тягар сплатення цілого довгу нараз, але на правду держит він мужика на увязи через застережене або варунок такий, що, коли мужик не заплатит одної рати, то жид має право жадати сплати цілого довгу нараз. Тепер заглядає лихвар чим раз то частійше до загороди мужицької, бере ніби за процент бараболю, збіже, ярину, покладки і тим подібні річі, виправді потрохи, але зерно до зерна, а буде міра; домагає ся від мужика певних услуг: коней до міста, воза до ліса і т. п.; накидує ему свої товари: соли до господарства, стижки для доньки, і різні тандетні шматалайства, що й крейцара неварта, а за котрі грубо собі лічит, а бідний мужик, не дуже розуміє ся на таких диявольських штучках, не уміє і не може тому спротивити ся; бо боїт ся, що жид виповість му довг, розкаже вернути випожижені гроші. При тім робит жид якийсь «більший інтерес» купна або продажі, а сплата довгу відкладає ся через то на остаток. «Ще час», повідає кунець, «не горит, таж і я винен вам гроші

(за збіже або худобу), якось то ми вже обрахуємо ся.» І робит що раз то нові «гандлі», жид провадит тягом якісь рахунки, дочислює процента, і знов процента від процентів, при чім не жалує солодких слів, ріжних похвал, котрі подобають ся дурним людям і замиляють їм очі, що не видит небезпечности, пропасти. В кінці надходить час, коли довг мужицький збільшив ся так дуже, що бідний господар не в силі его ніяк сплатити. Лихвар скаржит его тепер до суду, грабит річі, а ґрунт і хату виставляє на ліцитацію. Але коли-б лихвар пустив свого довжника з торбами, не було-б то так корисно для лихвара, як коли го закує в своє підданство. Яко підданий лихвара сидит виправді мужик в своїй хаті, але-ж вона тільки на позір его, бо-ж усе, що приносить земля і праця мужика, заберає лихвар для себе і розпоряджає, як му ся подобає, в господарстві, купуючи і продаючи, що хоче. Так годує ся кровію і потом хлібороба, аж висавши его до остатної каплі, завдає му послідний удар економічний: вивлащує его з ґрунту і вигонит его з батьківської хати без гроша і сорочки на вічний голод і холод.

І чиж такі сумні приклади не повинні би відстрашити других селян від лихви? На нещасте не відстрашують вони їх, а винен тому передовсім фалшивий встид мужика, що, як може, затає перед другими свою «бід» і хотів би ухидити за багатшого ніж е на правду. Сирятний лихвар користує з того і входить з ним в стосунки, позичає більші суми тайком, а навіть пізніше, коли допоминає ся звернєня довгу, не зрадит довжника, що для него дуже догідне. Дальша обставина, що допомагає лихвареві, то темнота і незнанє рахунку у мужика, его легковірність і негосподарність, а головнє его наліг до лянства, що є причиною тільки нещастя в родині мужицькій. Нужда, неурожаї, в решті і великі податки, приготавляють ґрунт, на котрім виростає їдовита рости́на лихви. Але як добра господарка і старанна управа рілі викорінює бурян і кукіль, так само управлєнніє стосунки економічні вигубили-б лихву з корінєм.

В дальших продовженнях подамо способи, як зарадити лихві; вперед однак застановимо ся над вищими родами лихви. Маємо бо опріч лихви грошевої, о котрій ми доси говорили, ще й лихварство худобою і товарами, а дальше ще й лихварство ґрунтове і банкове, о чім небавом напишемо.

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Die Erwerbung der Bukowina durch Oesterreich. Von Dr. Johann Pollek.“ Czernowitz 1889, 16°, сторін 56, ціна 50 кр. Цікаву сю брошуру оперту на архіві відєньського міністерства війни а дотикаючу й історії руского народа получити можна в книгарни Пардінього в Чернівцях.

Думайте, читайте!

Видає і за редакцію відповідає: Сільвестер Дашкевич.

ПОДЯКА.

Вч. О. Льву Попескулови,

протоєресви, парехови і пр. в Чернівцях дякуємо сим щиро-сердечно за ласкаві безкорисні труди й відрадні обияи співчуття оказані нам при нагоді похоронів наших дорогих донечок

Калини і Малини.

Прийміт, Вч. Отче, щиро-руське »Спаси-Біг!«

Чернівці, 8. (20.) Серпня 1889.

Омелян і Вікторія Поповичі.

СТАТУТИ затверджені в. ц. к. правительством товариства

„Власна Поміч“,

(каси позичкової і шиклії) продає по 30 кр. (за 5 прижірників разом з прозьбою.)

Редакція «Буковини.»

Я АННА ЧІЛЛЯГ

маю довге на 185 сантиметрів великанське волосє Льорелей

а то в наслідок 14-місячного уживаня помади мого власного винаходу, єсть она одиноким средством на випаданє волося, викликає его поріст, зміцняє шкіру під волосєм, викликає у мужчин повний сильний заріст борода і надає вже но короткім ужитю волосю на голові і бороді природний полиск і густість і хоронит его перед скорим посивінєм аж до пізної старости.

Ціна слоїка 2 зол.

Розсилаєсь що дня у всі сторони світа за надісланєм грошей або послїплатою.

Csillag & Comp.

Budapest, Königsgasse,

і туди треба всі замовленія засилати.

7—20.

З печатні Г. Чоппа.

«Буковина» виходить
що **Другого Четверга.**

ПРЕНУМЕРАТА
платна в Чернівцях
вносить:
на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

**РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ** «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Повінь.

Злива, що тревала від 15. до 19. с. м. наробила у нас великої шкоди, так що в многих сторонах можна сказати: що сонце не спалило, то вода забрала. Шкода виносить сотки тисяч, одно тільки щасте що з людей ледви чи хто утонув. Сойми краєві в Галичині і Буковині мусят займатись помічю для нещасних і остаточною регуляцією рік. Першу поміч получили буковинські люди, що потерпіли від повіни, з ласкавих рук наймилостивішого Монарха нашого, Котрий на першу вість о великій нещастю телеграфічно прислав з своїх власних фондів три тисячі зол., бук. краєвий виділ призначив на ту ціль також 3000 зол.

З поодиноких місцевостей над Прутом і притоками Дністра надходять отсі вісти о повени. Станиславів: Мости ч. 3, 4, 5 і 16 на гостинці рома-тівським цілком зірвані, а мости ч. 19 і 68 сильно ушкоджені. Місцевости: Волчинець, Підлуке, Угорники, Ямниця і Микитинці стояли під водою. — Надвір'я: Комунікація з Угорщиною перервана, бо гостинець і кілька мостів сильно ушкоджені. — Делятин: По тридневнім зливнім дощі піднеслась була значно вода на Пруті і з п'ятниці на суботу вечером о 8. годині перервала вода беріг і влилась до улиці, що вела до Прута. Люде почали утікати і ратувати своє майно. На щасте о півночі устав дощ і вода звільна уступила. Лиш між Делятином а Зарічем перервана кому-никація, бо вода забрала міст, а властиво останки мосту, бо по таким треба було їздити в послідних лі-тах. — Коломия: Прут вилив значно і ушкодив два мости: державний і залізничний (на залізничім висят шини), тому нема комуникації ні в сторону Кут ні Слободи. Міст державний пук в половині і перекинув ся на метер до ріки; також і гостинець перерваний на 20 сажнів. Мости в Вербязи, Яблонові і Пістині зір-вані, в Спасі вода забрала кілька хат і худобу. — По дощі, що тревав три доби, Прут візбрав значно. Шкоди, які починив, суть величезні. Найбільше потер-піли дві дестиларні нафти Вінценца і Вайзера, коло-

жені по правім боці Прута. Вода понесла з собою бочки з нафтою а навіть і кітли дестиларські. Також потерпів значно властитель американського млина Кристен; вода перервала млинівку, над котрою стоїт сей млин. Вода залила передмісте кутске, а що вилив і Чорний Потік, то і була велика небезпечність. Якось удадо ся переконати таму і дати инший напрям роз-бурханим філям. Велику шкоду наніс Прут громаді Воскресінцям; вода забрала поля і луки. Доходять вісти, що не обійшло ся при тій повени і без жертви в людях і худобі; поньзше Коломиї мало утопитись пятеро людей і пятьдесят штук худоби. На Буковині також була повінь; під Черепківцями вода підмила міст залізничий і лиш розвазі стражника треба завдя-чити, що поїзд не над'їхав коли сей міст був вже ушкоджений. Неполоківці були під водою; в Пядиків-цях пійшов з водою цілий тартак з будинками і мате-ріалом; ціле село Ленківці стояло під водою і 40 ха-попило з водою та аж жандармерія ратувала людей. — Дністер вилив коло Журавна і Болшовець. Войско, що єсть на маневрах в напрямі Станиславова, надибало на великі перешкоди в своїм поході.

В бук. горах нова ще дорога вижницька зовсім поповсана. Межи Стражою а Селетином забрала вода два мости, так само і в Усте-Путілові. Крім того забрала вода скільки хат і знищила чи мало го-родів. — В Чернівцях була часть міста положена над Прутом, як ніколи ще, глибоко у воді. Шкода нане-сена паровій трачці і паровому млинови а й многим хатам і огородам вельми велика. Села над Прутом, як Пядиківці, Ленківці, Жучка і др. були цілі під водою. Много хат попило з водою, много завалило ся, а ще більше ушкоджених. В Черновецькій околиці відзначи-лись спасаючи людей секретарь краєвої президії граф Кренвід, дубовецький дідич Вайсглас, жандармерія і черновецька сторож огнева. Правительство наказало громадским начальникам уложити табелярично, кілька де шкоди наробила повінь.

Загальні збори тов. „Просвіта“ в Станиславові.

(З „Дѣла“.)

Загальні збори «Просвіти», перші які відбули ся поза Львовом, випали під кожним зглядом світло і величаво. Помимо надзвичайно лихої погоди зібрало ся до 400 учасників, духовної і світської інтелігенції, а найбільше селян; межі згромадженими членами були і три послы соймові, пп. Романчук, др. Савчак і Гурик, також жєнщини з інтелігенції і селянства; многі попрїїжджали з далеких сторін. Як би неустаючий майже дощ та злива, було би явило ся що найменше в двоє тільки учасників.

Архієрейського богослужєня, на котре ждав нарід від 8 години рано, не було; аж о 9 годині відправив крилошанин о. Шанковский тиху службу Божу з панахидою за померших членів «Просвіти». О пів до одинацятї години зачали ся збори в сали театральній в огороді Зедельмаєра і трєвали до години 3. По короткім привітанню згромаджєних членів головою станиславівської філії п. Волинским, відкрив збори голова товариства др. Омєлян Огоновский довшою краснорічивою промовою. Відтак прийнято без дискусії справозданє уступаючого виділу з діяльности товариства за рік 1888, справозданє касієра і економєа, як і справозданє комісії контрольної.

З початком року 1888. мала «Просвіта» всего 1704 членів, котрі платили точно вкладки, в р. 1888 прибуло їх 366 так, що з початком сєго року числила «Просвіта» всїх членів 2070. З загального того числа припадає на селян 975, на читальні, брацтва, касина, громади 583, священників і світську інтелігенцію 512. У Львові єсть членів «Просвіти» 142.

В році 1888. видав центральний виділ «Просвіти» 8 книжочок і калєндарь.

Після нового плану має щорічно появлятись 10 місячних книжочок в 1½—2 аркуші печати і калєндарь. Книжочки місячні ділят ся після змісту на шість родів, а именно: дві книжочки на рік мають обнімати повістки з житя суспільно народного і оповіданя морально-релігійні; дві книжочки мають обнімати оповіданя історичні; дві книжочки мають містити в собі розвідки економичні, господарські і образки з історії промислу і торгівлі. По одній книжочці річно має посвятитись річно гігїєні, біжучим справам правничим, образкам гео- і етнографічним і образкам природи. Калєндарь має заступити дві книжочки.

Приходи виносят разом: 5.845 зол. 88 кр. — Розходи виносят разом: 5.780 зол. 58 кр.

Стан маєтку товариства «Просвіта» представляєсь: Активи разом: 32.079 зол. 50 кр. — Пасиви разом: 978 зол. 13 кр. Чистий одже маєток виносит 31.101 зол. 50 кр.

Дальші збори вели ся під предсідательством посла Романчука. Прийнято насамперед внесєне центрального виділу в справі популярних видань товариства з деякими додатковими бажаннями селян, именно посла

Гурика, щоби виділ старав ся особливо о виданє книжочок популярно-правничого змісту, именно щоби чим скорше видав книжочку о конкуренціях громад на церков і школу; М. Краківського: щоби на кожній книжочці подана була тогочасна ціна збіжєа. Оживлену дебату викликало другє внесєне центр. виділу о виданє етнографічної карти Руси-України. Збір одноголосно узнєв конєчну потребу виданя такої мапи, і то по можности в як найбільшій форматі і припоручив виділови (на внесєне д-ра Олєсницького), щоби старав ся о підмогу на тую ціль з фондів краєвих дорогою пєтиції до сойму; на случай конєчної потреби уповажєнено виділ нарушити корєнний фонд товариства. Дальше слідували реферати членів «Просвіти»: д-ра Бучиньського в справі розновсюднюваня книжок товариства, п. Волиньського в справі закладаня і піддержуваня читалєнь, п. Полотїюка в справі зсипів збіжєа і посла Гурика в справі кас позичкових. Прийнято всї предложені реферантами рєзольуції, з поправками д-ра Костя Левицького що до справи трєтої і поправками п. Шєховича до справи четвєртої. Потім вибрано новий виділ (голосувало 350 членів), именно пп. д-ра Омєляна Огоновського, Романчука, Барвіньського, д-ра Костя Левицького, Гладилевича, Куницького, Паньківського, Колєссу і Ілїріона Огоновського виділовими, а пп. Шухевича, Білєцького, д-ра Горбачєвського, д-ра Лебєдєвича і Романа Заклиньського заступниками виділових; головою товариства вибрано опять д-ра Омєляна Огоновського. Наконєць вибрано контрольну комісію і прийнято кілька внесєнь членів з інтелігенції і селян, межі иншими внесєне о. Струтиньського з Ямниці о потребі асєкураційного заведєня. Збори замкнув нововибраний голова відповідною бесїдою. — Наряди вели ся дуже поважно сєляне, Краківский, Грєнджєла, Болєхівский і инші, часто забирали голос, робили свої уваги, висказували свої потреби і бажаня, ставили поправки і внесєни.

Заповіджений ярмарок з причини слєти не міг відбути ся в городі; деякі товари коломийської «Спільки Гундулської» і виданя товариства спродавано в прилягаючій до салі комнаті. — О 4. годині пополудни відбув ся в тїйже сали обід, до котрого засіло около 60 членів з інтелігенції; при обіді пригравала музика. Для селян була також приготєвлена місцевим комітетом перекуса. В часі обїду вношєно многі патріотичні тоасти, співано «Многая літа» і «Щє не вмерла Україна».

По обіді участвовавші в нїм лиця зробили місце сєлянам, котрі засіли до тих-же столів. Посипались знов тоасти і співи. Від самого розпочатя зборів панувало велике одушевєнє у всїх згромаджєних, але до кульмінаційної точки дійшло тєє одушевєнє на сєлянських вечєрницєх. коли став співати славний хор дєнісєвських співаків під проводом о. Витошиньського, а також і сєлянський хор нижівський, коли п. Волинський в патріотичній промові підносив єдність і братєрство всїх верств Русинів, посла Романчука і др.

Савчак на закінчене горячо промовили в тім самім дусі, а панна Волянська своїм деклямаціям викликала найвищий ентузіазм. Старі священники не могли повдержати ся від сліз!

О 8. годині вечером розпочали ся другі вечерниці в сали міщанського касина. Спів денісівського хору, деклямації панни Волянської, що деклямувала поезію Ом. Поповича «Три зорі» і п. Льва Гузара викликали знов неустаючі оплески, а в кінці хор зачав а всі присутні, повставши з місць, з ним разом відспівали «Ще не вмерла Україна». — Потім наступили танці, розпочаті коломийкою, до котрих ставало що найменше 60 пар.

Цілий той день зробив у всіх присутних найкрасше вражене і буде для них певно на довгий час наймильшою згадкою. Одушевлене проявляло ся скрізь, почуте своєї сили, горячої любови своєї батьківщини, горячої любови всіх верств руского народа переймало всіх без виньку. Перші загальні збори нашої «Просвіти» були величавою манифестацією народною. Коли то у нас на Буковині будут такі збори «Руско-ї Бесѣди»? (Ред.).

Послідуючі загальні збори «Просвіти» відбудут ся в Коломиї, куди вже тепер іменем коломийської філії запросив єї відпоручник п. Іларіон Герасимович.

Що нового в світі?

Сойми краєві будут, як з Відня доносят, з початком жовтня с. р. скликані Далматинський сойм вже відбув свої засідання. Більшість хорватска сего сойму поставила програму, щоби всім законними средствами старати ся, Далматію до Хорвації і Славонії прилучити і всі історичні права сполученого тридержавного королівства привернут, тим часом але в Далматії хорватський язык яко урядовий по урядах і школах завести. Ся програма наробила багато шуму по віденських, ческих та угорських часописах. Не менше будут засідання галицького і ческого сойму цікаві, бо, як зауважимо, поставлят рускі послы оправдані жаданя в користь руского языка як і реформи адміністрації краю для економічного піддвиження населеня, а Молодочехи будут жадати привернення державного права Чехії. — В Галичині відбувають ся тепер осінні маневри блиско Ярослава, на котрі — запрошені тільки представителі військові Німеччини та Італії. На сих маневрах був також Его Величество Цісарь присутним, Котрого вся людність сердечно витала. — Італіянські газети подали вість, що наш Цісарь має приїхати в гостину до Іх короля, що однак зі взгляду, аби папі римському прикроси тим не зробити, імовірно не наступит. — В Німеччині очікують гостини російского царя, котрий тепер в Данії перебуває, і при повороті до Берліна повернути має. Але чи на певно царь загостит туди, того не знати, тим більше що російський престолонаслідник як раз до Франції, відвічного ворога Німеччини, на виставу поїхав. В полудневій Ро-

сії великий неурожай, і аби голодови запобігнути, старає ся правительство своїм коштом для людей збіже закупити і тим запомочи біді. — В Англії застановили робітники при маґазинах складів приморських і по різних заведенях роботу і жадають підвищення платні. Але щоби вони через голод не були змушені роботу при давнійших умовах назад приймати, то надсилають їм багатші робітники як з самої Англії так і з Америки і Австралії гроші на удержане. — В других державах нічо для нас цікавого.

Як вибирали Галицкі Русини послів до сойму.

(Дальше.)

З Болахівщини пишуть до „Дѣла“: В дописи з Долини була похвальна згадка про рух виборчий в Болахівщині. Хотай ми Болахівці тїшимось дуже, що і о нас дізнаєсь світ чогось доброго, однак ми не так засліплені, щоби не бачити наших похибок, та багато треба би нам робити, щоби зрівнати ся з братами з Рознітвищини.

Слабонькі сили наші показали ся при минувших виборах. Показалось, як наш нарід темний, запродааний, здеморалізований, і як багато труду стояти буде, аби нарід той привести до самопізнання, Чия-ж вина? Певна річ, що не народу самого, а тих, що мають обовязок той нарід вести до доброго. Патріотів наших з інтеліґенції почислити мож на пальцях, а такі: Диндин, Розсинець, Червонюк — то білі круки межі селянами. Щож може зробити горстка тих людей патріотичних, коли на кождім кроці стрічає темноту в народі, а крайну байдужність, неохоту а навіть насмішки у інтеліґентних людей! Сміло можемо казати, що посол наш др. Огоновский упав з вини інтеліґентних Русинів з Болахівщини, переважно священників деканату болахівського. От имена тих священників, котрі не тільки самі не дали ся вибрати і жадної участі в руху виборчім не брали, але і виборців своїх пустили: о. Турчманович з Лісович, о. Мокрицкий з Волі, о. Вагилович з Княжолуки, о. Соневицкий з Церковни і другі. Село Чолгани, з котрого виборці доси все були певні, зрадили нас, бо парох о. Гриневич виїхав на час виборів, а з трех виборців один тільки ч. Мих. Федорів віддав голос на руского кандидата, два другі: Андрій Настасяк і Павло Чекаловский впали в руки жидів-агітаторів. Чи не була би перемога наша, если би ті панотії не були відступили свого стада? Чи не переважили би були їх голоси і не доповнили тих 9 голосів потрібних до нашої перемоги? Сором тим більший, що люде переважно маючі, на сталих посадах, а дались випереджувати завідателям, навіть власним сотрудиникам! Не будемо тут вичисляти имен і подвигів зрадників з селянства і інтеліґенції, бо їм то байдуже а може і уважали би собі то за режису в кругах, де хотят уходити за „поржондних“, а піднесемо радше заслуги тих людей, що який-такий рух в Болахівщині.

хівщині розбудили. Тими патріотичними людьми, на котрих надіємося і нашу надію на лучшу будучність покладаємо, то суть побіч других: о. декан Горникевич з Гошова, о. Бирчак з Підбережа, др. мед. Подлуский, судія Сельский з Болехова, о. Ів. Озаркевич, посол до думи державної, парох Болехова. О. Озаркевич був головою комітету болексівського, у него відбувалися збори і він не жалував труду, недужий прибув з купелів і разом з своїми виборцями прибув в день вибору. Честь Вам, достойні панове! А Вас, честні газди: Розсипець, Диндин, Червонюк все буде згадувати ліпша частина Болексівщини!

Про хід виборів в Долині нема що писати. Се та сама сумна комедія, яка відгравалася у всіх повітах, де подали собі руки шовінізм польський і зроґонція жидівська. В Долині було то само. Коли руска більшість в салі виборчій хотіла через аклімацію вибрати комісію свою, кричав сам один „бардао згодліві кс. Пончик“ латинський адміністратор Болехова: „Німа згоди!“ Через то вибори перетяглися о 3 1/2 години, а хотіли такі виїхати комісія наша, то був час до агітації і в тім власне часі найбільше виборців руских упало жертвою агітації жидівської. Варто згадати також про поведене Поляків демократів. Добре сказав Ваш оден дописувач, що ті Поляки найбільше показують ся демократами при чарці. Маємо і ми таких, що при чарці співають демократичні пісеньки: „Панове, грабйове, маґнати... брати“; що то перед виборами піби обурювалися на форитоване шляхти, однак се не перешкаджало їм, не тільки віддати голос на Мазаракі і агітувати завзято, але навіть бути порядниками і „господаржамі“ балю, який давав Мазаракі по виборах для Хрунів. — З Поляків один тільки нотар Мінкусевич з Рожнітова поводив ся об'єктивно. Не дивує нас то, що Поляки віддали голоси свої на Мазаракі а навіть що агітували за ним, — може се „карносць народова“, — але дивує нас, що вони так холоднокровно а навіть з задоволенням дивилися на наруги і чини зневажання, яких допускали ся їх адгеренти, найпідійша зволоч жидівська, на честних руских виборцях! Наш найтемінійший люд стоїт в тім вигляді висше від вас, панове! Відзиваємось також до н. старости: Де ви тогди були, н. старосто, де були жандармські баґнети, котрих так радо уживаєте при всяких нагодах коли зневажувано честних людей, селян і священників?

Не мило всяку гідь ту згадувати, тож кінчимо допис нинішню, а тільки додамо, що наші люди не упали на духу, бож і моральна перемога наша! Честні виборці рускі, подавши собі руки, розійшлися спокійно з словами: „Не тепер, то в четвер.“ —

Вибір посла в Коломиї. День вибору посла позістане на довго одним з найкрасніших днів тріумфу рускої справи в Коломиї, особливо світло записав ся він у пам'яті нашого честного руского селянства. Результат вибору уже звістний. Додати лишень треба, що руский кандидат др. Теофіл Окуневський дістав

властиво 106 голосів, бо 13 голосів упало на перекручене імя кандидата, як: Окуневич, Коньовський Томофій Окунецкий, котрі то всі голоси неприхильна нам комісія уневажила. Пузина за своїх викинутих близько 5000 золотих, здобув ледви 30 голосів селянських, бо решта упавших на него голосів була від жидів та нанків.

Признане за так несподівано світло переведені вибори належит ся, крім самому кандидату, котрий не жалував труду і через цілий місяць об'їздив села, тутешньому комітету виборчому, а перед усім неутримимим діятелям: д-рови Северинові Даниловичові, Кирилові Геникові з Лючі, Стефанові Геникові з Березова, Іларієві Гарасимовичеві, а також многим молодшим людям. Однак пальма першества в тій цілій борбі припадає таки самим селянам. Всі майже, хоч трохи свідомі селяне зрозуміли відразу кандидата і поняли гадку комітету та з усею душею і з цілою щирістю свого чистого серця взяли ся енерґічно до діла. Не десятками але сотками можна би нарахувати тих селян, що прислужили ся до вибору посла то через горлі борби при правивборах, то через невтомиу агітацію між виборцями. Агітація за руским послом не велася у нас пристрасно, горячково, але об'єктивно, майже в зинио-науковий спосіб. Особи контр-кандидата майже не тикано, а обговорювано лишень засади, котрі презентує оден і другий кандидат. В той сам спосіб позитивного поучування народу як члени інтелігенції так і селяне вели агітацію за руским кандидатом. Один жид на примір, котрий їздив з грішми Пузини, запитаний дідичем, чи єсть надія на вибір Пузини, відповів: „Не можна навіть допускати! Нарід став ся розумним, усюди по селах держит ся школа о виборі посла; коли не який пан з Коломиї, то селянин читає людям газети і пояснює.“

Пузина не жалувал гроша і висинав більше як 5000 зол. Давано виборцям по 50 і по 100 зол., а кілька при тім забрали посередники-жиди! Виборці наші з засади не брали грошей і в однім селі навіть набили такого фактора, — але декотрі, що уже в ніякий спосіб не могли сплатити ся тих панських дарунків, приймили, однак голос свій дали на руского кандидата. Одному виборцеві в Ис. давав сам Пузина 50 зол., но честний виборець відповів: „Пане, то за мало! Я з тими 50 зол. як був хлопом так хлопом зістану. Дайте мені одне село, щобим став дідичем, як ви, то мати му інтерес з дідичами тримати!“ І много-много подібних фактів далось би навести на доказ честного характеру нашого селянства.

У вечер перед днем вибору зіїшли ся наші виборці з дальших сторін на приготований для них нічліг в домі н. Теодора Білоуса. (Тут мушу додати, що приготуванням тим займали ся також самі селяне: честний Михайло Семенюк з Турки привіз даром віру околоти, а господарі з Коринча доставили верет). Зібраних вечором кількадесять виборців з різних сторін розмовляло чесно і спокійно та читано газети.

ночуючими виборцями ночували також і інтелігентні члени комітету, а також о. Павлюк з Текучи. Без гостини, без жадніського напою обійшли ся виборці, а кождий живив ся тим, що сам приніс. Многі з виборців жертвували собі навіть строгий піст через цілий понеділок аж до вибору посла — на ту інтенцію, щоби руский кандидат перейшов. Мило було бачити тоту правдиву руску родину зібрану разом: Русини в сїраках і кожухах, сурдутах і рисах як одна родина наповнювала салю. Тут одна купка читає газету, друга розмовляє про вибори, ту знов інші полягали в другій комнаті побіч себе на солому і тихцем балакають о народній справі, о поправі долі селянства.

Між тим відбували ся оргії в місті, в готели європейськім, де п. Пузина заїхав і заложив стів їдою і напінками для своїх поплечників. Однак Хрунів тих якось не прибільшувало ся, а були лиш ті, о котрих ми вже з гори знали, що они Хруні, — ніхто більше до них не приставав. Перед між поплечниками Пузини водили Стефан Квартюк з Семаковець і війт з Коршева. Тому другому якось не пощастило ся, бо запивши ся, упав серед дороги й вивихнув собі руку, через що мусів ще перед голосованем відїхати до дому. Учитель з Калачковець — най ся преч каже: Русин — опустив навіть у понеділок школу і цілий день і ніч бігав та агітував за Пузиною. Однак его заходи на ніщо не здали ся. Алеж бо в Калачківцях і о. Левицкий не ліпший: він, на ганьбу, голосував при правиборах на лісту жидівску — і лісту тую перенер.

В сам день виборів дня 2. липня рано о 7 годині зібрали ся в домі п. Білоуса і ті виборці з поблизких сіл, що не ночували в Коломиї. Тутки всі разом учили ся вимовляти імя кандидата, порозуміли ся що до вибору комісії, і заохотивши ся посполу, вирушили під проводом отців: Могилянського з Сорок і Крушельницького з Назірної, цілою фалангою до салі голосовання, де прибули на чверть години перед визначеним часом. Однак при виборі комісії зайшло непорозумінє, викликане противниками, так що ми в комісії стали в меншості. Така штучка додала противникам відваги і почались они дуже тішити — але не довго. Почало ся голосованє: перший ч. Іван Демчук з Балинець (член нашого комітету, бож в загалі майже всі селяне члени нашого комітету були вибрані виборцями) віддав свій голос на д-ра Т. Окуневского, за ним всі виборці з тогож села, а потім почали голоси градом сипатись на нашого кандидата. Руский кандидат, як сказано, дістав фактично 106 голосів, Пузина 61 голосів, 2 голоси упали на селянина а 5 від деяких війтів упало на старосту. Ще одну мав надію Пузина на комісію, сподіваючись що она много голосів руского кандидата уневажнит, і дійсно: скрутинієм тревало дуже довго, комісія з великим завязем уневажнювала голоси на нашого кандидата, однак так лишило ся важних 93 голосів т. е. 6 понад абсолютну більшість. При голосованю честний виборець Федір Кицелюк з Лучі, заступник війта, зложив до рук

комісії 10 зол., котрі ему Пузина перед тим дав за голос. Виборець той віддав свій голос очевидно на д-ра Окуневского. Не знати, що староство зробит з тим фантомом?!

Як уже скрутинієм доходило до кінця, скочив Пузина до свого повозу і відїхав чим скорше. Він привіз був з собою трох зарізаних годованих пацюків тай двох кухарів і взяв наперед 20 барилок пива на пир для Хрунів. Але пацюки і кухарі мусіли назад вертати до Гвіздця, а Хруні лишень слинку поликали.

Тим часом скінчило ся скрутинієм. Перед радою повітовою, де відбувало ся голосованє, чекали сотки народу з усіх сіл нетерпеливо на кінець. Небавом вийшов предсідатель комісії п. Казимир Агонсович, великий прихильник Пузини, блідий як стїна, і тихим дрожачим голосом заявив: „Вибрани постим Теофіль Окуневскі“. З тисяча грудей піднесло ся грімке: „славно! славно!“ Вийшовші з салі виборці вхопили присутного посла на руки і серед неперервних окликів: „славно! многая літа!“ несли его улицею, аж надбіг комісарь з жандармами і ледви утихомирив людей. Між всім народом був такий великий запал, якого ще ніколи в Коломиї не було: селяне з радости плакали, разом з ними інтелігенція обіймались і цілували ся щиро як братя. Всі селяне з неописаною радістю дякували комітетови виборчому, а особливо д-рови Северинову Даниловичеву, що їм допоміг до так світлої побіди рускої справи, бож тут у Коломиї вже дуже давно, як побідив руский кандидат. (О. Озаркевича чомусь уважали тут селяне за польского кандидата, а за руского мали о. Залозецкого, котрий при виборах до ради державної упав, а тепер всі ті, що колись були за о. Залозецким, голосували з нами.)

По виборі посла виборці і нарід попрощавшись ще раз в домі Білоуса з вибраним послом і з членами комітету, розїхали ся по селах з веселою вістію, що руский кандидат побідив. По цілім повіті настала велика радість і люде ще доси з того зворушеня не охолонули, з піднесеним духом беруть ся по всіх селах до закладання нових читалень та піднесеня упавших, і еднають ся в імя святої загально-народної справи з надією на красшу будучність.

Честь тому нашому красному рускому народови! Єдине в нім будучність Руси! Робім усе лишень через нарід і лишень для народу без огляду на всякі інші стани а скорше навіть, як надїємо ся, насніє світла доля нашої любой вітчизни. В сім наша побіда — і то побідимо на певно на всіх точках — а иншою дорогою — ніяк.

Дописи „Буковини“.

З ЧУНКОВА. (Пожежа і прозьба). Доносимо світлій редакції «Буковини» що досвіта в день 25. лат. серпня с. р. вибух в Чункові пожар з дому жидакрамаря Фатля Дорфа, і погорів той Фатель, тай бідні

сусіди; вдова Василиха Ивоник і ще оден бідний чоловік Василь Лисий. Жид асекурований, то гроші дістане, але бідна вдова і сироти Василя Ивоника, як також і Василь Лисий нещасливі. — Хто би пожертвував що для тих нещасних, той би мав велику поману і був би записаний в «Буковині». Гроші можно прислати на руки нашого пароха о. Теофіля Боканча, в Чункові, почта Кадобівці, Буковина. **И. Б.**

(ІЗ РОЗТІК БУКОВИНСКИХ.) Світла Редакціє! Доношу до хвальної часописи «Буковини» о порядках нашої читальні. Наша читальня розвиває ся добре. Славний член нашої читальні г. Танасій Джурек, бувший начальник громади через 12 літ, купив кавалок поля на цвинтарь для громади за 200 зол., за то надежит ся ему подяка. Най жне Танасій Джурек, его жена Марія, его донька Анна і уся его родина многая літа! Члени нашої читальні задумують побудувати свою власну хату на громадськім ґрунті; о коби то Бог дав, аби та добра гадка не упала, аби кождий собі подумав, що в своїй хаті своя воля, сила і правда! Тому, милі брати, складаймо ся, як чия воля і сила, не залишаймо з дня на день; бо час іде, не стоїт, а з часом іде і охота!

Милі Братя читателі «Буковини!» давайте дописи до «Буковини», що по ваших селах чувати, не будьмо ворогами газети «Буковини», бо ся руска газета є добра; бо вона отворила нам очи, оновила нам, хто нам поріг, а хто приятель, що добре, а що але, чого тримати ся, а чого уникати; газета «Буковина» писала одного часу, що у каламійній воді добре рибу ловити. то значит, що хто не уміє читати і писати, то аби леда жидок его здурит; то може за то гнівают ся на «Буковину», одні кажут що газета «Буковина» є кулінівське письмо, а сего не розумію, бо я уже 3 роки тримаю газету «Буковину» і читаю добре як наперед, так і тепер! але бо народна приповідка каже: «де би ся біда діла...»

Георгій Лазарович,
секретар читальні.

Дрібні вісти.

(Є. Е. п. президент краю) повернув сего поне-ділка до Чернівців і займав ся ще тої самої днини справою послідної поніи. Вже по дорозі з Неполоківців до Чернівців оглядав п. президент шкоди, які наробила повінь по селах лежачих при дорозі.

(„Православный Календарь“) тов. «Руска Бесѣда» в Чернівцях вже на окінченю. Шематизм сего календаря містити ме й имена всіх православних півців церковних. Хто займе ся продажею сего календаря, дістане від кожного сироданого календаря по 5 кр. нагороди за свій труд. Замовлення прислати до тов. «Руска Бесѣда» в Чернівцях, Улиця Петровича ч. 4. «Руска Бесѣда» надієсь, що ч. півці за то займут ся ревню ширенем сего єдиного в Австрії руского календаря православного.

(Сойми красві) будут скликані в перших днях жовтня а рада державна збере ся в другій половині листопада.

(Читальню) задумують отворити в Дихтинці, основателі підписали уже статут. Допоможи їм, Боже, до доброго діла!

(Новий спосіб румунизації) задумали в черновецькій гімназії, ото перетягають православних Русинів на румунські виклади релігійні тим, що кажут: хто йде на румунські виклади, той дістане стипендію. Після нашої думки повинни би православні ученики-Русини обовязані бути до руских викладів, а не щоб на деморалізацію молодіжи було се вільною волею учеників туманених румунизаторами. Чуємо, що Русини, котрі й не уміют по румунськи, дістають добрі класи з румунської релігії; але-ж чи се не є деморалізація? Звертаємо на се увагу повязаних до того людей.

(Пенсії вдів і сиротів) по прав. священниках в Буковині будут, так розпорядив Є. В. Монарх, від нового року 1890. підписшені о четверту часть (25%) дотеперішньої суми.

(Іменованя): Учитель рускої мови при черновецькій гімназії Сев. Биликевич именований головним учителем при черн. сем. учит. на місце проф. фізики і математики (!) Клімечика, а вчит рускої мови (!) замість проф. Глібовицького. Говорят, що проф. Глібовицький подав ся вже на пенсію, та що по его спенсіонованю перейме проф. Биликевич руске, а для фізики буде именовани инший. Так то заміщуєсь місце учителів рускої мови без конкурсів, щоби не дати можности конкуренції з слабенькими пуплями можних протекторів. Так то перейде наука рускої мови — коли ся поголоска справдит ся, — в руки гідного наслідника вигідного проф. Глібовицького

(Православна (!) „Русска Правда“) Григорія Купчанка помістила в 13. і 14. числі своїм образ і словословіє уніятського (!) священника, захвалила католицьку газету «Посланика» именем православної (!) читальні в Шинківцях і уніятський (!) календарь тов. им. Качковского. І ся «Русска Правда» сміє закидувати нам, що ми, петикаючи ніколи справ конфесійних, ширимо унію!

Цїни збіжа.

В Понеділок, дня 19. л. Септембра платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	8 зол 55 кр. —	8 зол. 65 кр.
жита	6 „ 25 „ —	6 „ 40 „
ячменю	6 „ 80 „ —	7 „ — „
вівса	6 „ 50 „ —	6 „ 60 „
кукурузи	5 „ 25 „ —	5 „ 40 „

Для науки і забави.

Навернений скупець.

(Оповіданє Евгенії Ярошинської)

III.

Наймити забрались. Оба наговорили таке в селі на Николая, що ніхто не хотів до него на службу йти. Він мусів лиш самий з Гнатом і в поле ходити, і господарство доглядати, що їм обом дуже прикро приходило. Цілий день в полі, а тут прийдут до дому,

то ще треба худобу напоювати і годувати, що також не мало часу забирало, так що десь коло півночі лягали спати. Николай такий був через той час злий, що й не приступи і не заговори до него. Жінка не говорила о інших ділах, але все питалась, що варити, як, кільки? Се ему перебивало в роботі, бо мусів іти відмірити її муки, укрятти солонини, видати яєць, молока. Не раз скреготав зубами з злості, що то ему перешкоджало в его ділах, але все йшов до комори та міряв, видавав і розказував. Жінка варила так скупо, та так несмачно, що хоть псам викинь. Він раз у раз працював в полі а напруцювавшись хотів за двох їсти, тимчасом не було що, бо жінка зварит гей на сміх. Та вже ему доіло таки їсти все лиш гіркий олій, бо Николаїха так того стерегла як не знати чого, та все лиш гірким олієм мастила страву. Прийшов Николай раз з поля, застав знов злий борщ на вечерю, не міг вже витримати та крикнув: «Гов жінко ти нас хочеш заморити! Чому ти так трошки страви зварила?»

«Таже я тобі входжу в волю, що ти кажеш, я варю, кільки відміриш то даю, не моя одже в сім вина», відповіла жінка цілком спокійно.

«Чорт бери тото міряне, коли я через него маю голодом мліти, на тобі ключі від комори, та від столу та газдуй там як собі знаєш.

Треба завтра наймитів шукати, бо я вже не годен далій так працювати. До худоби такі конче когось треба, сказав Николай поволи.

Николаїха взяла від него ключі усміхаючись сама до себе. „Я знаю кого би нам взяти до худоби“, сказала, „але не знаю чи ти на то пристанеш?“

„Та кого би ти казала?“

„От у моєї сестри в сусіднім селі є дівчинка; моя сестра не богата, то дасть її до нас, як пообіцяємо, що коли дівчині ся щось трафит, то ми її віддамо, все ліпше своє як чуже, вона вже так тут буде робити як у себе дома.“

„Та то ніби не зле би було, коби йй так борзо хто ся не трафив, бо щож побуде рік, два, ще нічого не зробила, а ти вже справляй весіле та давай і віно.“

„Ще так борзо її не віддамо, вона ще лиш п'ятнадцять літ має, сама добра до худоби.“

„Но то можеш її взяти. Коби ще якого наймита де роздобути!“

„Я говорив з Михасем“, сказав Гнат, „він казав, що вернув би ся до нас, як дадут ему ліпший харч. Тепер як мама будут коло свого господарства ходити самі, то може ліпше буде.“

„А як для кого стараюсь, як не для тебе“, обізвав ся Николай до Гната. „таже я собі й їсти жалую, коби лиш ти потому мав.“

„От ліпше тепер, як потому“, відповів Гнат сміючись.

„Таке то, ти за него працуй, та надкай, а він

ще з тебе сміє ся“, сказав Николай, но вже не з криком, але так лагідно.

На другий день зварила Николаїха такий вже обід, що ну. Михась, котрий повернув назад до служби, аж пальці лизав заїдаючи пироги з сиром помащені маслом і сметаною. „Я гадав, тето, що ви не умієте варити“, сказав до Николаїхи, „так єсьте ми обгодували до переситу тим борщем з гірким олієм.“

Николаєви і Гнатови также дуже смакувало все, що газдиня зварила. Випостившись добре вони тепер їли оден за двох. Николаїха не зарахувалась думаючи, що нічим свого чоловіка не годна наклонити до доброго обходження ся з нею, як лишень злою та скупою їдою.

Зараз по обіді зібралась вона, та пішла на друге село до своєї сестри, щоби взяти у неї дівчину до себе. Поговоривши з сестрою, закликала Василю і казала їй збиратись і йти на друге село на службу. Василка не дуже хотіла, плакала трохи, но як мама добре за неї крикнула, стала збиратись. Під вечер вернула Николаїха до дому і привела з собою Василю. Гнат вже з далеку зауважив, що Василка була дуже хороша, а як прийшла ближе, то аж не стямив ся увидівши які у неї красні чорні брови та очі, які повні, червоні уста та тонкий гнучкий стан. „Отсе моя мачоха мала розум привести таку хорошу дівчину до нас“, подумав собі, та вийшов їм на зустрічу. Василка увидівши парубка перед собою дуже засоромилась, почервоніла і спустила очі в долину. Николаїха розсміялась видячи її заклопотане. „Ти ще відай з роду у перше бачиш парубка“, сказала до Василю, тота ще гірше почервоніла. „Не бій ся, він тебе не з'їст, але покаже тобі, котрі корови ти маєш пасти, де води тягнути, от ідіт такі та принесіт свіжої води, бо мені пити схотілось“

Василка узріла перед дверьми на камінях стоячу коновку, зараз кинулась до неї але не знала куда йти по воду. „Ходи я тобі покажу де у нас керниця“, сказав Гнат, „а як тобі на имя?“

„Василка, а тобі?“

„Гнат. Но ходи, Василко, принесемо мамі води.“

Прийшов Николай. І ему Василка подібалась, лиш все крутив головою, та бідкав ся, що такий гарний дівчині не дадут довго у него сидіти, та треба буде весіле робити, віно давати, но подумавши, що прейнь его жінка богата, то дасть віно для сестриної дочки, міг ся милійше дивити на дівчину.

Вовча все до ліса тягне, кажут люде, та так і Николая все до его давнього житя тягло. Не раз подмокував дивячись, як его жінка варила, пекла, приєднала січку для худоби мукою, курем силала по гарцєви кукурузів на раз. Вона робила так, як звичайно у людей буває, а як він не любив, щоби у него було. Тож не раз гризлись помежи собою, кожде хотіло на своїм поставити, та все жінка мусіла меншою бути. Вона постановляла собі, покинути его та піти гет, але ще хата її була винаймлена, то не мала де подітись,

а по комірних не хотіла своє господарство розтрусати, тому терпіла кілька могла. Та ще що Гнат і Василка єї розвеселили та потішали, бо jinakше не була би витримала. Бувало, бідні і багаті люде мають єї за люде, просят в куми на весіле на всякі оказії. Ще з разу, як вона за Николая віддалась приходили єї просити, по той як їх приймив так, щоби й не казати, то залишили приходити, тай ніхто й не навертав. А Николаїха таки любила межі люди піти, та побалакати, може би хто сказав, що з-за горівки, але вона тої не уживала, та таки так собі була говірлива, любила то о тім, то о сім розмовитись, тай любила, щоби хтось і до неї прийшов посидіти. Одже дуже їй прикро було, що єї чоловік такий якийсь захмурений, та не хоче нікуди піти розвеселитись; він бо жалував крейцара на весіле, та жалував того каналочка подотна, що дають на крижму, як то кого в куми кличуть. Вона журилась тим, що тепер люде єї обминають, по думала, що з часом може Николай стане иным. Вже рада була, що дав їй ключі від комори, хоть не раз хотів їх відібрати, то вона так їх стерегла як ока в голові і не думала їх назад ему до рук дати.

На весні прийшло Гнатови ставитись до бражки. Се Николая так засмутило, що аж лінишим став. Але бо й Василка чогось дуже засумувала ся, як Гнат відходив до поблизкого містечка, де була під час бражки військова комісія, не могла Василка дочекатись его повороту, ходит та робит, та все у вікно заглядає, чи не йде вже Гнат. Як нарешті прийшов, та сказав, що ще сего року его не приймали, то зраділа, та мало в танець не пішла з утіхи. Николаїха дивилась на все то, та лиш усміхалась, вона собі щось міркувала, но не казала нікому нічого.

Вона прибрала Василку так красно, що всі казали, що вона не слуга а дочка Николаєва. Повиншувала їй красні, дорогі сорочки, накупила коралі, подарувала єї своїх дві монети. Бувало як Василка прибере ся, та піде на танець, то вже всі ся на неї ззирають. Парубки аж б'ють ся, коби з нею потанцювати. А Гнат такий втішний, що за нею всі роєм ходять, як би вона на правду его сестра була. Но як прислав до неї оден парубок сватів, то се вже его не тішило, якось стало му так неміло, так зненавидів того парубка, що не міг на него подивитись. Тому парубкови відказала Николаїха замість Василки, кажучи що єї нещастя до віддавання ще за молода. Гнатови аж лехше ся віддохнуло. Тепер він вже дуже уважав з ким Василка найбільше танцює та жартує, а як котрий з тих парубків, що з нею найбільше танцювали, брав ся кликати єї в танець, то Гнат запобігав тому тим, що сам єї кликав.

Люде зараз звертають увагу на щось такого, от зачали вже в селі говорити, що Гнат любить Василку та буде з нею женитись. Михась учув то від якогось свого товариша, та запитав Гната, чи то правда. Гнат дуже почервонів, но якось не хотів нічого казати. Ему Василка дуже до серця припала, але він знав,

що тепер не міг ся ще з нею женити, бо не відходив ще дві війскові класи. Но, а як би его до війська приймали, то чи хотіла би Василка на него чекати? А як би й не приймали, то чи позволив би его неньо ему єї взяти? Тому він не хотів нікому нічого казати, бо бояв ся, що мачоха як би ся довідала, яке люде говорять, то віддала би Василку. Тоді він би не міг на неї дивитись, їй в роботі помагати, з нею балакати і танцювати.

(Дальше буде.)

Переписка Редакції і Адміністрації.

Вч. о. О. М. в Паньській-Долині. Стих передаласьмо редакції «Бібліотеки для молодіж», котра готова его напечатати. Згода?

Ч. півцери в Бросівцях. Не дивуйтесь жиданні Григорія Кунчанка; він сам не знає що нині; гордає на новаторство, на фонетику, а сам нині свою «Не-Правду» фонетикою, якої ніхто в світі досі не живив.

Я АННА ЧІЛЛЯГ

маю довге на 185 сантиметрів великанське волосе Льорелей

а то в наслідок 14-місячного уживання помади мого власного винаходу, єсть она одиноким средством на випаданє волоса, викликає его поріст, зміцняє шкіру під волосем, викликає у мужчии повний сильний заріст борода і надає вже по короткім ужитю волосю на голові і бороді природний полиск і густість і хоронит его перед скорим посивінєм аж до пізної старости.

Ціна слоїка 2 зол.

Розсилаєсь що дня у всі сторони світа за надісланем грошей або посиллятою.

Csillag & Comp.

Budapest, Königs-gasse,

і туди треба всі замовленія засилати.

9-20.

БУКОВИНСЬКИЙ

Альманах „Союза“,

що на 12 печатаних аркушах великої 8-ї містит в собі значне число поезій і повістей продає за третину першої ціни: 50 кр. (з пересилкою 55 кр.)

Редакція «Буковини»

Видає і за редакцію відповідає: Сільвестер Дашкевич.

З печатні Г. Чоппа.

«Буковина» виходить
що Другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
вносит:

на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова

для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Голос Русинів

в справі именованія учителя рускої мови при черновецькій гімназії.

Небавом має буковинська краєва рада шкільна рішити на око маловажну, бо особисту, але в дійсности дуже важну, бо засадничу справу; а то обсаджене місце учителя рускої мови при черновецькій гімназії. 38 літ минає, від коли при черновецькій гімназії є місце учителя рускої мови, і через цілий сей предовгий час займали се місце люди, котрі не відповіли своїй задачі, свідком сего те знане, чи радше незнане рускої мови, яке винесли ті, що побирали сю науку у сих учителів. По більше як десяти нових для бук. Руси страчених літах опорожнилось врешті наново се місце, котре з особистих взглядів для людей, що займали се місце, остало до нині побічною тільки посадою. Ледво що уступив з сего місця послідний представитель засади: най буде, як бувало, а вже черновецькі Панруси упорались, щоби се місце обсадити чоловіком, котрий дає поруку, що замість дотеперішного тенденційного занедбування науки рускої мови возьмесь за позитивну працю в душі «общерусскомъ», що доказав своїми зносинами з тутешнім російським консулятом, «обществомъ русскихъ студентовъ», зъ редактором «Червоной Руси», докорами й допіканем своїм тогідним ученикам, котрі за дозволом дирекції взяли участь в співнім вечерку в пам'ять Шевченка, Федьковича і Шашкевича і котрий ученикам дав пізнати, що він противник руских народних стремлень. Щоби бути певним, що «свой» засяде на опорожненім місці поставили «Господинове» ще й другого кандидата, котрий, поминувши вже его незрілість до веденя молодіжи, показав ся ворогом тої «Рускои Бесѣды», що его довгі літа гріла і спирала. Коли вже Пан-

руси наші затирали з утіхи руки, зголосив ся третій кандидат, котрий дає поруку, що буде дійсно учителем рускої мови, як того вимагає наука і руский нарід та і інтерес австрійський. Наука признала самостійність рускої мови, а плян науковий для всіх шкіл австрійських знає і приписує тільки науку письменної мови рускої збудованої на живій народній бесіді рускій. Руский нарід, що своїм кровавим потом-податком платит ще більше ніж того одного учителя рускої мови, має право, щоби его власних дітей не виховувано на неуків або навіть зрадників свого рідного роду-народу. Австрійський інтерес знов чей не вимагає плекання панрусских ідей, найбільше небезпечних для австрійської держави. Краєва рада шкільна повинна мати се на увазі а й то, що учитель рускої мови при черновецькій гімназії не має що-до змісту свої науки ніякої а ніякої контролі, що в его руках почиває інтерес науковий, руский і австрійський. Непростимий блуд поповняє одже той, що сю посаду ставляє на рівні з прочими й поводить ся єдино тільки кваліфікацією на папери походячу може як раз від людей, котрим і добуток науки, і руский нарід і австрійський інтерес байдужні.

Відзиваємось проте в імени науки і руского народа, особливож родичів тутешних гімназіястів-Русинів до австрійського патріотизму тих, що мають рішити сю не личну а засадничу справу, щоби обдумали її докладно. Від сего рішення зависит не закутане одної чи другої особи; бо коли-б не то, що в наслідок дотеперішного нещасливого обсаджувания сего місця, лучив ся випадково лишь один однісінький відповідний убігатель, котрий мабуть власне тому, — що як кажут, — не був під впливом гімназіяльного професора «русского», не є Панруссом, а коли-б було більше таких відповідних кандидатів, то нам

зовсім байдужно-б було, котрий з них именований зістане. Що Панруссам і звязаним з ними Румунизаторам, покровителям прочих двох убігателів, не йде о личні а засадничі взгляди, на довід того наводимо, що старий голова черновецких Панруссів заявив, що перейме сам науку «русского» языка, а недопустит народовця. І ми з нашої сторони бажаємо щиро таким Климам і Гусакам не то суплентури але й професури, тільки не — рускої.

Представивши чейже доволі ясно, що рішене краєвої ради шкільної буде рішенням над засадами австрійско-рускою і російско-панрусскою, сповнилисьмо наш національний і патріотичний обовязок, і вижидаємо, по котрій стороні стане ц. к. власть австрійська.

Дописи „Буковини“.

ІЗ КІЦМАНЯ. (§. 48 шкільної новелі а Православіє). Більшістю 3 голосів, одже єдине за помічю бук. православних послів перейшла 1883. року в радї державній шкільна новела і єї 48. §., котрий приписує, що управитель народної школи має бути того віроісповідання, що є більшість учеників. Сей §. заступив всім православним учителям дорогу до управління всіх міських шкіл на Буковині. За тих шість років, від коли сей §. 48. увійшов в жите, обсаджено більше як шість місць управителів шкіл міських католиками молодшими або менше здібними оперед носом старших або здібніших учителів православних. Як вдячні за сей §. православні учителі своїм православним послам, о тім свідчит односторонна ухвала сегоднішньої краєвої конференції учительської, щоби сей §. знесено. Та се остане на довго, як не на завсїгди, даремним заходом, а тим часом користає католицька пропаганда, котра уживає до того і такого розумованя над §. 48., якого певно ніхто не сподївав ся. Перший примір такого дивного толкованя §. 48. має мабуть подати повітова рада шкільна в Кіцмани. Річ має ся так. Як відомо, опорожнена у нас посада управителя народної школи. В конкурсї зажадано від убігателів кваліфікації з православної релігії на підставі, що більше як 2 третини дітей кіцманської школи належат до православної віри. Вже третій місяць доходить від розписаня конкурсу, а місце на школу школи ще не обсажене. Та бо тут ще й инша новина. Ото зачуваємо, що краєва рада шкільна зажадала від кіцманської повітової ради шкільної, щоби ся послїдна висказалась, чи доконче в Кіцманській школі православного управителя, позаяк із записаної на початку року більшости $\frac{2}{3}$ православних дітей остає при кінци року супроти суми католиків і жидів (!) меншість православних. Не знаємо, що відповість на се католицько-жидівська більшість повітової ради, а тим менше, як рішит сю справу такаж біль-

шість краєвої ради шкільної; але се знаємо, що о полученю католиків із жидами при поясненю §. 48. нікому навіть в радї державній не снилось, де була виразно мова тільки о полученю обох конфесій (гелівецької і авісбурської) протестантского віроісповідання. Побачимо, чи православні заступники в повітовій та краєвій радї шкільній виступлят проти такого толкованя §. 48. і чи віднесут ся до міністерії а, коли буде треба, то й до найвисшого трибуналу з рекурсом. Але при сій нагоді мусимо піднести байдужність рад шкільних особливож православних їх членів, з якою споглядають вони, як православні діти занедбуют школу, коли в повітовім місті, як Кіцмани, з двох третин записаних дітей остає з кінцем року менше як половина клясифікованими. До кого удаватись тут о поміч? Чи до православної консисторії?! Чи до православного повітового інспектора? Чи до православних заступників в краєвій радї шкільній?!

Православний.

Що нового в світі?

В Австрії гідні записаня новини, що командуючі генерали поодиноких країв розміщені по нових місцях, так то й Галичина і Буковина дістала нового головного командаста князя Віндшїгреца. Великі маневри в Галичині, Чехах і Угорщині відбули ся в присутности самого Монарха й випали величаво, особливо стріляне з нових карабїнів репетирових мало зробити величезне вражене, додаючи духа стріляючим а поражаючи страхом всіх присутних. Отсе все разом не остане без впливу на приятелів і ворогів європейского супокою. Важне і то, що Чехи дістали нового намістника, молодого графа Туна, котрий гадає острим поступованем помирити Німців з Чехами, та вже перша проба не удалась. Тепер здає ся увійшло в моду помиряти партії силою, так то й новий намістник Галичини грабї Бадені задумав помирити Русинів з Поляками острим виступленем ба й арештованям Русинів. Та, Русь перебула навіть Голуховщину, одже й від гр. Баденього не дасть ся застрашити в борбі о своє право. — В Німеччині гостив сими днями наслідник російского престолу; німецький цїсарь приймав его дуже сердечно. Ще сего місяця надїют ся там напевно приїзду російского царя. Та, ся гостина остане простою етикетю. — В Італії кинув хтось каменем в президента тамошних міністрів, Кріспіого й ранив его в щок. Хорий має ся вже ліпше. — В Сербії очікуют королевої Наталї. З єї приїздом буде може не одна новина. — Болгарія боїт ся війни від Сербів. В прочих державах нема нічо нового, цікаві хіба отсі «десять заповідей» російских, які ширят російські агенти по всіх славянських землях. Ось вони:

І. Ширене католицизму, яким займає ся Австрія за помочю Ватикану (Пали римского), щоби відор-

вати народи на Балкані від Росії і православної віри, змушує Росію бути на поготові против Австрії.

II. Війна з Австрією, котрої лише час ще незвільний, не сміє як будь скінчити ся. Росія не сміє задовольнитись лише прилученем «руської» Галичини, а сербські й румунські краї, щоби остали при Австрії. Щоби Австрії перегородити зовсім дорогу на балканський півостров й не допустити її, щоби она бавила ся в політику противну Росії, треба Австрію примусити, аби Австрія віддала ся.

III. Румунії: Семігород, східний Банат з сусідніми північними частинами і полудневу Буковину;

IV. Сербії: Босну, войскове логаниче, Славонію, Вачку і Боху.

V. Токерішній протестантський королівський рід в Румунії має ся віддалити і замінити православним Росії милым родом.

VI. Сербський престіл займе Нікіта Черногорський.

VII. Всі балканські панства, Греція, Сербія, Румунія і Болгарія мусят вийти з Росією в найтіснішу звязь, а то в той спосіб, що їх війська присягати мут цареві російському.

VIII. Православну церкву на Балкані возьме російський царь в свою опіку. Що року відбуватись ме синод найвисших заступників прав. церков в Царєграді.

IX. Римско-католицьких і протестантських місіонерів видалити ся з Балкану, разом з їх владиками. Ширеню кожної иншої віри межи прав. народами мусит бути кінець.

X. Російський управляючий синод має зробити спасительний почин, щоби помирити болгарську церкву з Царєградською і всіма прочими.

Як з сего видно, має ся під плащиком ніби-православля ширити ідея московського об'єднання.

Як вибирали Галицкі Русини послів до сойму.

(Дальше.)

Про вибір посла в жовківськім повіті пишуть до «Дѣла»: Наш повіт єсть на щастє одним з тих 16-ох, де рускі кандидати побідили кандидатів польського центр. комітету. Однакж коли порівнаєм числа голосів, кандидатами рускими у всіх 16 повітах одержаних, то на жаль приходити сконстатувати, що власне в тім повіті, котрий до тепер велечав ся числом руских голосів, руский кандидат перейшов тільки 6 голосами.

Чи розпоряджене намістника, щоби орґани правительственні до сегорічних виборів не мішали ся, було і яке, того не знаю, але наші провінціональні патріоти, спустившись відай на індіферентність правительства, а також на історичну славу нашого повіту, на жаль сказати, показали ся сего разу дуже рівнодушними і байдужними.

Уже підчас правиборів доносили деякі дописувателі з нашого повіту про різні неправильности. В Я-

зовій громадяне улягли і вибрали знаного війта Андр. Горбана і другого Пилипа Макогона, котрі ще ніколи на руского кандидата не голосували. В Артасові, де все священик виходив виборцем, тепер священик уляг намовам дідича, не явив ся до вибору, і вибрано війта Михали Голяка, котрий не голосував на руского кандидата. Так само стало ся в Скваряві, де священик не донильнував правиборів і де вийшли 3 найгірші виборці. В Волици громада поступила ще красше, бо поминула тих виборців, що все з нами голосували, а вибрала виборцем жида Лейбу Бодєка. Но найсумніше випали правибори в Куликові і Мостах великих, де до тепер виходили все самі рускі виборці. В тих одже містечках, де Русинів-міщан єсть два рази тільки, як Поляків разом з жидами, показали ся наші патріоти і мужі довіря цілком безсильними, бо вибрано там разом 13 виборців, з котрих ані один не дав голосу рускому кандидату! Такі тверді люде, як бурмистр Павло Дзюдзя з Куликова, що перед 3-ма роками в красній промові вручав почетний горожанський диплом послови сов. Ковальському, такі Гринь Шийка, Гринь Балко, Андрій Балко і Асафат Небожук, провізор церковний з Мостів великих, що становили окрасу львівських віч народних, — ті люде тепер не то що голосували на польського кандидата, але навіть і по селах за ним агітували. Не було там відай кому поучити людей о правдивім патріотизмі, не стало там Герасимовича, Липинського та о. Колонюка! В Колодні знов виступив на арену славний учитель Димитрій Рубель, котрий після потреби кокетує чи з Русинами чи з Поляками. Поляки, пізнавшись на его фарисействі, перенесли его на Мазури, та тепер обіцяно вставитись за ним, если добре сплесе ся при тих виборах. І добре списав ся: при правиборах виступив оскорбляючо против присутного священика і перевів вибір двох Поляків на виборців, котрі разом з ним віддали голоси на Поляка. Тепер Рубель певно вже не поїде на Мазури, останесь і буде дальше так «подвизати ся», як отсе при останнім виборі...

Одже й не дивниця, що по такій неудачі правиборів була дуже мала надія на добрий успіх, а то тим більше, що агітації по переведеню правиборів стали ся ще сильнішими. Польський комітет розіслав обіжники до всіх дідичів, щоби складали 2% додатків до податків на цілі агітаційні і щоби всіма можливими впливами старали ся позискати виборців. І фактично все, що тільки було в повіті впливовішого кинуло ся обробляти наших виборців, платили по 10—20 зол. за голос, страшили, обіщували несотворені річі — і тим позискали дуже легко многих і так уже непевних виборців. В який спосіб то відбувало ся, на то суть свідки, котрих оброблювано.

Настав вкінці день вибору посла. Ще ніколи при жадних виборах не видала Жовків тільки різнобарвної зволючи, як сего разу. Я не пересажую, коли кажу, що агітаторів було далеко більше, як всіх ви-

борців. Команда против нашого кандидата мусіла бути дуже остра, коли буквально з кожного села приїхав дідич, всі економи, всі лісничі і кількох арендарів, що аж роїло ся від панів, жидів і підпанків. Деякі священники-виборці хотіли в церкві відправити молебень, та не дозволив игумен Франковский, член польського передвиборчого комітету. Коли ще вкінці додамо, що два криминальники жиди Мендель і Сімхе були заплачені на то, аби наших виборців заціпати і їм карти легітимацийні видирати, — то будемо мати виправді дуже сумний, але правдивими красками змальований образ виборців.

Таким способом і так уже мале число наших твердих виборців уменшило ся ще більше, бо деякі таки в останній хвили улягли тим тисячним намочам і пресіям і або віддали свої голоси на польського кандидата, або відступили цілком від голосовання. Але пречіж за помічю Божою устояло ся при тій страшній борбі ще стілько виборців, що могли поконати супротивну силу і принесли честь повітові і рускому имени. Такі виборці заслужили на то, щоби їх села прилюдно похвалити. Ото они тверді як скала: Батятичі, Бесіди, Блищиводи, Боянець, Брище, Честині, Деревня, Добрусин, Дорогошів великий і малий, Дзіболки, Фійна, Гребенці, Гутиско, Колоденце, Кошелів, Крехів, Кунин, Любеля, Мацошин, Могиляни, Нагірці, Печихвости, Пили, Провала, Предри міхи, Пристань, Руда крехівська, Смереків, Сулимів, Воля жовтанецька, Вілька кунинська, Замочок, Звертів, Желдець і Жовтанці, а по часті Мокротин, Бутини і Туринка. Кажу для того «по часті», бо один виборець з Мокротина Михал Жур, сивий і статочний господар, що попередно все голосував з Русинами, даліше один виборець з Бутин Яцко Боднар, і наконєць один виборець з Туринки Стах Скоропад замість іти до голосовання, зістали ся в шинках. Подібно удало ся польським агітаторам відмовити від голосовання ще слідуєчих 4 виборців, на котрих і ми Русини і їх громади спустили ся, що сміло постоять за руским кандидатом — то слабодухи: Иван Фуц з Купичової, Ілько Когут з Липини, Михайло Лисобик з Сопошина і Мих. Голяк з Артасова. Тепер мусимо публично подати имена тих Микитів, що злакомили ся на панські обіцянки, трактamenti та гроші, і хоть Русини віддали голоси на польського кандидата на сором і ганьбу тим громадам, що їх висилали — ось они (зрадники): 1) Стефан Васько з Борового, 2) Иван Бабляк і 3) Гриць Сидорко з Дзорець, 4) Павло Дзюдзя з Куликова 5) Гриць Процайло з Майдану, 6) Михань Самотий і 7) Гринь Володко з Мервич, 8) Андрей Балко, 9) Гринь Балко, 10) Иван Герман і 11) Асафат Небожук з Мостів великих, 12) Иван Порождко з Надича, 13) Гринь Шилуг з Нового-села, 14) Иван Татомир з Полян, 15) Василь Кліц і 16) Иван Хвалибота з Реклиця, 17) Иван Зінь з Скваряви нової і 18) Собко Павник з Скваряви старої, 19) Дмитер Владика з Стреміння, 20) Пилип Сокіл з Уднова, 21) Андрух Горбан і 22) Пилип Макогон з Вязової і 23)

о. Іосафат Франковский игумен оо. Василіян з Жовкви. Нехай Господь їм того не памятає! За то мусимо з правдивою відрадою піднести, що другий холмський священник, о. Шелеметко, приходник з Бутин, не тільки сам віддав голос на руского кандидата, але ще і своїх парохіян перед покусами остерігав. Честь Вам, Всч. отче, і вдячність матери Руси!

Дрібні вісти.

(† Йосиф Лозинський), священник в Галичині, діяльний руский патріот-ветеран що вже 1834. року працював на поли народної літератури упокоїв ся недавно тому на 72. році свого для Руси вельми пожиточного життя. Вічна ему пам'ять!

(† Юрій Заяць), висулужений підпоручник цїсарської гвардії прибочної, відзначений многими орденами упокоїв ся 2. (14.) Вересня у Відни. Покійний був родом з Лужан і ніколи не забував на свій руский рід і бідних студентів у Відни. Вічна ему пам'ять!

(Асистентом фармації) именований в Чернівцях межи иншими й один Русин, п. Волод. Окуневський.

(Повінь на Буковині) нанесла шкоди в самім повіті черновецькім на 58.855 зол. для 69. жителів. Селянські ґрунти знищені у вартости 1998 зол., плоди на полях 12.028 зол., припаси збіжжя на 10.062 зол., понищені будинки 9122 зол.; на обшарах двірських обчислено шкоду на 20 645 зол. В Кіцманьскім повіті зробила вода 5 фалтів поля зовсім нездібним до упрани, на 100 фалчах знищено засіви у вартости 5980 зол., даліше забрала повінь збіжжя на 4404 зол. 80 кр., дров на 197 зол. 80 кр., різні господарські знаряди на 3502 зол. 50 кр., млин за 300 зол., 262 штук дробу і т. д. в кінці 157 хат у вартости 7 50 зол. Ціла шкода без спустошень виносить 21.961 зол. 10 кр. — В Радовецькім повіті потерпіло 27 господарів шкоди на 3868 зол. — В Серецькім повіті пошкодовані 341 людей на 13.151 зол. — В Сторожинецькім повіті забрала або ушкодила повінь 83 хаті в сумі 4945 зол., а шкода нанесена 1042 господарям сягає до 108145 зол. — В Сучавськім повіті є 308 пошкодованих, а шкода виносить 12.000 зол. — З Вижицького дуже пошкодованого повіту нема ще ошанованія — При сих ошанованях увзгляднено лише бідніших людей.

(Нові місця лікарів повітових) будут від нового року отворені в кіцманьскім і серецькім повіті.

(До рускої гімназії у Львові) вписало ся сего року 495 учеників, помимо того, що «русским обществом» «Ставропигія» і «Народный Домъ» вислали своїх бурсаків до гімназії — німецької!!

(Що Рим а Польша одно), про те свідчить факт, що садагурський ксьондз Пйотровский збирає у людей гроші й платит учителям в Новій-Жучці й Рогізни, аби учили римско-католицьких Русинів польської мови.

(Вечерки співно-деклямаційні) школярів о. Манастирського з Паньскої-Долини дані в Милієві і Вижицях випали дуже добре. Чистий дохід вечерка в Милієві призначений на тамошнє тов. «Школу» виносить кілька левів, а у Вижицях на тамошню читальню аж 32 зол. Ось як то вже навіть наші діти під щирим і розумним проводом можуть причинитись до зародного морального і матеріального добра. Желасемо, щоби й панове учителі пішли слідом о. Манастирського.

(Дош із снігом) падав минушого Четверга в Чернівцях. В загалі зближаєсь сего року зима скорим кроком.

(Прав. газету церковну) німецьку задумали видавати священники кімчанського декапату зібрані на соборчику в Ставчанах. Боже помогай!

(Число гімназістів) в Австрії зменшило ся сего року о 319 учеників; за то збільшило ся число учеників шкіл промислових. Се дотичит головн країв Нижших Ракус, Чех і Сирії. У нас чим раз то більше кандидатів на «докториків», лише руских учеників мало, хоть рускої інтелігенції майже нема.

(В Сучаві згоріло) минушого тижня 12 домів у вартости около 40 тисяч зол.

(У кого сповідати ся) селянам рускої громади Кирлибаби, коли тамошний священник о. Зуграв не знає по руски? Чи може у уніятского священника з Кимполунгу? Отсе запитане ставляють нашій світлій православної консисторії Русини з Кирлибаби через нашу газету й викидають як найскоршій відповіді.

(Руска взаємність). Щоби підперти видавництво з многих сторін похваленої черновецької «Бібліотеки для молодіжи» задумує хтось з Львівських Русинів-народовців (!) заложити нову часопись для молодіжи.

(Московські книжки) накинєні Петербурским «благотворительнымъ обществомъ» читальни в Самушній споводували слідство й проти одного учителя. Хотя не було підстави до кримінального процесу відступлено акта краєвій радї шкільній, а та зарядила тепер проти того учителя дисциплінарку. Що з того вийде, побачимо, але тепер вже говорять о карнім перенесеню обжалованого. Так то карають ті самі за то саме, що сами провинили, ба й тепер ще завиняють, ставляючи професорами будучих учителів самих Цанруссів.

(Сов. Винницький) зложив мандат члена черновецької ради громадської задля несправедливого поступованя сеї ради проти учителів-Русинів. Рада не прийняла резигнації а вислала начальника свого, щоби просив сов. Винницького, аби остав у радї. На дотичке запрошене начальника міста сов. Винницький вимовив собі якийсь час до намішлення. Кождий, хто знає, чим поводуют ся черновецькі радні при обсаджуваню місць учительських, зрозуміє сей крок.

На оповіщенє о співно-декл. вечерку школярів на дохід «Народного Дому» звертаємо увагу наших черновецьких сусідів п. т. інтелігенції і читальників та просимо, щоби зволзли, як найчисленнійше явитись та забавитись, а при тім сперти «Народний Дім».

(„Сон-мара“) думають люди, не так думав Петро Маркович з Руского Банилова; бо коли ему приснилась невірність его жінки, пішов в ночи з двора до дому і застав єї з парубком Андрієм Лавренцом та й убив его, за що засудив его суд на рік тяжкої в'язниці.

(32 рази карана) уже Марія Маріянучук за крадіж, а таки ще раз покортїло єї украсти, невелику справді річ, за то велика постигла налогову злодійку кара, бо аж півтора року в'язниці.

(Старий грішник). Тодер Шлемко, старець 73 літ зівавтував 13-літню дівчину, за що засуджено его на два місяці в'язниці і заплату 800 зол. для згнаньбленої.

(Рускі оголошеня) дирекції наших залізниць дивно якось звучат. Не вжеж то наш славний «русский переводительствующій» смішит руску мову?

(Григорій Купчанко), вималювавши в свої «Не-Правді» вже всіх славних «Русскихъ» як: себе, свого брата, ксьондзів та Москалів, не має вже кого портретувати, хоть замість обіцяного двотижневника ви-

дає лиш неправильний місячник, одже й лиш половину образів. Тому загадав вже Купчанко намалювати «русскимъ» мужикам славно незвісного добродія руского народа Румуна, домнула Табору. Та сей подякував г. Купчанкові за «превелику честь» і сам здивований показував лист о великій славі своїй у «Русскихъ». — На підставі сего факту поручаємо «Не-Правду» г. Купчанка яко найдешевший спосіб портретованя і «прославленія».

(Катихит прав. школи) народної в Чернівцях о. Ломіковскій именованій парохом у Вамі. Чейже краєва рада шкільна заіменує новим катихитом священника, котрий би знав докладно й по руски, позаяк більшість учеників сеї школи руска.

(Др. Юнович), директор розвизаної школи реальної в Сереті именованій директором школи реальної в Лайбаху, в Країні, куде вже й відійшов.

Цїни збіжа.

В Понедїлок, дня 23. л. Септембра платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	8 зол 55 кр.	— 8 зол. 65 кр.
жита	6 „ 25 „	— 6 „ 40 „
ячменю	6 „ 80 „	— 7 „ — „
вівса	7 „ — „	— 7 „ — „
кукурузи	4 „ 75 „	— 4 „ 80 „

Для науки і забави.

Навернений скупець.

(Оповіданє Евгенії Ярошинської)

IV.

Тимчасом діло в хаті велось все однаково, Николай скупував ся, а его жінка старалась на дармо его від того відзвичати. Раз таки пішла, ему на збитки, на хрестини, та понесла великий кавалок полотна яко крижму. Прислали і за Николаєм, він подумав собі: „треба йти, шкода, щоби я за крижму не наїв, та не напив ся добре.“ Пішов, там его яко богача величали та вели ему честь, що ему дуже подобалось. „Не є то дуже зле діло йти межи люде, та на оказію“, думав він собі, „коби то лишень нічого не коштувало, а так, як подумаю, що жінка взяла кавалок полотна та ще треба буде лева на колачі давати, то вже мені й їда й пите не смакують.“ Про то все так їв, що аж люде на него зивлялись.

„Чи видїли ви кумко, як той Николай на хрестинах їв?“ запитала одна жінка у другої здивавшись другий день по тім на улиці. „Я гадала, що він ся вдавить.“

„Ей говоріт, кумко“, відповіла друга, „богачі так ся мають, дасть того кавалок полотна, та хоче, щоби вже коло него так ходити, як коло якого короля, з роду, з віку не брала бим богачів в куми. Она, Николайха добра жінка, та що, він єї так в руки взяв, що годі їй кинутись.“

„Гірке лихо єї з ним, кажут, що там за сі хрестини таке було, й на воловій шкірі не списав би.“

„А дивіт, она дурна, чому его не покине?“

„Бо видите, она дуже соромлива, та не хоче робити з себе сміх, але й так терпіти також не добре.“

„От Богу дякувати, що ми не богачі, та не маєм ся чого сварити, бувайте здорови, кумко!“

„Йдіть здорови, та прошу вас, не кажіть нікому то, що ми тут говорили.“

„Або ви мене від сьогодні знаєте, де би я щось такого говорила?“

Розійшлись кожда в свій бік. То що они говорили, було правдою. Николай прийшовши з хрестин докоряв жінці за її легкомисність та марнотравність. Она ему відповіла, що ему нема нічого до того, що она марнує, бо як марнує то своє, прецінь її поле так родить як его, та її вільно з своєю працею робити, що хотіти. Се его розлютило до останку, був би її дав доброго парубка, як би не була завчасу з хати забралась. Гнат і Василика ледви її втихомирили, така була розлючена. „Бог би того Петра не простив“, сказала з плачем, „що він прийшов до моєї спокійної хати та дораджував мені віддаватись, не ліпше було мені тихо сидіти в своїй хаті, ніхто був би ся надомною не збиткував, не називав мене ріжними словами. Тут я робю, працюю, всему запобігаю тай ще не учую ніколи доброго слова. Отсе мене таки правдиве нещасте найшло.“

Николай каляв ся трохи, що дав ся за далеко гнівом унести. Він видів яка его жінка була господиня і робітна, яких мало. Коби ще була трохи скупійша, то би вже нічого їй не бракувало. Але то нещасте, що она і бідному дасть і слабшого від себе допоможе, а то все не прибуває до купи, но збуває. Коби то она дала повернутись, то була би ще ліпша як перша покойна, бо тота таки не любила дуже робити, воліла з заложеними руками сидіти. Таке він собі в своїй голові міркував, но стеріг ся се кому виповісти. З жінкою обходив ся через якийсь час дуже бережно, хотів, щоби она забула его погане обходжене ся з нею.

Прийшло Гнатови, щоби ся ставив другий раз до бранки. Василика так плакала як він ішов, що ледви тітка її успокоїла. Не приймили Гната и тепер. Прийшовши вечером до дому, він узрів Василику в саду та борзо побіг до неї. Она увидівши его коло себе живо запитала:

„А що приймили тебе до войска?“

„Ні, Богу дякувати“, відповів, „а тобі би було жаль за мною?“ запитав дивлячись її в очі.

Она зачервонілась. „Чому не жаль“, сказала тихо.

„Але чи тобі би було гірше за мною жаль, як за яким другим?“ питав Гнат далій.

Она мовчала.

„Но скажи, Василико, було би тобі за мною гірше жаль, як наприклад за Михасем?“

„Чому ти мене се питаєш?“ відповіла Василика від нехочу.

„Знаєш Василико, що як би я мав до войска іти, то мені було би за тобою найгірше жаль,“ такі не-

знаю чи перебув бим то, не видячи тебе так довго. Ти Василико не знаєш як я тебе дуже, дуже люблю. Скажи Василико, а ти мене любиш?“

Василка так засоромилась, що не могла і слова промовити, лиш на остатнє его запитанє скинула легко головою.

„Но коли ти мене любиш, моя Василочко, то будеш на мене чекати, доки мені не позволят з тобою оженитись, будеш, моя дівчиночко?“ питав Гнат.

„Буду, буду, хоть до коли, я за нікого другого не віддам ся“, відповіла Василика.

„То добре, моя мила, але прошу тебе не кажи нікому, що ми тут з собою говорили, не треба нікому знати, як ми з собою любимось.“

„Я не скажу нікому, де-ж таке казати.“

„Яке ти се розуміє слово сказала, Василико, правда люди би зараз, щось злого за нас говорили.“

„Навіть тітці не скажу, они би ще мене відси нагнали, та як тобі потому аж на друге село до мене ходити.“

„Я би пішов і на третє, як бим знав, що ти там.“

Василка розсміялась. „А ноги би тебе не боліли, що дня так далеко ходити?“

„Де вже там ноги болят, як ся до своєї дівчини іде. тогди і землі під собою не чуєш. От як я сьогодні далеко йшов, та навіть того тут коло тебе не чую.“

„Та ти ще неневи не казав, що тебе не приймали?“

„Ні“.

„Йдиж живо. они тебе так чекают, як Бога“.

„А ти не чекала?“

„Я також чекала, но коли ти вже мені сказав, то біжи живенько, та скажи всім.“

Гнат пішов до свого нєня, сказати ему веселу повину. Василика побігла корови доїти, бо вже зробилось пізно. Доячи корови виспівувала таких веселих пісень, що Михась, котрий замітав подвірє сказав сам до себе: „Се що Василиці ся стало? Цілий день ходила така сумна, аж мені жаль за нею було, а тепер так весело співає, що подвірє ходит. Примха тих дівчат знати може.“

(Дальше буде.)

ЖИВНОСТИ НАРОДУ.

VIII. Пяньство.

Хто свій жолудок призначив, що лиш тогди стравить, коли в нїм горівка є, того жолудок попсова-ний, а чоловік з таким жолудком нещасливий. Без основного вилічення не приїде він до здоров'я; бо его жолудок так ослаблений, що без горівки не буде стра-вити і найлекшу страву, ба на тім ще й не кінець, бо що перше вдіяла одна чарка горівки, на то треба пізніше випити вже дві, а дальше й три, чотири і т. д.

Щоби роздразнити жолудок, треба такому чоловікові далі цілу літру або й більше горівки. Такий чоловік стає ся нехотючи пияком. Жолудок пияка мусит бути повний горівки, він не їсть нічого, бо ему ніщо не смакує, его жолудок не стравит вже нічо. Але пияк не знає, що се наслідки пиянства. Треба би конче виглядіти причини, чому власне бідний зарібник так часто підупадає тому нещастю, пиянству.

Підчмелений, а гірший пияк, то не все одно. Підчмелений зажив алкоголу; той алкоголь переходить в кров, а з кровію дістає ся він в мозок і дражнить нерви до надсильного, неприродного діла. Нерви серця роз'ярені, споводують сильне бите серця і пульса. Кров збурена бурхає по цілім тілі і заливає мозок. Тому то пияний непритомний, несвідомий самий себе, ему искри палають перед очима, в ушах ему шумит, в голові крутить ся, его хід непевний, его лице і очі червоні, він пітніє надзвичайно і дихає дуже скоро, бо его легке розпалене, він лютит ся, баламутит, плете вісенітниці і вроює собі надзвичайну силу тілесну і душевну.

Если пияний пробує йти, то сі всі прикмети а властиво заморока перемагають его, він потикає ся, паде і не може вже підоймитись, ба навіть і сидіти вже не може, він впадає в непритомність, а по сильнім роз'яренню наступає вялість і оспалість. Наконєць запановує ним песпокійний сон, котрий отверезує нещасного, але наслідки лиш поволи уступають. — Такому станови підлягає кожний, хто алкогольовими напитками раз обезсебит ся. Бридкий і огидний се стан; але подібне може лучити ся і найневиннішому, а власне для того, що він не пияк. О сім стані не говоримо, бо се не належит до поживліня, але до легкомисности і злого товариства. Порядний чоловік збуде ся сего гріха тим, що скунає ся в зимній воді і заприсягне щиро Господеві і собі, що не попаде більше в такий стан. Инакше має ся річ з правдивим пияком, а се належит вже до живліня, бо пияки повстають, на жаль, по більшій части лише задля недостатку доброї і достаточної їди; але завше охота до пиянства походить від зіпсованого жолудка, котрий не може тверді живности стравити.

Можна сказати: Чий жолудок навик, що лиш тогди стравит, коли він горівкою роздразнений, той ступив вже на дорогу до пиянства. Лучає ся й у богатших людей випадок, що они піддали ся сій навичці, але тут опасність невелика; — богатший прийде хоть пізнійше до пізнання і ему легко поправитись. Він їсть заміст твердих живностей плинні, він споживає мало но добре приправлених і легко стравних потрав, добре приправлене мясо і легку ярину. На сїданє їсть він кавяр з цитриновим соком а на обід богаті компоти, а ті заострюють апетит і улекшають стравліне. Если ж не чує ся зараз по їді зміцненим, то має час зачекати, доки спожита страва не перетворит ся в кров. Богач спочиває собі по обіді, а потім проходить ся на свіжім воздуху, аби до вечері апетиту набрати. Се все

суть способи до заострення апетиту і улекшення стравліня, навіть і тогди, коли богатший вже так далеко запустив ся, що напитки ему жолудок зіпсували. Не цнота і мірність причиною, що межи богачами менше пияків, але тільки то, що они могут собі иншими стравами помочи. В богатім селі дуже легко проповідувати против пиянства і наклонювати людей, аби виписували ся до товариств тверезости та присягали від горівки; хоть часто буває і так, що богатчійшов, як то кажут, на пси і стає ся остатнім пияком.

Правда, що его звиняют тим, що от-то его опанувала розпука, але се не розпука, а тільки недостаток того, чого вперед було много. Як поводит ся бідному в такім припадку, о сім на другий раз.

Г. Н.

Учіте ся, брати мої!

Н О В І К Н И Ж К И.

„Бібліотеки для молодіжи“ вийшла книжочка 9. оздоблена двома осібними і гарними портретами Русинів-патріотів: Іосифа Залчківського і Михайла Качківського. Зміст сеї книжочки такий: 1.) «Отче-наш Русина» (стих Ол. Манастирського), 2.) «Іосифъ Залчківскій» (житєпись), 3.) «Бесѣды про нашій землѣ, III.» (Стодольського), 4.) «Невольничка», (оповіданє Марка Вовчака), 5.) «Курилка» (конєць сміховинки Озерного), 6.) Де що для дѣточокъ: «Не мои ноги» (Співомовка Руданського), «Загадки» і «Вѣдгадки».

Подавши недавно прихильний суд «Дѣла», подаємо тут голос другої часописи о сім одиніком видавництві для рускої молодіжи. Львівська газета «Батьківщина» пише в 32. числі: «Черновецька «Руска Бесѣда» видає книжочки зъ образками підъ назвою «Бібліотека для молодіжи». Книжочки ті суть дуже пожиточні для молодіжи, а до того дуже дешеві».

Думайте, читайте!

Від Видавництва.

Сим числом розпочинаємо послідну третину сего річника і просимо умильно о надісланє належитостей, які зазначаємо кождому з поважаних пренумерантів наших на адресах сего числа. Додаємо заразомъ, що є се послідне напінненє з нашої сторони, та що проти довжників, котрі не вирівнають свою залежність цілковито до слідуючого числа, примушені будемо ужити средств немилых і коштовних.

На дохід товариства
„Руский Народний Дім“
в Чернівцях

буде в Неділю, 24 Вересня (6. лат. Октобра) с. р. в
„Народнім Домі“ (Улиця Петровича ч. 2.)

співно-деклямаційний вечерок

школярів із Паньскої-Долини під проводом Вч. О.
Ал. Манастирського.

Програма:

I. часть.

1. „Крилець“ хор.
2. Відчит о. А. М.: »О звичаях і обичаях руского народа в Буковині.«
3. „Анчел вопіяше“ хор.
4. „До гостей“, стих, виголосит один школяр.
5. „Сербске коло“ хор.
6. „Громадські радні“, веселий хор.

II. часть.

7. II. часть відчиту: »О звичаях і обичаях . . .«
8. „У вечер“ хор з сольом баритоновим.
9. „Отче наш Русина“ стих, виголосит один школяр.
10. „На селі“, веселий хор.
11. „Повінь“, стих А. М., виголосит автор.
12. „Жовняри“ хор.

Ціни місць: Крісло 50 кр., вступ 30, для студентів, міщан і селян 20 кр.

Початок о 6 1/2 години вечером.

СТАТУТИ затвердженого в. ц. к. правительством товариства

„Власна Поміч“,

(каси позичкової і шпихліри) продає по 30 кр. (за 5 примірників разом з прозьбою.)

Редакція «Буковини.»

Поодинокі книжочки

ілюстрованої

„Бібліотеки для молодѣжи“

продає

„РУСКА БЕСѢДА“

въ Чернівцяхъ

— по 10 книжочокъ за 60 кр. —

Видає і за редакцію відповідає: Сільвестер Дашкевич.

Я АННА ЧІЛЛЯГ

маю довге на 185 сантиметрів великанське волосє Льорелей

а то в наслідок 14-місячного уживання помади мого власного винаходу, єсть она одиноким **средством** на випаданє **волоса**, викликує его поріст, зміцняє шкіру під волосєм, викликує у мужчин повний сильний заріст бороди і надає вже по короткім ужитю **волосоу** на голові і бороді природний полиск і густість і хоронит его перед скорим посивінєм аж до пізної старости.

Ціна слоїка 2 зол.

Розсилаєсь що дня у всі сторони світа за надісланем грошей або посиллятою.

Csillag & Comp.

Budapest, Königsplatz,

і туди треба всі замовлення засилати.

9—20.

**ПЕЧАТНЯ
Г. ЧОППА**

в Чернівцях, улица божниці ч. 8.

поручаєсь к скорому і елеґанцкому виготовленю

ВСЯКИХ ДРУКІВ

як:

творів, брошур і часописей

на всіх языках:

оповіщень, табель, цінників, циркулярів, адресних і визитових карт, увідомлень о заручинах, запрошень весільних, листових паперів і обверток з фірмою і проч.

і заобезпечує дуже умірені ціни.

СКЛАД ДРУКІВ ВСЯКОГО РОДУ

для п. к. войска і жандармерії, для п. т. урядів, громад, колектантів, приватних і т. д.

по найдешевших цінах.

Папір і прибори до писаня продают ся гуртом і подрібно.

З печатні Г. Чоппа.

«Буковина» виходит
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
вносит:

на цілий рік 3 зол. — кр.
„ пів року 1 „ 50 „
„ третину „ 1 „ — „

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарни Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

„Ревіста денунціаторска.“

Славний орган висшої політики румунизаторської, випечатала в 18. ч. с. р. «десять заповідей московских» з таким додатком: «Сі десять заповідей розкинені по всіх краях і ми („R. P.“) найшли, що вони мають находити ся навіть в деяких товариствах в Чернівцях, котрі стоять під благосклонним доглядом ряду бр. Піна, котрий зробив би добре наглядати за тими особами, для котрих Сго Експеленція показує так благосклонні стичности. — Поручаємо, «додає ще «Ревіста», «хвальному рядови звідувати збори читальніні знад Прута і Дністра і надіємось, що знайдут ся речі, з котрих хв. ряд буде мати велику радість.» — Підла денунціация румунизаторської «Ревісти», що не має і не може мати відваги виступити явно і поименно з своїм тяжким закидом, бо все чиста лож і клевета, вимірена, розуміє ся, проти руских товариств, котрі стоять на заваді румунизації: та ціла отся політика денунціаторска така глупа і смішна, що ледви чи найде ся який дурень між самими Румунизаторами, котрий би її взяв за правду; бо річ певна і природна, що десять заповідей московских тільки одним Папруссам і попущеним з ними через спільних своїх секретарів Румунизаторам буковинським припали до вподоби. Десять заповідей московских збільшити хотят на підставі православія, (улюбленім конику Папруссів і Румунизаторів) Росію і Румунію на кошт Русинів і Австрії, а против змосковщення і зрумунищення борят ся як раз був. товариства рускі. Ми довідались про сі заповіді з німецких газет, але «Ревіста», здає ся, має близні безпосередні інформації, бо в нотатці додає від себе (!), що «части Буковини межи Прутом і Дністром прийдє до Росії», чого у всіх інших газетах, які ми читали, не стояло. Одже вилізло шило з мішка, а великий то злодій, що втікає й, аби спасти ся, кричить: «Ловіть! ловіть!» Та се застарілі штучки, що хіба в Румунії ще незнані. — На підставі своєї власної глупої та підлої денунціації написала «Ревіста» ще й вступну статію, котрою хоче очистити своїх з нелояль-ности, котру сама їм закидує, і тішила би ся дуже,

колиб ряд переконав ся в кінці, що не Румуни, а рускі товариства черновецькі і рускі читальні, одже Русини, суть нелояльними. Не маємо причини не вірити, що благородність римска тішилась би такою гадкою ряду; але аж смішно читати ті глупі стони і верески «Ревісти» на угнетене (!) Румунів зі сторони теле-рішного ряду буковинського, а протеговане Русинів. В чім виявились они? Чи сойм не румунський? Чи уряди, суди, церкви і школи не повні Румунів а навіть Румунизаторів? Чи найде ся хоть один факт унослідження румунської мови де небудь? Чи нема навіть в руских громадах шкіл румунських? Чи нема гімназії румунської? Чи школа диківска і духовна се-минарія, призначені для цілого краю, не румунські, ба навіть румунизаторські? Чи є там хоть один учитель-Русин, або хотьби не Русин, а знаючий докладно язык руский? Чи не суть панотцями сіл чисто руских Ру-муни, ба навіть Румунизатори? Чи не заборонено бо-гословом учитись рускої мови й літератури? Чи право-славна (одже не румунська) школа не є румунизаторска фабрика? Чи не заступають усюди (гляди н. пр. уч. семінарію) Русинів Румунизаторами. Чи є де одна автономична власть навіть в чисто руских околицях без румунського, а навіть румунизаторського заступника. Чи не віддано і рускі школи під опіку Румунів? Чи є хоть один щирий Русин на яким впливовім стано-виську? Чи є хоть один посол-Русин в соймі або в радї державній? Де руска гімназія? Де рускі виклади на богословію? і. т. д., і. т. д.

З чогож виводит «Ревіста» угнетене Румунів, а протеговане Русинів. Чи є на се хоть один-однісін-кий факт?

Много, дуже много руских кривд особливо в школах можна було вже за теперішного ряду залаго-дити, прото усе остало й остає, як бувало. Може «Ре-віста», як довідалась про обяснене III. заповіді мос-ковської був. Русинам найстрашнішої, довідаєсь про які може хоть будучі справедливости або, як вона гадає, протекції на кошт теперішних румунських надужить в користь Русинів, то най їх оголосит, а доки не наведе фактів, то всі її крики останут сміш-

ним жидівським рейвахом після засади: і бити та ще й кричати; на що шкода й слова відповіді. Тепер озвалисьмо ся тільки зі взгляду на підлу і нікчемну денунціцію, на скритий закид, мовби Русини вже ударили й нагинали здорові плечі під московський кнут, та наче-б ніхто не знав про руссофільство після Ш. заповіді московської у Румунів в Румунії та й Румунизаторів в Буковині, котре найшло вже навіть у нас голосний вираз в «Арборосі». Не будемо й не хочемо учитись лояльності у бувших членів тої «Арборосі».

Як вибирали Галицькі Русини послів до сойму.

(Дальше.)

Одушевлене, яке викликав між виборцями і взагалі між Русинами калуського повіту вибір Юліана Романчука на посла до сойму, не дасть ся описати. Треба було бути на місці і бачити своїми очима, аби пізнати, що значить тріумф перемоги над гордим і могучим противником! Бо таким именно противником був п. Станіслав Коморницький, маршалок калуської ради повітової. Побідивши такого противника, сміло можна сказати: Русь живе і жити буде! будучність наша!

Заки приступимо до опису самого вибору посла, згадаємо де-що про правибори. Правибори розпочали ся дня 11. н. ст. червня о селі Загір'ю і з-відтам зараз по правиборі прибігло до Калуша 7 людей з утішною вістею, що вибрано на виборці честного Стефана Сулиму, а сам ч. виборець написав до нашого комітету: «Дай Господи, аби я був щасливий Вашій підпорі!» Початок добрий, але зараз з полудня засмутив нас вибір на Бани калуський, де вибрано п. Венця, салинарного урядника, приналежного до Калуша. Сей вибір показав нам уже, що правибори будуть переводитись неправильно. На день 12 червня призначено правибори в самім місті Калуші. Вже рано все міщанство вирушило до церкви на хвалу Божу, упросити Всевишнього о поміч, а о 9 год. почалося голосоване. Треба було бачити, як не хибло ані одного міщанина, як красно, солідарно всі голосували до 11½ години. О тій порі правительственный комисар п. Гіртлер перервав голосоване до 3-ої год. пополудня. Міщане, котрі ще не віддали свого голосу, не розійшлись домі, а удались переждати до міщанинина Симка. Тут прибігають люди і доносять, що пп. Томек і Шопицький, секретар ради повітової Пшестьський і аґент Заленський ходять по жидях від хати до хати і всіми способами стягають жидів до голосованя на карту «урядничу». Все то було-би вічно не допомогло, коли-б не штучки при самім акті правибору, — а то голоси жидів штучно вишробовувано, а голоси міщан зменшувано. Так н. пр. Альтер Лілієн, котрий мав голос, був виїхав на той час з Калуша, а жидова привела до голосованя нічого жиди того имени котрий навіть не платит податку; а хотий заступник бурмиистра п. Теницкий а навіть сам головний аґитатор польській хирург-жид Кігалес констатували, що се не

той Альтер Лілієн, — то таки допущено того жиди до голосованя. Дальше: коли міщанин Йосиф Теницкий голосував раз за себе, а другий раз мав голосувати в спільці з Михайлом Конфилією, то не прийнято того другого его голосу, але жиди-спільники голосували по два і три рази, як н. пр. Вольф Аст і Саламон Ліммер, Саламон Вайншток і Арон Лейб Шенфельд, Маєр Шулим Вайнбір і Вольф Лібляйн, і т. д., Вольф Аст на повномочіє Ліммера, а потім Ліммер на повномочіє Аста, і т. д., а де три спільники були, то давали три голоси. Дальше 8 головів було таких, що по два рази давано. Але і то все не було-би ще допомогло противній стороні, коли-б правибори були скінчили ся того самого дня. Але о 9 годині вечером, коли ліста міщанська все таки була горою (мала о 54 голосів більше), комисар п. Гіртлер, звиняючи ся змученем, відложив голосоване на завтра. Тоді Томек, Шопицький і їх приятелі Мойше Вінклер, Фрідель Штайн, Кічаліс, Сімхе Файнгух і др. кинулись до праці на цілу ніч. Міщанам годі було видержати конкуренцію з жидями, котрі вишробували свої голоси на сто більше, а все-таки міщанство встигло переперти своїх з виборців: нотаря п. Бачицького, заступника бурмиистра п. Мелетія Теницкого і куни п. Ярослава Коритовського. Взагалі, як в Калуші так і по селах, рух правиборчий був такий великий, як доси ніколи. В місті Калуші, де давнішими роками голосувало 200 правиборців, сего року голосувало 471; в селі Підмихайлю голосувало 120 правиборців, в Красній 100, і т. д. П. Гіртлер при правиборах по селах промовляв за вибором виборців, котрі би були за Коморницьким (війти, зарядити лісові, як п. Навратіль з Небелова, вибраний в Сливках), за те знов комисар п. Завадський, хоч з роду Поляк, переводив правибори безсторонно по закону — і се ми з приємністю констатуємо.

Зі сторони відділу повітового пресія на виборців і на громади була страшенна. Котра тільки громада була певнена, т. е. коли не знало, чи виборці з громади будуть голосувати на не-народного кандидата, там переводжено в часі передвиборчим інконтру каси, страшено різними престаціями, екзекуціями; грожено, що люде не дістанут позички з каси повітової, а довжники будуть мусіти відразу цілу позичку платити. Довжникам рустикального банку грожено екзекуціями, відділ повітовий розсилав що не міра різних писем до війтів (титуючи їх не по простацке через „wy“, як п. Солтиський, але через „Wielmożny Pan“). Не один війт думав собі, що се писмо, підписане заступником маршалка повітового, п. Поструским, єсть урядовим — або иншими словами, що се наказ! Многим війтам, писарям громадским і селянам, коли они говорили, що були-би з цілої душі за Романчуком, але «повіт» (відділ повітовий) буде лютий, коли его урядового наказу не послухають, — довго треба було вияснити, що виборчий комітет повітовий не має права урядово наказувати, а що той комітет на своїх пись-

мах уживає печатки виділу повітового. — то се надужите, за котре виділ красивий повинен би потягнути панів з виділу повітового до строгої одвічальности. Не говоримо вже о иншого рода агітаціях і пресіях, на які був виставлений наш селянин-виборець, а де все то нічо не помагало, там ужито страшної покус — грошей. Ми знаємо того рода факти з сіл: Підгірок, Хотіня, Довги калускої, Довпотова, Голина і др. То в виду тих пресій й покус наш нарід показав ся твердим, як скала, а тих 87 виборців, що неустрашимо достояли при хоругві народній, то найкрасший цвіт руский!

Кажемо отверто: кандидатура нашого дорогого посла Романчука була дуже zagrożеною, бо ми, признаємо ся зі встидом, побоювали ся, чи не спокусит ся бідний виборець на 100 зл. за голос або на 50 зл. за то, щоби не йшов до голосованя! Міщане калускі звіщають в понеділок пополудни, що вози п. Коморницького повезли: дві бочки пирогів, цілого зарізаного пацюка, 200 боханців хліба, кінви горівки, бочки пива, тютюну і сигар закунено за 32 зл., кухар і льокай п. Коморницького приїхали usługувати виборцям. Вечером в понеділок розбігли ся посіпаки, замайнувати виборців до wudziału — і ми бачили, як деякі Хруні змерком перекрадали ся туди бичними уличками на жидівських фіякрах... Жаль стискав серця наші на той вид, але ми все ще казали: воля Божа!

Дня 2 липня о 5½ год. рано дзвін церковний скликав нас на хвалу Богу. Нарід зібрав ся. Кленусь Богом, що я не бачив ще такого набожного настрою духа, не чув так горячих молитов, як на тій хвалі Божій. Нарід заплаканий вийшов з храму. Тоді стало всім лекше на серцю, — ми вірили, що побіда мусит бути наша! З церкви удав ся похід з відкритими головами, співаючи »Боже буди покровитель«, перед будинок староства, де мало відбутися голосоване. При брамі староства жандармерія не хотіла пускати виборців на подвіре, засланяючи ся тим, що приказ має від пана старости, нікого не пустити. Аж на грозьбу, що будемо телеграфувати до Его Ексц. гр. Таффового, сторожа безпеченьства пустила виборців!

Наступив вибір комісії. Наші виборці мали вже написані карти членів до комісії, але п. староста заявив, що має ся писати на урядових картках, котрі він роздасть. І так стало ся. Комісія вийшла великою більшістю наша. Потім почалося голосоване на посла. Серце радувалось дивитись, як сміло і неустрашимо борці за справу народну приступили до голосованя, як різко і виразно виголошували: »Високоповажний пан Юліян Романчук, професор гімназіальний у Львові«. Нічо не помогли арґусові очі агітаторів п. Коморницького, нічо не помогли щедро заставлені столи ковбасами, пирогами, та всяким мясвом, нічо не помогли вино, пиво, коняки, та всякі напінки. Великий празник прилагоджувано для Хрунів: на лоб на шию роблено лавки цілком нові, як у жидів на маці. Нічо не помогли і сотки, — правда

побідила! Дятого честь і слава тим борцям за справу народну, тим борцям неустрашимим, що не дали ся звести з дороги правди, не запродали справи народної за Юдин гріш, за дреглі, ковбаси, пироги тай за свинину! Честь Вам, отці духовні, що під Вашим оком Русь наша діждалась таких синів! Честь Вам, панове виборці, кличемо в имени всеї Руси, а та бідна але вдячна Русь свята запише Ваші имена в золоту книгу про вічну память, аби колись Ваші діти читали і з Вас приклад брали! Дай Боже, аби Ви із своїх дітей таку потіху мали, як Русь наша має з Вас!

Уже в середині голосованя ми знали, що побіда наша, і подали вістку ожидаючому нетерпеливо за брамою староства народови. Але жандармерія наказала народови обьявляти свою радість, грозючи арештованими. Однакож нічо не помогли погрози жандармерії, коли через уста председателя комісії, п. Михаила Бачинського, нарід довідав ся о результаті голосованя і о славній побіді рускій. З тисяч грудей озвало ся: »слава! славно!« Одушевленю не було кінця. З тяжкою бідою добив ся до голосу п. М. Теницкий, заступник бурмістра, і виїс многолітство Его Вел. Цісареві а потім нашому послови Юліянови Романчукови. Нарід відспівав »многая літа« з великим ентузіазом. Опісля забрав слово п. Ярослав Коритовский і промовив тими словами: »Панове виборці і правиборці! Побіда наша, за то ходім всі подякувати Всевишньому за тую ласку, що нам допоміг вибрати нашого руского посла, а йдучи дорогою, будемо співати »Боже буди покровитель!« і величавий похід в радістнім настрою вирушив і поступав поволи до храму Божого, де вже ждав о. Губчак, парох калуский. Селяне і міщане помішані з інтелігенцією шшли з відкритими головами, а коли прибули до церкви, надали на коліна і так щиро і сердечно молились до Бога, як би з якої війни повернули уйшовши лютої смерті. По відправі молебна оо. Губчаком, Козаком і Третьяком, нарід удав ся перед помешкане п. старости і відспівав »многая літа« а з відтам, запрошений комитетом місцевим, на перекуску до честного міщанина Д. Рубчака. Тут явило ся і Всч. Духовенство і разом з братами селянами і міщанами кріпило духа патріотичними бесідами і співами, закріплювало нарід до дальшої праці на поли просвіти народної.

А що-ж стало ся з тими присмаками, що то для виборців прилагодив був кандидат польского комитету центрального, калуский »маршалек повятови« п. Коморницький? Шкода було паньского труду і накладу. Тії самі вози, що привезли, відвезли все назад до дому! Тай гроші паньські пішли — як писали з Турки — в дубину! Маєте пане маршалку науку: не посягати другий раз по мандат селяньский!

Вкінці додаю, що дня 2. липня, на внесене селян, зібрано чотиреста і кількадесять підписів на адресу благожеланя для п. Юліяна Романчука на день его ангела, котрий припадав дня 3 липня.

Що діють наші братя?

По славно переведених виборах до сойму галицького, не перестав рух межи тамошніми Русинами. Ще і тепер обговорює ся публично о тихже виборах. Наші тамошні товариства як „Просвіта“ і тов. „Мих. Качковського“ устроїли збори поза Львовомъ, перше в Станіславові а друге в Калуші, котрі мимо несприятливої непогоди славно випали. На сих зборах було більш як по 500 членів. Шкода тільки, що на зборах тов. „Мих. Качковського“ не обійшло ся без неприличних демонстрацій против патріотів-народовців. На зборах обговорювано обширно о потребах духових як також і матеріальних народа і як-би найліпше просвіту між ним ширити. Але правда, що і сі товариства не тільки що мають багато членів і капітал, але і кожного року знаходит ся якийсь щедрий патріот, що жертвує на них гроші. Так записав упокоївший ся о. Иван Климс з Слободи-богехівської свій маєток виносячий 1728 зол. 18 кр. на товариство „Просвіту“.

А коли то у нас Русинів в Буковині найдут ся такі жертволюбиві патріоти, таж навіть на наш „Народний Дім“ вливають скупі датки.

Аби чаруючу красу рускої пісні рознести і своїх загірті та на будову руского театру гроші прибирати давало 12 академиків концерти по містах як Броди, Золочів, Зборів, Тернопіль і др., що не мало до оживлення руского духа в тамошніх околицях причинило ся; бо руский театр не має нігде приміщення і мусять ся тулити по чужих хатах. Тепер перебуває він в Перемишлі, де виставит нові штуки Б. Мирного, Іос. Барвіньського. Пануючий польский ряд в Галичині застрашений рускими успіхами при виборах та руским рухом старає ся — але на дармо — тойже зупинити і переслідує Русинів. Старости як в Долині, Золочеві і др. дражнять Русинів ріжними розпорядженнями а у Львові поарештовано Русинів. І відвічні вороги Руси — Єзуїти не сплять, а старають ся управу рускої духовної семинарії — огнища, з котрого виходит патріотичне руске священство — в свої руки перебрати. Думаємо що тамошні братя наші не допустят до того, аби мали і своїми головами наложити! З днем 10. жовтня зібрав ся сойм галицький, і мали ся перед тим у Львові рускі послы на нараду зібрати. Дуже живо обговорюють тепер по часописях руских о покривдженю руского языка та о правах тогож по урядах та школах.

З Угорщини — де мертвота над тамошною Русею панує з винятком руских колоній в Бачці, о котрих ми з цінного пера п. Ивана Югика з Кудурова довідуємо ся — доходить нас відрадна вістка, що о. Иван Скундевич, декан яношівський, зложив в адміністрації мункачівських фондів єпархіяльних 100 зол. на фундацію, з котрої проценти побирати має тая дівчина-сирота по священнику, котра в тамошнім заведеню найліпше буде учитись руского языка і рукодільництва. Як ся довідуємо з одной словінської часо-

„Рopotnik“, то під угорською короною в Хорватії Славонії находят ся дві народні школи, де викладовий язык є руский, бо є там кілька колоній руских.

В Буковині, де нас найбільше, діє ся противно, бо на глум всім правом і розумови мучат наші діти по нікотрих селах Русинами заселеними, волоскою мовою, котрої они не розуміють. Але правда і наша в тім вина, бо за млаво упоминаємо ся за наші права.

Переслідовують нас усюди-усюди але найбільше в Росії. В звязи з арештованими у Львові арештовано в Києві і других руских містах до 80 Русинів-студентів, бо Росія хоче там руского духа і чути убити, і здушує кождий руский рух, що ся неосторожно виявит. — Що ще там руского духа не удало ся здушити, є найліпшим доказом его життєвности, що там існують аж чотири рускі товариства театральні і що виходят все свіжі твори руского гєнія і рускої музи. Так трупа театральна Садовського буде тепер в Польтаві грати, і виставит три нові штуки: 1) «Богдан Хмельницький» руска оригінальна опера Щуровського з Харкова, 2) «Майська ніч або утоплена» опера нашого славного композитора Лисенка і 3) комедію «Гроші» нашого драматурга Карпенка Карого. Трупа Кропивницького, «батька» рускої трупи театральної тішат ся великим поводженем і шумними оваціями в Кременчузі. Знаменита трупа Старицького перебуває тепер в Астрахані, і як взагалі всі рускі трупи і штуки в Росії мають велике поводжене, з чого видно як чувствують там наші братя 20 міліонового народа руского. Четверта трупа руска під управою Мирово-Бедюха грає по менших руских містах як Луг і другі рускі штуки, і не менше добре їй веде ся, як тром попереднім трупам. В Винниці виставили руску оперетку «Чоботи» тамошнього автора Свенцицького, котра мала величезний успіх. Що наші братя не дають ся помимо переслідовань і строгої цензури, тому доказ що виходят книжки рускі як оповідання Певного, видані в Петербурзі, послідний том сочиненій Квітки Основ'яненка в Києві під редакціє проф. Потебні, і др.

Найліпше діє ся нашим братям в Америці, де їх чужі народи дуже поважають, коли ще тому кілька років назад їх вигонили. В Фріланді збудували они величезну церкву і склеп, як також «Народну Торговлю» в Джерменах. — Велику утрату дізнали американські Русини, що о. Волянський, котрий то до їх піднесеня головно ся причинив, вернув до Галичини. Остає там о. Андрухович, котрий сам тільки з великим напруженем сил так велику працю одолити може, тим більше що там тепер два перекинчики — «єсьондзи» з Угорщини нарід баламутят, бо суть прихильниками Мадарів.

Дописи „Буковини“.

(Із вижниць.) В неділю, 3/15. Вересня прибув Вч. о. Манастирський з своїми школярами о 4 годині по полудні до Вижниць, где его члени коло читальні сердечно привитали. Коло 8. години вечером зачала сая простора гостями, і то інтелігенцією: як наш староста і т. д., міщанами і селянами наповняти ся, що аж серце радувало ся видіти так много гостей, котрі по найбільшій часті прийшли наочно переконати ся о труді і праці о. Манастирського коло просвіти маленьких соколиків з Паньскої-Долини.

І в правді чудо показав о. Манастирський з тими хлопцями в співах хоральних і деклямаціях, додав охоти і нашим людям, щоби они і своїх дітей без наказу і кари до школи посилали, свою рідну руску мову високо цїнили, і в просвіті, кільки возможно наперед поступали, бо лиш тогди зможемо просвіченими називати ся, если вже з маленькості до науки прихильними будем. Той вечер остав в нашім серцю глибоко занисаний і буде всегда споминку мати; бо він нашу читальню духовно покріпив і матеріально поліпшив, бо прийшло нам чистого доходу 12 зл.

Тому одже позволяє собі видіти читальні зложити тут Всеч. о. Манастирському свою щирі і сердечну подяку, і будем просити Всевишнього, щоби Він позволив о. Манастирському з его родинів в частю і здоровю многих літ для слави Руси прожити.

Прошу лиш дальше, Отче! тов дорогов, в котру Ви ся тепер справили, неуважаючи на розличні перипони поступати, і для нашої бідної Руси працювати а заплата Вас не мине, бо діла добрі по віки живуть. Так прийміт еще раз Вс. о! за ваші труди і добрі заміри щире руске Списи-Віг.

Леон Тарновецький,
секретар читальні.

Теодор Семанюк,
голова читальні.

(Із Вашківців.) Дня 22. Вересня 1889 въ неділю постановив відвідати Вашківці о. Манастирський парох Паньскої-Долини з своїми співаками і дати вечерок в користь бідних дітей. Малі співаки виявлялись з своїх задач так хорошо і удачно, що моглиб доволнити і знатоків. Вечерок зачав ся відчитом о. Манастирського »о звичаях народа бук.« Помежи співами і деклямаціями подобалось довольно особливо »Отченаш Русина,« співанка »Рада громадка« і »Піснь жовнира.« Честь і слава о. Манастирському за его труд, котрий не вагав ся і против води плести, та хоть не знайде узнання у своєї старшини, буде мав вдячність і узнане від народа. Майже вся інтелігенція Вашківська, дала довід своєю присутністю, як любить той нарід, посеред котрого жие. Разила однак відсутність тих людей, котрі если вже не з почуття патріотичного, то бодай з почуття обовязку повинні були знайти пару вільних хвиль дорогого часу, именно о. парох Масикевич і директор школи п. Тимкович.

Не було би то так дуже дивним, але їх приклад потягнув з собою і темний нарід.

Дрібні вісти.

(Є. Е. Міністер рільництва) граф Фалькенгайн відвидів минушого понеділка стадницю в Радівцях, у вівторок звідав тутешню дирекцію дїбр бук. фонду релігійного і переночувавши у Є. Е. Президента краю відїхав в Середу рано назад до Відня.

(Є. Е. Президент краю) яко голова бук. дирекції фонду пропинаційного вистерігає всіх властителїв пропинаційного права, щоби не збували се право чигаючим на то спекулянтам за півдармо, но щоби вразі потреби грошевої удавали ся з своїми желаніями до самої дирекції. Як зачуваємо, то майже всі пропинації винаймлені вже зі сторони пропинаційної дирекції і то за значною надвишкою в користь краю, що розумієсь, в першій лїнії завдячати належит Є. Е. Панови Президентови.

(Сойм буковинський) розпочав нині о 10. годині свою сесію. На дневнім порядку самі справоздання рахунків ріжних фондів з минушого року, та розложеня рахунків на слїдуючий рік. І всі другі сойми скликані на сей день, одже й новий галицький. Важїїці ухвали соймів буковинського і галицького запишемо в слїдуючим числі.

(Є. Е. Президент краю) скликав оногди всіх старост і инших мужів довірїя з провінції, межі ними з Русинів Оо. протоєрея Мартиневича з Оршівців і пароха Ганицького з Путилова на нараду, в котрій обговорювано теперїшний тяжкий рік для наших селян, та якби запобігти їх голодови й холодови. Новий се доказ щирої вітцївської опіки Є. Ексселенції над долею краю. Надїймо ся, що его щирий почин доведе до цілі; бо біда у нас і з повени, і з посухи, та і з иншої причини.

(Учителем науки рускої мови) при черновецькій гімназії именувала бук. рада шкільна на засіданю з дня 7. л. Жовтня с. р. п. Сергія Шпойнаровского. Записуючи сей відрадний факт з великою утіхою, надїємо ся кріпко, що новий учитель своїми педагогічними і дідактичними здібностями поборе великі трудности, які его ждуть, і поведе діло молодїжи на користь, родичам на вітку, а собі і школі в честь. Боже помогай!

(Вечерок школяриків з Паньскої-Долини) під проводом о. Ал. Манастирського даний в Чернівцях випав знаменито. Подрібніще справоздане подамо задля спізненої вже пори в слїдуючим числі, тим більше, що вже поміщасмо дві дописи в сїм ділі.

(Старостою повітовим в Радівцях) именований комісар п. Ротенбургі.

(О. Воробкевич Евгеній) именований завідателем парохії прав. у Львові.

(Селяне відіграли театар) в галицькім селі Соснові. Комедія »Капраль Тимко« представлена самими лише селянами й селянками випала дуже гарно. Так само гарно співав тамошний хор селянський. А у нас? — Дякуючи збаламученю народу через »Руску Правду« Григорія Кунчанка бук. читальні не дають майже ніякого знаку життя, та й попадають через »Руску Правду« в підозріне. Хто направит заподїяне лихо?

(До „Союза“ вступив) з 8 черновецьких абитурантів гімназіальних один п. Дутчак. Прочих звербовано ріжними способами до »Буковини«.

(Міст залізничний) в Неполоківцях уже є, одже перерва руху усунена.

(„Масерлінг“) стрілецький замок, де закінчив жите бл. п. Архикняз Рудольф, перетворений вже добудованем і перебудованем в монастир, в котрім є вже 20 чорниць-кармеліток. Місце, де стояло ліжко покойного, займає тепер пристіл, котрий буде посвячений в день смерті Архикнязя 18. січня 1890 р.

(Плян їзди) на залізниці Львів-Сучава змінений від 1. л. Жовтня с. р. Подаємо его в слідуючім числі.

(Спис людности) цілої Австрії буде уложений нарік. Щоби знов не записувано наших людей через ніби волоску віру за Волохів, напишемо небавом, як повинно то списуване людности відбуватись. Ще ліпше було-би як би галицькі і буковинські Русини видали таке поучене спільним коштом для безплатної роздачі межі австрійський і угорський люд руский!

(В православній школі) в Чернівцях начислено сего року аж 166 Румунів, а лише 48 Русинів. Просимо перевірити сю тенденційну статистику.

(Клуб дневникарів і писателів) в Чернівцях дає 12. і 13. л. Жовтня в сали театральній драматично-співні вечерки в німецькій, рускій і польській мові (Румуни відказали). По руски відспівані будут найулюбленіші пісні композиції Воробкевича, Нижанковського, Вахнянина і Матюка і опретка «Батьківщина».

(Виставу Париску) звідувало доси по 150.000 осіб денно. Такого натовпу народу не зазнала доси ще ніодна вистава; бо найбільше звідало доси париску виставу з року 1878, а всеж припадало тогди лише по 65.000 душ на день.

(Школа гр. кат. дяків). З днем 15. (10. лат.) Жовтня с. р. відкриває ся курс науки співу для кандидатів дяківсько-заводу під управою п. И. Полотнюка при катедрі в Станиславові; курс буде тревати 8—10 місяців кромі науки яка преподавала ся минулих літ, будут ласкаво уділяти кандидатам-дякам Вп.патріоти юристи науку писарії і. т. п. котра буде служити до їх більшого образования. Наука сама буде стояти місячно 5 зол. Жадає ся від кандидатів свідоства моральности вист. уряд. парохіяльним і здібности. З всякими письмами належит відносити ся до И. Полотнюка, управителя хору катедрального в Станиславові.

Ціни збіжа.

В Середу, дня 9. лат. Октобра платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	8 зол. 55 кр. — 8 зол. 60 кр.
жита	6 „ 30 „ — 6 „ 40 „
ячменю	6 „ 50 „ — 7 „ — „
вівса	7 „ — „ — 7 „ 15 „
кукурузи	4 „ 75 „ — 4 „ 80 „

Для науки і забави.

Навернений скупець.

(Оповіданє Евгенії Ярошинської)

V.

Хоть Василика і Гнат Николаїсі нічо не казали, то тота спостерегла, як межі ними річ ся має. Їй се

й на руку було, она знала, що Гнат був добрий хлопець, тож мило їй було, аби він з Василикою пібрав ся. Она знала, що старий буде против того, тому що Василика бідна, но Николаїха мала своє поле, то хотіла его межі діти своєї сестри поділити, Василиці малось при тім найбільше впасти. Одже не міг старий нічого против Василики мати, коби лиш Бог поміг неречекати, доки Гнат не вийде з бранки, потому буде ся щось робити. Николаїха входила тепер своєму чоловікови більше в волю, бо хотіла, щоби він їй потому в волю ввійшов. Докч ще надійшла весна, вийшло тому шляхтичеви, що сидів в Николаїшині хаті, три роки, та она не хотіла свою хату вже винаймати. Николай гнівав ся за се, але не показував то жінці, бояв ся, щоби она его тепер, коли вже свою хату має, не покинула. Прийшла весна, дерева зачали розцвітатись, всюда так стало красно мов в раю. За тиждень мав Гнат ставитись остатний раз перед войскову комісію. Они обое з Василикою тепер вечерами нараджувались, що будут робити, як Гната до войска приймуть. Николай вийшовши раз вечером до саду і підслухав ся їх розмові. »Но, но, дивись,« сказав сам до себе, »я робив, працював, якась жебрачка, що у мене служит, має роскошувати. Се би було файно, як би мій одинокий син оженив ся з такою дівчиною, що не має і кавалочка поля! Бігме, аж мені смішно з сего.«

Не казав він молодим нічого, но прийшов до хати та до жінки: »Красно ти свою непоту вчинш, що она онде в саду з парубком розмовляє. Красно вчинш єї, бігме.«

»Що се ти кажеш? З яким парубком?« запитала жінка нетерпеливо.

»Та таки з моїм шибеником, піді та послухай, як они укладають, коли їм припадає слюб брати.«

»Но та що би то такого злого було, як би они на правду слюб взяли?« сказала Николаїха.

»Що злого, що злого? Жінко, чи ти збожеволіла, чи що тобі? Таке тота дівчина не має і кавалочка поля.«

»Що то за нещастє, що не має, от і я не мала, а мій покойний Грицько який був богач, та все про то зо мною оженив ся. Та і у твого сина є доста всего.«

»Як є, то не для неї. Завтра мусит она відси піти, бо як не піде, то я єї нажену.«

Николаїха здвигла плечима і не відповіла нічого. Она не хотіла ему казати, що запише Василиці свого поля. »Коли старий не хоче, не буду его силувати, для Василики все якийсь найде ся,« подумала. Старий ходив по хаті та все воркотів на свого сина і на Василику. Якось добре, що ні одно з них не повернулось до хати, прийшло би їм ся було таке слухати, чого по вік не забулиб.

»Дивись жінко, аби я тої дівки більше в хаті не застав,« сказав Николай рано вибираючись в поле з плугом.

»Гайда, гай,« відповіла.

Що его відході закликала вперед Гната, потому Василку до хати.

»Що ви, діти, таке вчера між собою говорили? Неньо такий злий за то; та казав Василку зараз сеї годни відправити,« запитала їх дивлячись їм в очі.

Обое зчервонілись, у Василки появились сльози в очах.

»Отсе би й було,« сказав Гнат.

»Но видиш, що ти наробив, збавив-есь бідну дівчину служби,« сказала Николаїха до него.

»Она не піде, я її не пущу,« сказав Гнат сердито, »я ся маю з нею женити, одже ніхто не має її відси нагонити.«

»Ти відай ще свого неня не знаєш, коли таке говоришь. Він не позволит Василку брати. Хто знає, може тебе ще до войска приймуть, та на що мають люде за неї говорити. Тай я не хочу незгоди в хаті; твій неньо казав би ще, що я сму свою неноту хочу накиннути.«

»То Ви не хочете за нами говорити, мамо?« сказав Гнат, »не хочете неня просити?«

»Не знаю, твій неньо скупий богач, де він схоже бідну дівчину за невістку.«

Николаїха сказала се з серцем. Гнат спустив голову. Василка розплакалась.

»Но збрай ся, Василко, збрай ся, моя дитино, я тебе поведу до мами назад,« сказала тітка.

Василка взяла голосно плачучи збрати своє шмате, коралі, хустки. Гнат дивив ся на то не кажучи ні слова. Звизавши все в спорий вузел сіла дівчина на лавку і очікувала доки тітка не прибересь по святочному, бо на друге село яковось так іти.

»Василко,« обізвав ся Гнат, »ти за мене не забудеш?«

Она не відзивалась.

»Василко, чого ти гніваєш ся?« питав Гнат. »Та як не гнівати,« відповіла заходячись від плачу, »коли твій неньо мене так як старицю від хати женут.«

»Мій неньо то не я, Василочку, я би тебе бігме ніколи не нагнав. Скажи, прийти коли до тебе?«

»Та чого будеш ходити, аби ще люде мене в зуби взяли, та щоби моя мама через то журились; як твій неньо мене з відси нагонят, то я вже більше сюда й не вернусь.«

»Чого ти, Василко, так гніваєш ся? Яж тому не винен, що мої неньо такі, може они ще дадут вприситись,« Василка зачала ще гірше плакати; Гнат її просив, щоби не гнівалась на него. В кінці она успокоїлась і вже ни така сумна пішла враз з тіткою до дому.

»От привелам Вам, сестро, Вашу Василку, щось ся старому не внодобала, та мусілам її відправити,« сказала Николаїха прийшовши до сестри.

»Ох лихож мое, а то що таке на мойй дитині твому старому не внодобалось?« запитала сестра стревожена.

»Кажучи таки свиту правду нічо, лиш то, що его син хотів би ся з нею оженити, відповіла Николаїха.

»От маєш, та тому твій старий не хоче Василку у себе тримати?«

»Та тому, знаєте він хоче богачки против свого плеча. Нехай собі робит, що хоче. А знаєте, сестро, що я хочу зробити? Хочу зробити таке письмо, от не дай Боже мойй смерти, що весь мій маєток припаде Вашим дітем. Василочці дам пять нив і хату, тим решта дітем приходить по три ниві.«

»Прости-Биг тобі, сестро, за добре слово.«

»А де Ваш чоловік?«

»Десь там в пасіці, коло пчіл.«

»То закличете їх, може би ще сегодні поїхали тим до того пана, що робиг такі письма, чекайте як то він називає ся? Щось так межа, готар, ага нотар. Він зробит то письмо, що я кожній Вашій дитині, скоро ся лиш котре з них подружит, маю дати в віно три ниві. Василочці пять і хату.«

Увійшов сестрин чоловік Василь до хати. Ему ся дуже лихо поводило, пібрались в бідноті, діточки їх присіли, та не мож було нічого доробитись. Василь учувши, що его дітей пайшло таке щасте, не тямив ся з утіхи. Він через ціле своє жите працював, та не міг до нічого дійти, а тепер от яке несподіване щасте.

Поїхали они до нотари, зробили там письмо і оплатили таксу. Николаїха стереглась перед своїм чоловіком і писнути о тім. Знала она, що він ся сподіває ще щось від неї дістати, тож тепер, як би узнав о єї розпорядженю, не дуже би ся ним тішив.

(Дальше буде.)

К Н И Ж К И

КАСОВІ, ШПИХЛЯРСКІ, ДОВЖНИКІВ

і

СКРИПТИ ДОВЖНІ

для товариств

„ВЛАСНА ПОМІЧ“,

продає по **50** кр. за лібру (25 аркушів),
(на поchtову пересилку треба долучити 10 кр.)

„Руска Бесіда“

в Чернівцях

Улиця Петровича, ч. 4.

БУКОВИНЬСКИЙ

Альманах „Союза“,

що на 12 печатаних аркушах великої 8^{ми} містить в собі значне число поезій і новістей продає за третину першої ціни: **50** кр. (а пересилкою **55** кр.)

Редакція „Буковини.“

Товариство „Просвіта“

при зближаючи́х ся испыта́хъ въ школахъ народныхъ подає до вѣдомости Свѣтл. Радѣ Шко́льныхъ, Впов. священико́въ, катихито́въ, учителѣ́въ и родичѣ́въ, що книжки накладу товариства, призволені́ красвою Радою шко́льною на премі́й для ученико́въ, красно оправлені́ въ позолочены́х берегахъ, можна купити въ канцелярі́й товариства при улиці́ Орменської ч. 27 по слѣдуючій цѣнѣ:

Добре роби, добре буде	17 кр.
Роскази про сили природи	20 "
Оповідання о житю св. Бориса и Гѣ́лба	20 "
Повѣстки для дѣтей	27 "
Сестра	15 "
Байки	22 "
У пронасть дорога ховска	28 "
Зоря	22 "
Исторія Руси ч. I	25 "
Исторія Руси ч. II	23 "
Исторія Руси ч. III	28 "
Паша, душа въ господарствѣ	35 "
О користи́мъ ужитю неужитко́въ	22 "
Левъ и коноплѣ	24 "
Рогата худоба	45 "
Про живоплоты и лѣсы	20 "
Веняминъ Франкаінь	16 "
Пасѣка	24 "
На досвѣтахъ	22 "
Чимъ люде живи́	20 "
Жите св. великомуч. и лѣкаря Пантелеймона	20 "
Родина Морозовичѣвъ	20 "
Дрѣбна птиця господарска, а великій грошѣ	20 "
Молитвеникъ народный (въ звичайно́й оправѣ)	20 "

въ лучшій оправѣ:

а) хребетъ полотняный и золоченый хрестъ зъ переду	25 "
б) цѣла оправа полотняна, береги золочені́ и золоченый хрестъ зъ переду	35 "
Зоня безплатна учителька въ хором. переплетѣ	25 "
" " въ звичайн. "	15 "

Всякі́ замовленія высылають ся скоро и точно.

Я АННА ЧІЛЛЯГ

маю довге на 185 сантиметрів великанське волосе Льорелей

а то в наслідок 14-місячного уживання помади мого власного винаходу, есть она одиноким средством на випаданє волося, викликає его поріст, зміцняє шкіру під волосем, викликає у мужчин повний сильний заріст бороди і надає вже по короткім ужитю волосю на голові і бороді природний полиск і густість і хоронит его перед скорим посивінєм аж до пізної старости.

Ці́на сло́йка 2 зол.

Розсплаєсь що дня у всі сторони світа за надісланем грошей або посліплатою.

Csillag & Comp.

Budapest, Königsgasse,

і туди треба всі замовленія засилати.

11—20.

ПЕЧАТНЯ

Г. ЧОППА

в Чернівцях, улиця божи́ниці ч. 8.

поручаєсь к скорому і елеґанцкому виготовленю

ВСЯКИХ ДРУКІВ

як:

творів, брошур і часописей

на всіх язи́ках:

опові́щенъ, табель, ці́нників, циркулярів, адресних і визитових карт, уві́домлень о заручинах, запрошень весі́льних, листових паперів і обверток з фірмою і проч.

і заобезпечує дуже умірені ці́ни.

СКЛАД ДРУКІВ ВСЯКОГО РОДУ

для п. к. войска і жандармерії, для п. т. урядів, громад, колектантів, приватних і т. д.

по найдешевших ці́нах.

Папі́р і прибори до писаня продають ся гуртом і подрібно.

Поодинокі́ книжочки

ілюстровано́й

„Бібліотеки для молодѣжи“

продає

„РУСКА БЕСѢДА“

въ Чернівцяхъ

— по 10 книжочокъ за 60 кр. —

ВАТРА,

літературний Збі́рник Васи́ля Лукича, виданий коштом членів руского касина в Стрию на дохід того-ж, вже появилась в розпродажи.

Ці́на 1 прим, з пересилкою реком. 1 зол. Замовляти можна через часописи рускі або відносячись впрост до виділу касина.